

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 19 (1942) 1987 GEGUŽĖ-MAY 5

LIETUVOS KRIKŠČIONYBĖS METAI

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

50 ct.

Žemai lenkiasi sekretorius

Laisvoji spauda išeivijoje seniai jau skelbia apie sovietinės Maskvos kėslus rusinti okupuotus Baltijos kraštus. Tas procesas nuo vaikų darželių eina per pradžios mokyklas, gimnazijas, aukštąsias mokyklas bei universitetus ir kitas institucijas. Kai kur pasigirdo balsų, kad Lietuvos komunistų partija esą vis dėlto rūpinasi lietuviškumu ir bando priešintis Kremliaus pastangoms. Deja, kompartijos veidas atsiskleidė visu nuogumu 1987 m. kovo 13 d. jos centro komiteto šeštame visumos posėdyje, kuriame svarbų pranešimą padarė pirmasis partijos sekretorius Petras Griškevičius. Jis labai žemai nusilenkė Maskvai, reikalaudamas stipresnių pastangų lietuvių tautos rusinimo darbe. Štai jo žodžiai: "Vadovaujančių kadry nacionalinė sudėtis turi atitikti respublikos gyventojų nacionalinę struktūrą. Bet kai kurių kategorijų kadrui dar ne visiškai atitinka šį reikalavimą. Nėra nė vieno nevietinės (t.y. rusų, Red.) tautybės atstovo tarp Statybos, Prekybos ir kai kurių kitų ministerijų ir žinybų vadovų pavaduotojų, tarp Aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministerijos (dr. H. Zabulis) dėmesio į tai, kad per pastarąjį dešimtmetį sumažėjo nevietinės tautybės studentų, aspirantų ir mokslinių darbuotojų dalis". "Didelį susirūpinimą kelia tai, kad kai kuriose aukštosiose mokyklose, tarp jų ir didelėse, tokiose, pavyzdžiui, kaip Lietuvos žemės ūkio akademija ir kitos, nepakanka grupių, kuriose dėstoma rusų kalba. Maža nevietinės tautybės studentų Valstybinėje konservatorijoje ir Dailės institute". "Reikia atkakliau dirbti, kad būtų išgyvendintos visų formų nacionalinio ribotumo ir pasipūtimo, nacionalizmo ir šovinizmo apraiškos". Paraginęs partiečių padidinti savo aktyvumą nurodoma linkme, P. Griškevičius pareiškė: "Reikia kuo rytingiausiai demaskuoti piktybinius šmeikiškų lietuvių nacionalistinių elementų emigracijoje ir jų globėjį Vakaruose išpuolius". Iš tolimesnio Griškevičiaus pranešimo matyti, kad partijos centro komitetas paruošė "kompleksą priemonių tarpnacionaliniams santykiams respublikoje tobulinti, internacionalinio ir patriotinio auklėjimo efektyvumui didinti".

TOLIAU dar gražiau: "Reikia sudaryti sąlygas visų respublikos teritorijoje gyvenančių tautybių kadrų rengti. Negalima neatkreipti respublikos Aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministerijos (dr. H. Zabulis) dėmesio į tai, kad per pastarąjį dešimtmetį sumažėjo nevietinės tautybės studentų, aspirantų ir mokslinių darbuotojų dalis". "Didelį susirūpinimą kelia tai, kad kai kuriose aukštosiose mokyklose, tarp jų ir didelėse, tokiose, pavyzdžiui, kaip Lietuvos žemės ūkio akademija ir kitos, nepakanka grupių, kuriose dėstoma rusų kalba. Maža nevietinės tautybės studentų Valstybinėje konservatorijoje ir Dailės institute". "Reikia atkakliau dirbti, kad būtų išgyvendintos visų formų nacionalinio ribotumo ir pasipūtimo, nacionalizmo ir šovinizmo apraiškos". Paraginęs partiečių padidinti savo aktyvumą nurodoma linkme, P. Griškevičius pareiškė: "Reikia kuo rytingiausiai demaskuoti piktybinius šmeikiškų lietuvių nacionalistinių elementų emigracijoje ir jų globėjį Vakaruose išpuolius". Iš tolimesnio Griškevičiaus pranešimo matyti, kad partijos centro komitetas paruošė "kompleksą priemonių tarpnacionaliniams santykiams respublikoje tobulinti, internacionalinio ir patriotinio auklėjimo efektyvumui didinti".

PATEIKĖM čia ilgokas citatas iš P. Griškevičiaus kalbos, kad skaitytojas matytų autentiškus sovietinio pareigūno pareiškimus ir kad partiečiai nesakytu, jog tai išeiviskas prasimanymas. Skaudu yra laisvajai lietuvių išeivijai girdėti apie maskvinių rusų kėslus rusinti lietuvių tautą, bet dar skaudžiau girdėti lietuvių, kad ir komunistų, kalbant rusų kalba. Tai kompartijos sekretorius, kuris žemiau lenktis Maskvai nebegalėjo, nes pasiekė žemiausią laipsnį. Jis baro lietuvių už nacionalizmą, šovinizmą, bet, matyt, nė pats nejučia, kad tuo būdu skleidžia rusiškąjį šovinizmą, užsimonėjus naikinti mažąsias tautas. Rusiškasis nacionalizmas, pradedęs carų laikais, pergyvenęs bolševikinę revoliuciją, rado prieglobstį sovietinėje sistemoje ir, prisidengęs tarptautinio komunizmo skraiste, tapo imperinių rusų nacionalizmu. Stipresnės kompartijos, kaip pvz. rumunų, vengrų, drįsta pasipriešinti rusiškiam kėslams, o mažų tautų kompartijos, kaip estų, latvių ir lietuvių, nedrįsta priešintis ir lenkiasi kuo žemiausiai. Sakoma, kad savo laiku pirmasis kompartijos sekretorius Antanas Sniečkus drįsdavęs pasipriešinti įvairiais būdais rusų projektams, bet dabartinis sekretorius bei jo partija kartais nori būti rusiškesni už pačius rusus. Bet tokia politika susilauks neišvengiamo istorijos teismo, kuris pasmerks visus tautos kenkėjus, išaukštins jos didvyrius kovotojus.

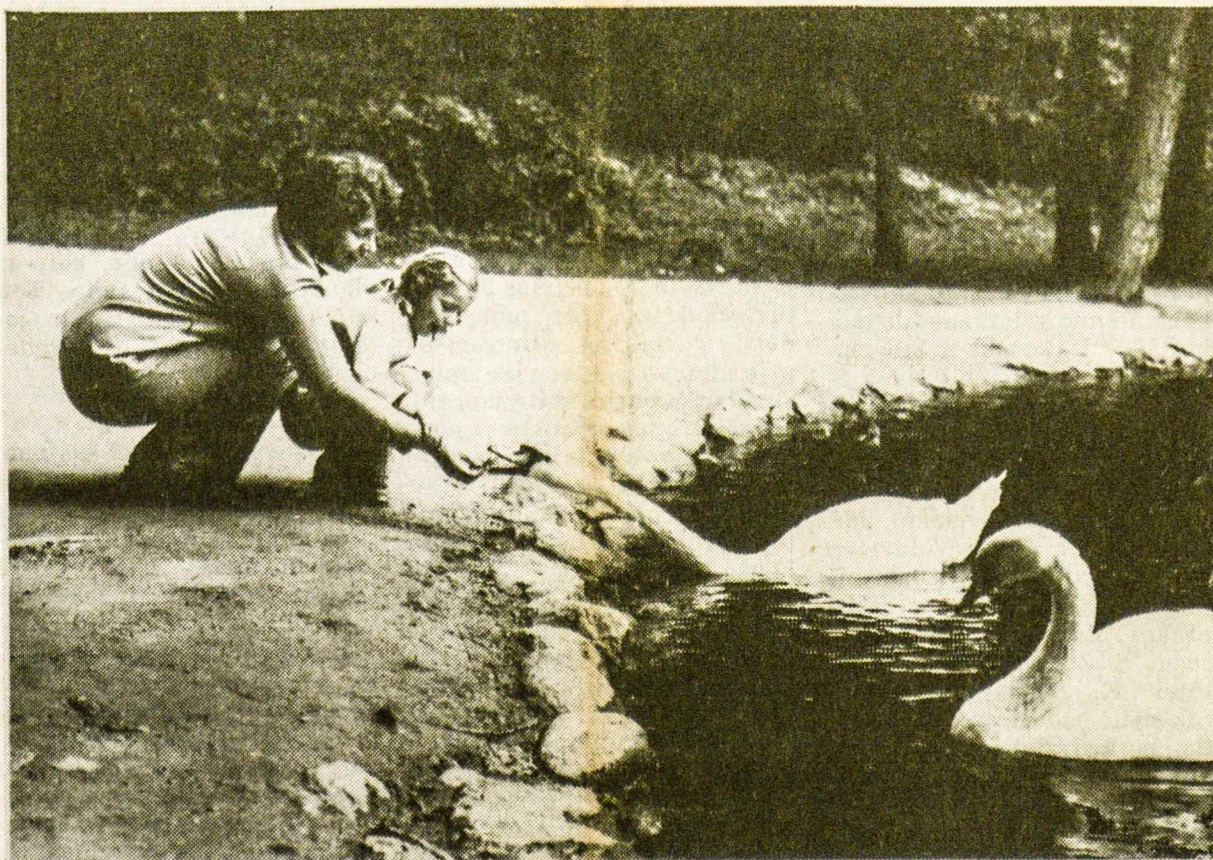
KANADOS ĮVYKIAI

Lengvinama automobilių drauda

Ontario premjero D. Petersono liberalų vyriausybė staiga nutarė įvesti valdžios kontrolę privačioms automobilių draudimo bendrovėms. Komercinių reikalų ministeris M. Kwinteris įsakė bendrovėms sustabdyti draudos kainas dabartiniame jų lygje, o taksistams ir vairuotojams iki 25 metų amžiaus dabartinę draudą atpiginti 10%. Brangiausia draudą turėjo daug važinėjantys taksistai ir jaunieji vairuotojai iki 25 metų amžiaus, stokojantys patirties, mėgstantys atsargumu nepasizyminti greitą važinėjimą. Ontario vyriausybė įsteigė draudos kainų peržiūros komisiją, kuri turės teisę sumažinti draudos įmokas ir netgi grąžinti dalį sumokėtų pinigų, jeigu bus rasta nepateisinamai brangių draudų. Premjeras D. Petersonas jau anksčiau buvo perspėjęs

automobilių draudos bendrovės apkarpyti nuolatos kylančias kainas, kurios daugeliui vairuotojų yra per brangios. Kontrolę turės patvirtinti Ontario parlamentas, kur liberalų mažumos vyriausybė tikriausiai rems jau seniai valdinės draudos reikalaujančius socialistai. Įstatymo įvesti varžtai laikomi galiojančiais nuo š. m. balandžio 23 d.

Automobilių draudos bendrovės teisinasi, kad įmokų kainas verčia didinti sparčiai brangstantis automobilių pataisymas, teismų paskiriamos didelės sumos sužeidimų ir mirties atvejais. Ontario provincijoje yra 16.000 automobilių taisančių garažų, kurie dabar taip pat susilauks valdžios kontrolės. Garažai iš anksto raštu turės nustatyti automobiliui padarytos žalos kainą, nuo kurios nedaug te-

Pavasaris Lietuvos pajūryje — Palangoje. Nuotrauka daryta prieš 10 metų. Ji gauta dabar iš okupuotos Lietuvos

PRANEŠIMAS IŠ PIETŲ AMERIKOS

Šventasis Tėvas trijuose kraštuose

Iškilnėse dalyvavo ir lietuviai, išreikšdami savo sveikinimus. Lietuvio pokalbis su popiežiumi Argentinoje

Jonas-Paulius II atskrido Urugvajun 1987 m. kovo 31 d., 18 v., išbuvo 19 valandų ir balandžio 1 d., 11 v., išskrido Čilėn.

Urugvajuje Šv. Tėvas paliko gilų įspūdį. Pamaldas laikė Trijų kryžių aikštėje Montevideo mieste. Dalyvavo 20 vyskupų, keli šimtai kunigų ir gausi minia tikinčiųjų — apie 300.000. Daug buvo atvykusių iš provincijos. Kiti sekė iškilmes per televiziją.

Iškilnių rengėjai buvo uždraudę nešti tautines vėliavas ir plakatus, bet trys lenkai, apsirėnę tautiniais drabužiais, su Čenstakavos Marijos vėliava įsikverbė tarp kitų. Armėnai per atnašų apeigas atnešė armėnišką kryželį (armėnų patriarchas dalyvavo pamaldose).

Lietuviai dalyvavo bendroje pamaldose, be to, per vietos nuncių įteikė popiežiui sveikinimą, kuriame sakoma: "Urugvajaus lietuvių bendruomenė nuoširdžiai sveikina Jūsų Šventenybę, maldaudama Dieviškąją Apvaizdą, kuri išrinko Jus Kristaus vietininku žemėje, kad globotų daugelį metų sunkioje Bendrijos tarnyboje, statančioje Dievo karalystę žmonių širdyse.

Dėkojame už gnyimą visų žmonių ir tautų teisių bei laisvių, ypač mažųjų, kurių tarpe yra ir mūsų tėvynė Lietuva, pavergtą Sovietų Sąjungos ateistinės komunistų valdžios.

Mielai priimame Jūsų pakartotą ir taiką, vienybę, susipratimą, labdaringumą, teisingumą ir atlaidumą. Dėkojame už tėvišką Jūsų dėmesį mūsų lietuvių tautai, kuri šiemet švenčia 600 krikščioniškos sukaktį, dėkojame už išaukštinimą mūsų arkivyskupo Jurgio Matulaičio — iškilmą į palaimintųjų eiles. Prašome visuomet laikyti savo širdyje mūsų tėvynę Lietuvą, vadinamą 'Marijos žeme', 'Kry-

žių šalimi', dabar taip pat vadinama 'Kankinių žeme', kad ji drauge su Kristumi pajęgtų atlaikyti persekiojimų, trėmimų, kankinimų ir mirties kryžių, išliktų ištikima Dievui ir Bendrijai, išsaugotų savo kultūrą bei tradicijas. Prašome suteikti savo tėvišką palaiminimą. Sveikiname Joną-Paulių II — tikėjimo, meilės, vilties ir taikos ambasadorių! Garbė Jėzui Kristui!"

Šį sveikinimą pasirašė: kun. J. Giedrys, Vytautas Dorelvas ir plakatus, bet trys lenkai, apsirėnę tautiniais drabužiais, su Čenstakavos Marijos vėliava įsikverbė tarp kitų. Armėnai per atnašų apeigas atnešė armėnišką kryželį (armėnų patriarchas dalyvavo pamaldose).

Lietuviai dalyvavo bendroje pamaldose, be to, per vietos nuncių įteikė popiežiui sveikinimą, kuriame sakoma: "Urugvajaus lietuvių bendruomenė nuoširdžiai sveikina Jūsų Šventenybę, maldaudama Dieviškąją Apvaizdą, kuri išrinko Jus Kristaus vietininku žemėje, kad globotų daugelį metų sunkioje Bendrijos tarnyboje, statančioje Dievo karalystę žmonių širdyse.

Dėkojame už gnyimą visų žmonių ir tautų teisių bei laisvių, ypač mažųjų, kurių tarpe yra ir mūsų tėvynė Lietuva, pavergtą Sovietų Sąjungos ateistinės komunistų valdžios.

Mielai priimame Jūsų pakartotą ir taiką, vienybę, susipratimą, labdaringumą, teisingumą ir atlaidumą. Dėkojame už tėvišką Jūsų dėmesį mūsų lietuvių tautai, kuri šiemet švenčia 600 krikščioniškos sukaktį, dėkojame už išaukštinimą mūsų arkivyskupo Jurgio Matulaičio — iškilmą į palaimintųjų eiles. Prašome visuomet laikyti savo širdyje mūsų tėvynę Lietuvą, vadinamą 'Marijos žeme', 'Kry-

žių šalimi', dabar taip pat vadinama 'Kankinių žeme', kad ji drauge su Kristumi pajęgtų atlaikyti persekiojimų, trėmimų, kankinimų ir mirties kryžių, išliktų ištikima Dievui ir Bendrijai, išsaugotų savo kultūrą bei tradicijas. Prašome suteikti savo tėvišką palaiminimą. Sveikiname Joną-Paulių II — tikėjimo, meilės, vilties ir taikos ambasadorių! Garbė Jėzui Kristui!"

Šį sveikinimą pasirašė: kun. J. Giedrys, Vytautas Dorelvas ir plakatus, bet trys lenkai, apsirėnę tautiniais drabužiais, su Čenstakavos Marijos vėliava įsikverbė tarp kitų. Armėnai per atnašų apeigas atnešė armėnišką kryželį (armėnų patriarchas dalyvavo pamaldose).

menų. Jų tarpe buvo ir apie 30 lietuvių.

Lenkų iškilnėse rengėjai buvo pakvietę Aleksandrą Artūrą Mičiudą su savo žmona atsistoti specialioje vietoje prie tako, kuriuo turėjo eiti Šv. Tėvas. Pasinaudodamas proga, A. A. Mičiūdas pasveikino popiežių lietuviškai: "Sveikas atvykęs, Šventasis Tėve! Lietuviai Jus labai myli". Popiežius atsakė: "Gerai, gerai". Toliau popiežius paklausė išpantiškai: "Kas Jūs esate, kam atstovaujate?" A. A. Mičiūdas atsakė: "Esu argentinietis, lietuvių sūnus, vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto atstovas Argentinoje. Jūs apie jį žinote". Popiežius: "Taip, taip. Dabar Lietuvai sukanka 600 metų krikščionybės. Bus didelė šventė Romoje šiais metais. Taip, taip. Labai svarbu. Bet ko laukia lietuviai dabar?"

A. A. Mičiūdas: "Mūsų tėvų krašto Lietuvos laisvės bei nepriklausomybės ir pilno Vilniaus arkivyskupijos įjungimo Lietuvon". Popiežius: "Aišku, aišku, taip, taip... gerai, gerai... Lauksiu Jūsų Romoje".

Apie šį pokalbį rašė ir didžiausias Buenos Aires dienraštis "Clarín" įterpdamas ir lietuvišką sakinį — sveikinimą.

"Argentinios lietuvių balsas" — mėnraštis, redaguojamas Prano Ožinsko, kairiosios orientacijos, taip rašė apie Šv. Tėvo lankymąsi:

"Argentinoje popiežiaus vizitas praėjo su deramu rimtumu ir pagarba. Aukštas katalikų bažnyčios dignitorius aplankė 8 Argentinios miestus. Ypatingas Jo sutikimas buvo sukurto lenkų kolonijos Luna Parke, papuoštame lenkų Madonomis, kurių tarpe buvo ir Vilniaus Aušros Vartų. Lenkų kolonijos atstovas, kalbėdamas apie Lenkijos istoriją, minėjo ir "Ostra Brama". Popiežius ranką paspaudė Artūro Mičiūdas, padėkojo... Ukrainiečiai savo bažnyčion buvo pasikvietę popiežių ir pagal savo tikybos papročius jį pagerbė.

Lietuvių parapijos organizuota, nežymi delegacija taipgi dalyvavo su lenkais Luna Parke. Argentinios Lietuvių Centro ansamblis "Inkaras" buvo pasirodęs pašokti Centriname turguje, bet nebebuvo laiko, kaip lygiai darbininkų delegacijai priimti." Kor.

Pasaulio įvykiai

POPIEŽIUS JONAS-PAULIUS II, VIEŠĖDAMAS PENKIAS DIENAS V. Vokietijoje, viešai pasmerkė A. Hitlerio režimo atneštas masines žudynes, skaudžiausiai palietusias žydus, gynė Vokietijos vyskupų laikyseną II D. karo metais. Miunsteryje jis aplankė kapą 1946 m. mirusio kardinolo C. A. von Galeno, savo pamoksluose priminusio naciams žmogaus gyvybės šventumą. Kiolne Jonas-Paulius II paskelbė palaimintąją žydų kilmės vienuolę seselę Teresę (Editą Stein), nužudytą Auschwitzo koncentracijos stovykloje. Karmelitės seselės Teresės paskelbimu šventąja yra nepatenkinti kai kurie žydai. Esą krematoriuman ji buvo nusiūsta kaip žydė ir mirė su kitais žydais. Vatikanas ją laiko Katalikų Bendrijos kankine, mirusia už tikėjimą, kai naciai, keršydami Olandijos vyskupams už antisemitizmą pasmerkusi ganytojišką laišką, suėmė katalikais tapusius žydus. Jonas-Paulius II pabrėžė, kad palaimintoji seselė Teresė buvo ir tebėra žydų tautos dukra. Miunchene jis palaimintuoju paskelbė jėzuitą kun. R. Mayerį, kuriam naciai buvo uždraudę jų sistemą kritikuojančius pamokslus. Jis nepaisė draudimo ir taip pat buvo atsidūręs koncentracijos stovykloje. Mirė atgavęs laisvę 1945 m., laikydamas Mišias Miunchene.

Socialinis skandalas

Lankydamsis Ruhro krašte, Jonas-Paulius II socialiniu skandalu pavadino masinį nedarbą. V. Vokietijoje dabar yra 2,4 milijono bedarbių, kurių 756.000 darbo neteko Ruhro kasyklose ir pramonės įmonėse. Seniau kasyklos turėjo pusę milijono darbininkų, o dabar tik 135.000. Jaunystės metais ir dabartiniam popiežiui Jonui-Pauliui II teko būti eiliniu darbininku kumens skaldyklose. Gelsenkircheno stadione, laikydamas Mišias prie šešiakampio altoriaus, savo forma panašaus į Dovydo žvaigždę, Jonas-Paulius II maldininkam priminė tris nacių nužudytus Ruhro kasyklų veikėjus: žurnalistą N. Grossą, unijų atstovą G. Koenzeną ir B. Letterhausą. Jie buvo apkaltinti nesėkmingu įsivėlimu į bandymą nužudyti A. Hitlerį 1944 m. vasarą ir nuversti nacių režimą. Esą jie, kaip ir seselė Teresė, gyvybes paaukojo už savo įsitikinimus. Nežymių demonstracijų Jonas-Paulius II susilaukė tik Kiolne. Ten nepilnas tūkstantis kairiojo sparno atstovų reikalavo leisti abortus, gimimų kontrolę, skyrybas.

Išduotųjų likimas

Spaudoje pasirodė pranešimų, liečiančių OSI institucijos iniciatyva du JAV vyriausybės kaltintojams išduotus asmenis: estą Karl Liną — Sovietų Sąjungai ir kroatą Andrių Artukovičių — Jugoslavijai. Abu jie buvo apkaltinti kariniais nusikaltimais vokiečių okupacijos metais. Iš Talino pranešama, kad trys Tartu koncentracijos stovyklų gy-

vi išlikę kaliniai sovietinio teismo mirti nuteistam K. Linui bausmę pasiūlė pakeisti kalėjimu iki gyvos galvos. Už bausmės pakeitimą pokalbiuose su užsieniečiais žurnalistas pasisakė su K. Linu mokėsis Arnoldas Jaska, jo žmona Anastazija ir laisvę atgavusi Antanina Kasik. Jie sakosi nematę K. Linno įsivėlimo į kalinį žudymą, tik girdėję apie tai kalbančius sargybinius. Kalėjimą iki gyvos galvos jie laiko pakankama bausme. Jugoslavijos teismas mirti nuteisė buvusį Kroatijos vidaus reikalų ministerį vokiečių okupacijos metais A. Artukovičių, 87 m. liguistą senuką. Sprendimo vykdymas atidėtas neribotam laikui, nes nuteistasis beveik visiškai yra praradęs regėjimą ir atmintį dėl Alzheimerio ligos. Nuteistasis dabar laikomas Zagrebo kalėjimo ligoninėje.

Varžtai Waldheimui

Austrijos prez. K. Waldheimas, buvęs generalinis Jungtinių Tautų sekretorius 1972-82 m., JAV teisingumo sekretoriaus E. Meese yra įtrauktas į nepagėdaujamų asmenų sąrašą ir nebus įsileistas į JAV. Tokį pat sprendimą nedelsdamas padarė ir Kanados ministras pir. B. Mulroney. K. Waldheimas reaguavo pareiškimu, kad jis, būdamas leitenantu Wehrmache, nėra padaręs karinių nusikaltimų. Esą kaltinimus žarsto žydų grupės, tačiau JAV įstatymai normaliai nieko neleidžia laikyti kaltu, kol ta kaltė neįrodyta teisme. Viešosios nuomonės tyrėjai konstatuoja, kad 74% apklaustų austrių K. Waldheimą ir toliau nori matyti Austrijos prezidentu. Šia proga taipgi primenama, kad jokių suvaržymų Austrijos prez. K. Waldheimui neįtaiko Izraelio vyriausybė. Jo neįsileidimas Izraelin nėra paskelbtas, jis ten nėra laikomas nepagėdaujamu asmeniu. Galimas dalykas, įtakos turi faktas, kad Austrijos sostinė Viena yra tapusi pirmuoju sustojimu iš Sovietų Sąjungos išsileidžiamiem žydams ir kad pats K. Waldheimas, būdamas Austrijos vyriausybės, siekė žydų išsileidimo. Jis taipgi rūpinosi jų priėmimu Austrijoje.

Šiame numeryje:

Žemai lenkiasi sekretorius

Petras Griškevičius skatina partiečius rusinti Lietuvą
Šventasis Tėvas trijuose kraštuose
Pranešimas iš Pietų Amerikos apie Joną-Paulių II lankymąsi
Penkiolika metų pagrindyje
Minėtina "Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos" sukaktis
Kritiškai žvelgiant į spaudą
Jos paskirtis ir dabartinė būklė laisvoje išeivijoje
"The Chosen People" ir kiti klausimai
Leidinyje apie žydų tautą ir Deschenes komisiją

Liks bė "terbos ir obuolių"

Diskusinės mintys apie išeivijos ryšius su okupuota Lietuva
Lietuvybės vėliavnešys Kanadoje
A. Dudaravičius — visuomenės veikėjas Kanados vakaruose
Atsigrįžkime veidu į šviesą
Kanados lietuviai ir jų kultūros muziejus Anapilyje
Didelės apimtys rinktinių raštų pynė
Istorikas J. Jakštas apie antrąjį Ivinškio raštų tomą
Kanklių koncertas
Virtuozė Mirga Bankaitytė ir jos koncertai Amerikoje

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 0509
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata – \$22, pusmetinė – \$12, rėmėjo – \$25, garbės – \$30 (Amerikoje – JAV doleriais).
Pavieniai numeriai – 50 ct.

Adresų keitimo reikalui kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškos žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication — 4703 Porter Ctr. Rd., Lewiston, NY 14092. Subscriptions: ordinary \$22.00, supporter \$25.00, honorary \$30.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškos žiburiai", P. O. Box 255 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

RELIGINIAME GYVENIME

Lietuvos krikšto 600 metų sukakties centrinis minėjimas įvyks Vilniuje, Šv. Petro ir Povilo šventovėje, 1987 m. birželio 28 d. Nuo 10 v.r. bus Mišios (viena po kitų), giesmės šventovėje ir šventoriuje. 11.30 v.r. iškilminga Suma tuo pačiu metu, kai prasidės Šv. Tėvo Jono-Pauliaus II vadovaujamos iškilmės Romoje Šv. Petro bazilikoje. Prieš Sumą vyskupai atliks ingresą per šventorių į šventovę, laimindami maldininkus.

Kadangi Lietuvoje yra katalikų, kurie meldžiasi lenkiškai, 14 v. bus pamaldos lenkiškai besimeldžiantiems tikintiesiems, taip pat vadovaujamos vyskupo. Kartu su Krikšto sukakties minėjimu birželio 28 d. Romoje bus skelbiamas palaimintuoju garbingasis Dievo tarnas arkiv. Jurgis Matulaitis-Matulevičius. Lietuvoje beatifikacijos minėjimas įvyks liepos 12 d., 13 v., Marijampolės (Kapsuko) šventovėje, kur ilsimi to švento Ganytojo palaikai.

Numatoma, kad į minėtas iškilmes Romoje galės nuvykti ir Lietuvos dvasininkų delegacija.

Lietuvos krikšto sukakties minėjimai taip pat rengiami Lietuvos vyskupijų centruose bei šventovėse: Kauno arkikatedroje — gegužės 24 d., Telšių katedroje — birželio 7 d., Varduvoje (Žemaičių Kalvarijoje) — liepos 8 d., Panevėžio katedroje — rugpjūčio 1 d., Krekenavoje — rugpjūčio 15 d., Pivašiūnuose — rugpjūčio 16 d., Kaišiadorių katedroje — rugpjūčio 20 d., Šiluvoje — rugsėjo 13 d., Vilniaus Aušros Vartuose — lapkričio 22 d.

Atskiri minėjimai rengiami ir kiekvienoje parapijoje jos klebono parinktu laiku. Sukakties užbaiga visose Lietuvos šventovėse bus 1988 m. balandžio 10 d. per Atvelykį.

Okupuotoje Lietuvoje, siaučiant tikėjimo persekiojimui, nuo 1944 iki 1987 m. okupacinės valdžios buvo leista išspausdinti 36 leidinius: Evangelijas, maldaknyges, paveikslėlius (Šv. Kazimiero, Krikšto sukakties), apeigynus, katekizmą, mišiolą, Naująjį Testamentą, katalikų kalendorių-žinyną ir pan. Tiražas — nuo 1000 egz. iki 6500. Tiksliai maldaknygių ir katekizmo tiražas per keletą laidų pasiekė 75.000 egz., o liturginis maldynas — 160.000 egz. (1984 m.). Palyginus su ateistinės ir kitokios literatūros tiražais, tai tik lašas jūroje. Tikintieji neturi nei savo laikraščio, nei žurnalo, negali naudotis nei sovietine spauda, nei radiju, nei televizija. Slaptai spausdinti paveikslėliai ar tikybinius tekstus griežtai draudžiama. Už tai jau daug kas nukentėjo.

Amerikos katalikų vyskupo konferencijos pirmininkas John L. May, St. Louis arkivyskupas,

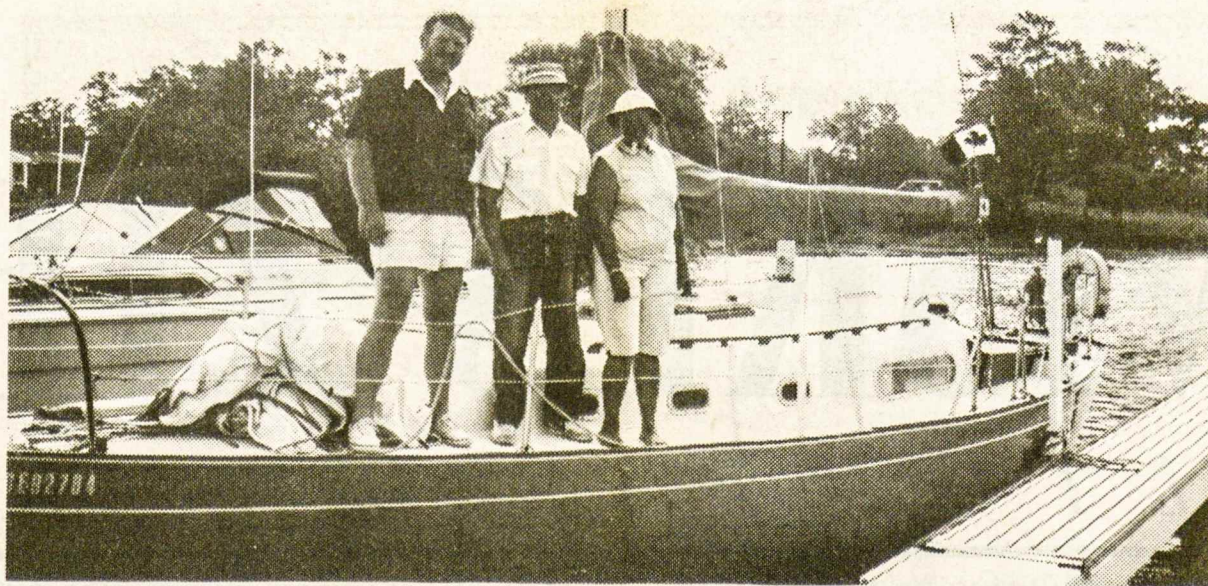
atsiuntė vskykupui P. Baltakiui, OFM, laišką, kuriame labai gerai įvertina "LKB kroniką" jos 15 metų sukakties proga. Laiške rašo: "LKB kronikos" penkiolik-tjų metinių proga rašau, norėdamas išreikšti JAV vyskupų konferencijos pasigėrėjimą ir paramą tai nuosekliai dokumentacijai, kurią sutelkė 'Kronika'. Žmogaus teisių bendruomenėje tikslumas, nuoseklumas ir teisingumas daro 'Kroniką' klasišku leidiniu. Ekleziinėje bendruomenėje tikėjimas ir drąsa, kurią rodo 'Kronika' per žmones, telkiančius medžiagą bei pranešimus, laimėjo visų pagarbą. Meldžiuosi, kad 'Kronika' tęstų savo darbą iki tos dienos, kai mūsų broliai ir seserys Lietuvoje galės pilnai naudotis teise ir religijos laisve ir visomis Dievo duotomis teisėmis".

Kaišiadorių vyskupas Vincentas Sladkevičius atsiuntė vienam kunigui šį sveikinimą:

"Su broliška meile dalijuosi su Jumis velykiniu ir mūsų krašto 600 metų krikščionybės jubiliejinio džiaugsmu. Tegul mūsų krikščioniškasis tikėjimas neša velykinio džiaugsmo bei ramybės palaimą mūsų kraštinėms septynioms ir krikščionybės šimtmetį, kurį Dievo Apvaizda mums leidžia pradėti.

Taigi, nuteisinti tikėjimu, gyvename taikoje su Dievu per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų, per kurį tikėjimu pasiekiamo tą malonę, kurioje stovime ir didžiojamės Dievo šlovės viltimi. Ir ne vien tuo. Mes taip pat didžiojamės sielvartais, žinodami, kad sielvartas gimdo ištvermę, ištvermė — išbandytą dorybę, išbandyta dorybė — viltį. O viltis neapgauna, nes Dievo meilė yra išlieta mūsų širdyse Šventosios Dvasios, kuri mums duota" (Rom 5,1-5). 1987 m. Velykos

Kun. A. Bunga, Vokietijos vyskupo konferencijos delegatas Lietuvių sielovada, parūpino gražiai apipavidalintą 20 psl. leidinį Lietuvos krikšto 600 metų sukakties proga vokiečių kalba. Labai nuoširdus Augsburgro vyskupo dr. Josef Stimpfle žodis, kuriame jis reikalauja sugrąžinti tikintiesiems Vilniaus katedrą, Šv. Kazimiero ir Klaipėdos Taikos Karalienės šventoves. Vokiško vertimo pagrinda 7-19 psl. sudaro vienas poskyris iš Zenono Ivinskio Lietuvos istorijos iki Vytauto Didžiojo mirties: "Politinės išeities ieškojimas — Kriavo aktas ir Lietuvos krikštą" (Roma, 1978. 280-293 psl.). Antrame viršelio puslapyje trumpai paminėtas prof. Z. Ivinskis ir keli svarbiausi jo darbai. Kun. A. Bungos leidinys pavadintas "1387 — 1987 DIE TAUFTE LITAUENS. Herausgeber: Delegat der Litauischen Seelsorge in Deutschland.

Jachtos "Nemira IV" įgula, išplaukusi iš Toronto, laimingai pasiekė Klivlandą JAV-se

Yra vėjas — kelk bures!

B. STUNDŽIA

(Tėsinys iš praėjusio nr.)

Buvę mokiniai

Turėjome mokykloje ir maištą. Tai turbūt buvo pirmas ju-reivių-mėgėjų maištas visoje buriavimo istorijoje. Nesusi-pratimas įvyko po to, kai dėl komandanto kaltės žuvo du mokiniai — J. Garmus ir S. Nem-činavičius. Atsimenu vieną iš maišto vadovų — artistę-reži-sierę K. Kymantaitę. Maišti-ninkams reikalaujant, buvo pakeista mokyklos vadovybė.

Mokiniai buvo visokio am-žiaus — tik baigę vidurines mokyklas ir jau dirbantieji — artistas S. Dautartas, daili-ninkas Lukošius, medicinos sesuo S. Zukauskaitė, tarnau-tojas E. Šaltis, tarnautoja Šikšnytė, mokytojas A. Ignai-tis ir kiti, kurių pavardžių neatsimėnė. Runčė, vos ne-žuves prie molo, baigė jūrų mokyklą ir plaukiojo šturma-nu. Daugumas tada spėjo, kad jūros jis bijos iš tolo.

Išvijoje už Atlanto ar kit-ur dar gyvuoja V. Gedgaudas, redaguojantis "Dirvą". Jis tik neseniai pardavė savo jachtą. Kažkur toliau nuo Čikagos gyvena V. Linartas — vienas iš buvusių studentų korpora-cijos "Jūra" steigėjų.

Buriuodavome dažniausiai mariose. Mokykloje pirmą kartą jachtoje "Vytis" teko išeiti į jūrą. Keletas mokinių mūsų jachtoje turėjo atiduoti duoklę Bangpučiui, o vienas, išsi-laikęs jūroje, krante "apsi-kaulino". Įdomūs buvo moki-niai — lėtai kalbantys Žiukas ir visokių išdaigų pilnas Za-lanskas. Kur jie dabar?

Vyresniojo patarimai

Mes keliese, tik baigę vi-durinę mokyklą, kartą šnekė-jomės su vyresnio amžiaus mo-kiniais A. Ignaičiu, kuris buvo fizikos mokytoju Telšiuose ir net turėjo pasistatęs sau ma-žą buringą valtį. Tarėmės ko-kias specialybes pasirinkti universitete. A. Ignaitis pa-tarė imti chemiją, nes jos lau-kia ateitis. Patarimo paklau-sė M. Jasaitis, prieš porą me-tų miręs chemijos daktaras, profesorius Rockefellerio institute Nijorkoje. Dėkingas ir aš esu už patarimą, nes chemija ilgus metus padėjo užsidirbti duonai ir sviestui.

Dėmesys jūrai

Tada buvome jauni ir gyve-nome jūrinėmis idėjomis. Bu-vo laikai, kai pradėta daugiau domėtis jūra ir laivais. Susi-darė prekybos laivyno prad-žia. Ilgesinį laiką buvę bedar-biai kapitonai, šturmanai at-sistėjo lietuviškuose laivuose ant komandos tiltelių. 1934 m. triukšmingai atšvėsta pirmoji Jūros diena. Prof. S. Kolupai-la su 50 baidarių "laivyną" pa-siekė iš Kauno Klaipėdą. Iš-didžiai Klaipėdos gatvėmis vaikščiojo puošnėmis unifor-momis mokomojo karo laivo jūreiviai.

Grįžus iš mokyklos prie mū-sų būrelio prisidėjo dar trys buvę toje mokykloje — K. Kra-jalis, dabar inž. dr. Stockhol-me, A. Urbelis, karo metu plaukiojęs kapitonu tanklavi-vyje ir po to praleidęs ilgus metus jūroje, dabar, nuleidęs bures, gyvena Nijorkoje. V. Bagdonavičius, atlikęs prak-tiką suomių burlaivyje "Mo-shulu", plaukiojančiame su kviečiais iš Australijos į Eu-ropą, Švedijos jūrų mokykloje gavo šturmano diplomą. Ru-sams užėjus, plaukiojo buvu-siais lietuviškais laivais ir neaiškiomis aplinkybėmis žu-vo Leningrade.

Dviguba sukaktis

Anksčiau buriavimas bu-vo klaipėdiečių sportas. Jie pirmieji su jachta "Budys" prieš 60 metų išplaukė į jūrą. Toji jūrinio buriavimo sukaktis 1986 m. spalio mėn. buvo paminėta Klaipėdoje. Gaila, kad tuo pačiu metu nepaminė-jo buriavimo mokyklos 50 me-tų sukakties. Tos mokyklos dėka ir Baltijos užnugaryje, prie didesnių ežerų ir upių, susidarė buriavimo mėgėjų būreliai, daugiausia jūrų skautai, o studentai sudarė savo korporaciją "Jūra". Vė-liau įsisteigė ir keli buriuo-tojų klubai. Tai buvo mums neužmirštami laikai!

Dabar panašių mokyklų Lie-tuvoje yra keletas. Kauno jachtklubo mokyklos auklėti-nis Gintautas Mincė pirmąją Sov. Sąjungoje "470" klasėje ir laikomas galimu kandidatu į būsimą olimpiadą. Dažnai apie buriuotojų sėkmes ir rū-pesčius tenka laiškuose ap-tarti su dabartiniu Lietuvos buriavimo federacijos pirmi-ninku prof. J. Nainiu.

Atgal

Laikas buvo ribotas, nes Rai-mundas turėjo grįžti į darbą, todėl neilgai teko viešėti Kliv-lande.

Tą dieną mus pralenkė gal koks pusšimtis įvairaus dydžio jachtų, kurios skubėjo rega-ton, rengiamon Mentoro jacht-klubo. Tą uostą grįždami nē-galvojome užsukti, tik stebėjo-mės, kur tos visos jachtos ten galėjo tilpti?

Dveikiant švelniam vėjui, pa-kėlę burę — špinakerį, taikė-mės į Fairporto uostą, kuriame dar nesame buvę. Įlindome į upę, kur radome Grand River jachtklubą. Pirmą kartą už praleistą klubo prieplaukoje naktį teko užsimokėti. Keičia-si laikai: seniau klubo narys, besilankantis kitame klube, būdavo svečias ir nereikėdavo už jachtos vietą mokėti. At-rodą, kad Erie ežere kelniuose klubuose tas paprotys jau išgyvendintas. Ontario ežere dažniausiai vieną naktį, o kai kur ir dvi galima praleisti nemokamai ir tik marinose rei-kia mokėti.

Sekanti diena irgi nebuvo nuotykinga. Danguje sukinė-josi palši debesėliai, vėjas lengvas, o arčiau krantų ūka-nota. Tai paburiuojai, tai už-vedi variklį. Tik gerokai po pietų vėjas, anot senovės grai-kų, buvo išleistas pilnai iš maišo ir mus apie 16 val. įstū-mė į Canneaut uostą, kur ir vėl užsimokėję sustojome "Boat-ing" klube.

Kovojant su bangomis

Tik iš uosto išplaukusią jachtą pasitiko smarkus vėjas ir 5-6 pėdų bangos. Buriavome sumąžinę bures, bet tik nežy-miai stūmėmės į priekį. Jach-ta vis pakildavo ant bangos viršūnės, krisdama žemyn su-drebėdavo ir pasipurčiusi lip-davo ant kitos bangos. Ežeras šniokštė, vaitojo. Aplink, kiek tik akiratis aprėpė, jokio laivo nei jachtos nesimatė. Per visą kelionę gal tik porą didelių laivų pastebėjome toli praplaukiant. Jachtos apvyko-s reikmenų dalis, knygos ir po ranka padėtas maistas su-krito ant grindų. Nesinorėjo nė sumuštinį pasidaryti. Teko pasitenkinti duona, dešros gabalu, užgeriant ką nors per šiaudą.

Po pusės dienos buriavimo vis dar matėsi Canneaut uosto molų švyturys. Diena atrodė tokia ilga, o sekantis uostas taip toli. Įjungus variklį, galėjome plaukti tiesiai, mažiau vingiuoti, bet turėjom labiau sušlapti, nes jachta su dides-ne jėga atsitrėkdavo į atei-nančias bangas.

Laukiamas uostas taip pa-mažu artėjo, kad beveik akis galėjome pražiūrėti. Vis dėlto vakarop pasiekėme Erie mies-to įlanką ir vėl apsistojome tame pačiame klube, kaip ir plaukdami į Klivlandą. Ten laukė poilsis, maistas ir ga-lėjome pramankštinti nusėdė-tas kojas.

Audros grėsmė

Sekančią dieną vėl tas pats vėjas — taip nesinorėjo lįsti į ežerą. Burių nekėlėme, tik sunkiai yrėmės varikliu. Vieto-je normalaus greičio — 12 km per valandą, slinkome gal tik 3-4 km greičiu.

Apie pietus iškėlėme did-burę, ir greitis gal vienu kilometru padidėjo, bet ir vė-jas po pietų labiau įsismagi-no. Tolumoje stovėjo tamsių debesų siena ir matėsi piltu-vo pavidalo stulpai — sūkuri-nė audra. Bangu buvo juos ste-bėti ir nesinorėjo, kad jie į ežerą atklystų ir jachtą nu-siaubtų.

Netoliese buvo Barcelonos uostas, kurin ir nutarėme įsuk-ti. Uostą prisiminiau iš anks-tvyesnės kelionės. Tada mus į uostą įvyjo perkūnišnis lydimas tropikinis lietus. Tuo laiku uoste nieko nebuvo, dabar gi radome marinę ir, pasirodo, net klubo esama, bet patalpos buvo uždarytos, nes sanitariniai įrengimai buvo užsikimšę. Nors prie įplaukos uostan bu-vo pastatytas apsauginis mo-las, bet bangavimą viduje uos-to nedaug tesumazino. Jachtos prie tiltelių vartalojosi kaip lydekos dubenyje, bet vis vien geriau negu atvirame ežere.

Nesėkmė uoste

Po vakarienės, grįžtant iš restorano, iš tolo pastebėjome, kad ant mūsų jachtos kaž kas vaikščioja. Ir pasitaikyk tu man, kad pusvalandžiui nuo jachtos pasitraukus truko vienas prisirišimo lynas, jachta atsitrėnkė į tiltelį, kuris su-braižė jachtos šoną ir sulau-žė vieną bloką. Be tos dalies jachta tik į vieną šoną pasvi-rus galima buvo buriuoti. Bet laimė dar visiškai mūsų neap-leido, ir rytą tą bloką gavome marinos krautuvejė.

Ivyko ir kitas mažas nepasi-sekimas. Norėjome papildyti degalų atsargas ir, nors buvo-me užtikrinti, kad ten gilu, užplaukėme ant dugno ir nega-lėjome prieiti prie degaliniųs.

Grįžtame į Kanadą

Kelionė artėjo prie galo. Lengvai atsidusome, kai iš-plaukėm į ežerą. Diena pasi-taikė šilta su lengvu vėju, ir didžiosios bangos jau buvo ap-rimusios. Turėjome pasiekti Kanados pakrantes. Peržiūrė-ję ežerėlapi, sutarėme plauk-ti komaso kursu 015° į Mait-lando uostą. Įdomiau pasiek-ti vietą, kurioje dar nebūta. Iš Maitlando reikėjo paburiuo-ti į rytus iki Port Colborne ir įplaukti į kanalą.

Po dviejų dienų trunkymo ir vartalojimo, tą dieną buvo be-veik malonu buriuoti ir nesku-bėdami nuplaukėm apie 60 km.

Įplaukę į Grand upės žiotis, suradome nedidelį klubą, kur ir apsistojome. Klubu vadov-ybės sraše pastebėjome, kad vicekomodoru yra Jurgis Rač-kus, tai tur būt tas dailininkas, anksčiau gyvenęs Toronte. Ki-tą dieną apie pietus pasiekė-mė Port Colborne ir be jokio laukimo galėjome įplaukti į kanalą. Turbūt rekordiniu laiku — per penkias valandas be jokių kliūčių perėjome aš-tonius kanalo šliuzus. Einant žemyn, tai yra į Ontario eže-

Lietuvos kūrėjui-savatoriui

A+ JURGIUI DAUGINIUI

iškeliavus amžinam poilsui,

duką LINĄ, sūnus — VALTERį ir BRONIŲ, vaikaičius — ALGĮ, RŪTĄ, VIDĄ, VALĮ, RIČARDĄ, jų šeimas bei kitus gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

Č. Javas

V. ir R. Tiriliai su šeima

Lietuvos kūrėjui-savatoriui

A+ JURGIUI DAUGINIUI

mirus,

reiškiame nuoširdžią užuojautą žmonai ADELEI, dukrai LINAI, sūnams — VALTERIUI ir BRONIUI, jų šeimoms bei artimiesiems —

I. J. Baltakiai

I. Vadauskienė

J. B. Sriubiškiai

V. B. Saulėnai

A+ JURGIUI DAUGINIUI

mirus,

jo žmonai ADELEI, dukrai LINAI JUZUKONIENEI su šeima, sūnams — VALTERIUI ir BRONIUI bei jų šeimoms ir kitiems giminėms reiškiame nuoširdžią užuojautą —

Ida ir Valteris Drešeriai su šeima

Gerda ir Algis Povilaičiai

ir sūnus Kristupas

Osvaldas ir Irena Delkai su šeima

Lietuvos kūrėjui-savatoriui

A+ JURGIUI DAUGINIUI

iškeliavus amžinybėn.

jo žmoną ADELĘ, dukrą LINĄ, sūnus — VALTERį ir BRONIŲ, vaikaičius — ALGĮ, RŪTĄ, VIDĄ, VALĮ, RIČARDĄ, jų šeimas, kitus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

E. Draudvilienė

S. J. Petraičiai

Vingelių šeima

M. Norkienė

Skrebūnų šeima

R. L. Andruliai

S. J. Andruliai

A. J. Vaškevičiai

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projek-tus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757

Namų telefonas 278-4529

Atstovas — St. Prakasas.

tel. 233-4486

rą, yra lengviau vandenį išleis-ti, negu aukštyn pakelti. Į ka-nalą įplaukėm vieni ir pusiau-keleje antrą jachtą prisivi-jome.

Palikę kanalą, pasukome komaso kursu 230° į Port Dal-house, kur seniau buvo pir-mykščio kanalo pradžia. Iš va-karo vėjas gerokai sustiprėjo, ir jachta prie krantinės gero-kai siūbavo. Buvome beveik sumigę, kai užpakalyje stovin-čioje jachtoje pasigirdo gar-sios šnekos. Išlipus ant blik-ties (denio) paaiškėjo, kad jie svarstė ką daryti, nes taip jach-tai trankantis nekoks bus nak-ties poilsis. Nužiūrėjau, kad už klubo degalinės dar yra tar-pas su jachta įlįsti. Ten ma-žiau bangavo, nes krantinė ma-žu kampu buvo įlenkta. Skubė-jome, kad kaimynai pirma ten neįplauktų. Jachtos perkėli-mas užtruko gal penkiolika mi-

nučių, bet jau buvo pirma va-landa po vidurnakčio.

Rytas išaušo su stipriu vėju ir aukištu bangavimu. Plaukti į Torontą ar palaukti rytdie-nos? — svarstėme bene porą valandų. Prisiminus dvi sun-kias dienas plaukiant iš Can-neaut ir Erie uostų, ežeras ne-viliojo. Vis dėlto teko padary-ti sprendimą — plaukti! Vėjas buvo rytinis ir palankus.

Apie 17 v., gerokai išsiūbuoti ir išliūliuoti, pasiekėme Eto-bicoke jachtklubo uostą ir at-sikvėpėme, nes po divelių sa-vačių ir 800 km kelionės bu-vome namie. Grįžę prisiminė-me, kad užmiršome apie savo atvykimą ir buvimą JAV uos-tuose pranešti jų imigracijos ir muitinės pareigūnams.

Jei pakrančių apsaugos lai-vo pareigūnai būtų sustab-dę, blogiausi atveju būtų galė-ję jachtą konfiskuoti.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 350.000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapi-talas yra neliečiamas, tiksliai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: **"Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvybei išsilvijoje!"**

Penkiolika metų pogrindyje

"Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronika" ir jos minėjimas Čikagoje

J. ŽYGAS

Jau praėjo 15 metų, kai pasaulį pasiekė kovojančios lietuvių tautos ir tikinčiųjų balsai. Žinoma, ne visi nori tą balsą girdėti. Kam reikia drumsti tylą, kam reikia apeliuoti į didžiųjų sąžines, kuriems daug geriau mažųjų balsų negirdėti. Nepaisant viso to, kovojančios tautos balsas nenuėjo. Jo ne nutildė nei KGB pastangos.

Šis įvykis buvo iškilmingai paminėtas 1987 m. balandžio 5 d. Jaunimo centre, Čikagoje. Prie Laisvės kovų paminklo buvo padėtas vainikas, pagerbiant žuvusius ir tuos, kurie tebėra kankinami ir persekiojami. Apeigas tvarkė St. Vanagūnas, trumpą kalbą pasakė kūrėjas-savanoris J. Tamulis. Vainiką uždėjo šaulių atstovai — VI. Išganaitis ir M. Dapkienė. Dalyvavo uniformuoti šauliai ir šaulės su vėliavomis. Sugiedota "Marija, Marija" ir Tautos himnas.

Po šių apeigų didžiojoje salėje įvyko akademija. Ją pradėjo St. Vanagūnas, pakviesdamas pirmininkauti P. Narutį (1941 m. sukilimo dalyvis ir vienas jo organizatorių). Minėjimas buvo pradėtas Tautos himnu ir žuvusiųjų pagerbimu. Invokaciją sukalbėjo kun. A. Saulaitis, SJ.

Gen. kons. V. Kleiza savo trumpoje, bet jautrioje kalboje pažymėjo "Kronikos" svarbą mūsų tautinėje kovoje ir gal jos išlikimą. B. Jasaitienė, PLB vicepirmininkė, pažymėjo, kad "LKB kronika" yra laisvės ir skausmo šauksmas. Mūsų pareiga tą šauksmą perduoti pasauliui. Prel. J. Prunskis sveikino ALTOs vardą ir nurodė nepaprastą "Kronikos" svarbą mūsų bendroje kovoje. Pažymėjo faktą, kad prezidentas R. Reaganas jos leidėjus pavadino herojais. Lietuvių kat. federacijos pirm. S. Kuprys skatino įsijungti į "Kronikos" darbą. J. Baužys kalbėjo Ateitininkų federacijos vardu. Jo žodžiais, "Kronikos" išsilaikymas 15 metų yra tikras stebuklas. VI. Išganaitis, šaulių sąjungos atstovas, savo kalboje pažymėjo, kad kiekvieno lietuvių pareiga yra remti "Kroniką".

Po visų sveikintųjų ir linkėtojų buvo pakviestas pagrindinis šio minėjimo kalbėtojas Povilas Vaicekuskas. Jis — buvęs kalnys ir Sibiro tremtinys, dalyvavęs Vorkutos kalinių sukilime, pergyvenęs 1944-47 m. terorą ir siaubą. Net žinant komunistus, kai kuriems faktams beveik sunku tikėti. Praėjo daugiau kaip 40 metų, primiršome tą siaubą, ir mūsų širdys nebėra tokios kietos. Tad reikia iš naujo pasiklausyti, iš naujo pasiskaityti. Prelegentas papasakojo, su koku įnirtumu okupantas ir jo pakalikai šoko naikinti tikinčiuosius. Šamonin-gai pasirinkdavo religines šventes masiniams žudymams ir kaimų deginimams. Kūčių vakare siautėjo Džukijoje, degino kaimus ir masiškai žudė žmones. Taip pat Kūčių metu Kupiškėje du lietuviai buvo prišti prie stulpų ir apipilami vandeniu, kol pavirto ledu. Okupanto tarnai ir pastumdėliai siautėjo. Gėda, kad Lietuvos žemė tokius išaugino. To laiko okupanto pakalikas, religinių reikalų tvarkytojas šaipėsi, kad iš Katalikų Bendrijos pasilikis tik "ragučiai ir nagučiai". Tačiau jo pranašystė neišsipildė; jo jau nebėra, bet K. Bendrija liko. "LKB kronika" per 15 metų pasauliui parodo tikrąjį komunistų veidą, ir okupantas, nepaisant didelių pastangų, nepajėgia jos sunaikinti.

Kun. K. Kuzminskas kalbėjo apie Kronikos sąjungos veiklą. Sąjunga leidžia "Kroniką" lietuvių, anglų, prancūzų ir ispanų kalbomis. Siuntinėjama šimtams vyskupų, protestantų ir anglikonų dvasiškiams, kongresmanams, parlamentarams, spaudai, universitetams ir bibliotekoms. Stengiamasi kuo plačiausiai "Kroniką" paskleisti po pasaulį. Visa tai labai daug kainuoja. Gaunami šimtai laiškų ir atsiliepimų. Tik rašančiam keista, kad bent išsivysčiusiojo pasau-

lio vyskupai nesusipranta kovojančią ir persekiojamą K. Bendriją paremti ne tik maldomis, bet ir čekiais. Ir "Kronika" prisidėjo prie to, kad bent dalis Vakarų pasaulio pradeda matyti tikrąjį komunizmo veidą. Dėl to jie keičia taktiką. Dabar Gorbačiovas su savo šypsena ir "glasnost" bando pasaulį užliūliuoti ir vėl užmigdyti. Tai tik manevras ir naujų kelių bandymas, o tikslas lieka tas pats. Faktiniai jis nieko radikalaus ir nepadarė. Nusišypojo, keletą politinių kalinių paleido (gal kiek daugiau žydų), tačiau apynasrį dar stipriau veržia ir plečia pavergtų tautų rusifikaciją. Liko tie patys budeliai, tik su gal kiek daugiau žvaigždžių ant krūtinė. Tad mes, turime garsiai reikšti, kad pasaulis ramiai miegoti negalėtų.

Meninę dalį atliko solistai Margarita ir Vaclovas Momkai. Jie pagiedojo "Maldą žuvusiems už tėvynę" (Vanagaičio), "Mano Dieve" (Dubois), "Viespatie pasigailek" (Stradella), "Iš gilumos" (Zdaniaus), "Paklydėlis" (Šopagos), "Meilė tėvynės nemari" (Naujalio), "Klajūnai" (Gailevičiaus) ir "Skausmo kryžkelėje" (Siniaus). Fortepijonu palaikė kompoz. Darius Lapinskas. V. Laniauskas jautriai ir geru tarimu padėklamavo "Tremtinio ilgesio žodžius" (Jūragio).

Naujos taisyklės siuntoms Sovietų Sąjungon

Sovietų Sąjunga pranešė visiems kraštais, priklausančioms Tarptautinei pašto uni-jai, kad nuo 1987 m. gegužės 1 d. muto deklaracijos formos siuntiniams privalo būti užpildomos prancūzų arba rusų kalbomis. Šią informaciją Lietuvių informacijos centrui perdavė Walter Duka, JAV pašto vicedirektorius, su kuriuo LIC vedė Gintė Damušytė kartu liudijo JAV kongreso apklausoje apie sovietų pašto pažeidimus.

Sovietai taip pat perspėjo, kad nuo 1987 m. gegužės 1 d. visi siuntiniai su netiksliai užpildytomis muto formomis iš viso nebus priimami, automatiškai atmetami ir grąžinami.

Tame pačiame pranešime sovietai pabrėžė, kad kiekvienas siunčiamas dalykas ir jo vertė turi būti atskiru sakiniu apibūdintas ir pažymėtas. Bendri prekių užvardinimai, kaip "drabužis", "kosmetika" ir pan. nėra priimtini. Sovietai teigia, kad jie šias taisykles įveda, siekdami "išvengti laiko gašinimo muto formuluose ir pagreitinti pašto ekspedijavimą". Jie taip pat tvirtina, kad naujieji reikalavimai pilnai derinasi su tarptautinės pašto unijos reikalavimais.

1984 m. sovietai sustabdė siuntinių siuntimą per specialias persiuntimo kontoras; per jas Lietuvos žmonės galėjo gauti iš užsienio siuntinių, su siuntėjų apmokėtais muitais. Dabar nepaprastai aukštus muitus sumoka patys gavėjai. Vienintelė likusi galimybė siųsti siuntinius į Lietuvą, būtent tiesiog per pašta, dar labiau suvaržyta naujais sovietų reikalavimais.

JAV pašto centrinė protestavo, nes naujieji pakeitimai buvo nepakankamai anksti jai pranešti. Sovietai į protestą nereagavo.

Patirta, kad ir Kanados paštai jau laikosi naujų sovietinių reikalavimų. LIC

Baltiečių veteranų sąjungos suvažiavimas, kuris įvyko Toronto Lietuvių namuose š. m. balandžio 4 d. Iš kairės: Latvijos karys dr. UPENIEKS, senatorius dr. S. HAIDASZ, R. TRALLA, A. WITER (Kanados parlamento narys). Y. SHYMKO (Ontario parlamento narys) Nuotr. ST. Dabkaus

Baltijos valstybės ir Ukrainai komiteto (ad hoc) pirmininkas JAV kongreso narys DENNIS HERTEL, demokratas iš Mičigano, kalba JAV Lietuvių Bendruomenės kongreso rūmuose suruoštamame priėmime Vasario 16 proga. Šalia jo – KRISTINA NAKIENĖ, GRAŽINA KRIVICKIENĖ, ASTA BANIONYTĖ-CONNOR Nuotr. R. Stirbio

Kritiškai žvelgiant į spaudą

AURELIJA BALASAITIENĖ

Jau pradėdame nebekreipti dėmesio į seniai girdimus nusiskundimus, kad skaitytojų skaičius mažėja, spauda finansškai skursta, o lietuviškos knygos guli neperkamoms leidėjų lentynose. Paprastai, įsiekant kurios nors problemos sprendimo, visų pirma yra nagrinėjamos jos atsiradimo priežastys, kaip tai daroma medicinoje, įsiekant nuo ligų apsaugojimo ar gydymo priemonių, politikoje ir net finansų pasaulyje, stengiantis užbėgti infliacijai ar panašaus pobūdžio krizei už akių. Todėl lietuviškos spaudos ir knygos krizei plečiantis, reikia susirūpinti jos priežastimis.

Štai vartau viename mūsų laikraščioje pardavimų siūlomų knygų sąrašą. Turiu jauno priauglio jau suaugusią kartą ir savo šeimoje. Nusivylusi, padedu čekių knygutę... Iš 68 leidinių (koks imponantiškas skaičius!) teradau vieną vienintelį grožinės literatūros veikalą. Visos kitos knygos buvo istorinio, filosofinio, religinio ar mokslinio turinio, šalia jų kelios Lietuvos istorijos versijos ir aišios atsistatymo. Žodžiu, pasiskaitymui poliois metu visiškai nieko. Dar ir dabar skelbiamos naujos monografijos ir nauji atsiminimų tomai apie mūsų karių apginklavimą nepriklausomybės kovų metu ir t.t. Bet ką pasiūlyti jaunam žmogui, kad jis pamiltų savo tėvų kalbą, skaitydamas pailsėtų, susidomėtų, leistų savo vaizduotei paskrajoti, savo jausmams pabusti?

Vartau kelis laikraščius. Pirmame puslapyje vyrauja "LKB kronika". Toliau — iškilmingi vedamieji pagal laiką dvasią, minėjimai, sukaitys. Trys pilni puslapiai išmarginti viename ar kitam fondui aukojusių sąrašais... Vėl kitas puslapis su užuojautos mis, o atkarpoje arba vėl kopkia nors moksline studija apie seniai žinomus dalykus, arba... atsiminimai. Diskusijų aktualiais klausimais retai tegalima užtikti, nebent jie ir vėl liestų pačios vyriausios kartos nesugyvenimą arba veiklos kritiką.

O gyvenimas plaukia šalia, lyg mūsų spauda mus būtų izoliavusi ir nukėlusį į kurią nors planetą, kurioje nėra nei politinių krizių, nei gyvenamojo krašto problemų, nėra nei naujai atsiradusių ligų, nei narkotikų pavojaus. Ar ne todėl vyresnės kartos autoritetas yra žlugęs jaunimo akys? Gyvendami kažkokios hipokritiškos utopijos pasaulyje, vyresnieji čia augantys, bregstantys ir mokslus einantys kartai atrodo atsilikę, nieko nežinantys. Tuo tarpu

jau ir pradžios mokyklose vaikams supažindinami su seksualinėmis problemomis, narkotikų žalingumu ir AIDS pavojumi. Ar kuris mūsų laikraštis drįsta pažvelgti gyvenimui į akis?

Pavartykime dar toliau, sekdami iliustracijas. Nuotraukose vis matome senus, pažįstamus ir garsius veidus. Kartais šalia jų pasirodo ir jaunesni veidai, kurie nuotraukose žymimi "kun... su mokiniais", "pirm... su studentais", "raš... su skautais", "seselė N. su mokinėmis"... Jaunimas ir čia ignoruojamas.

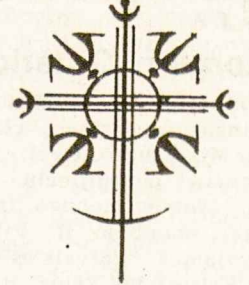
"Europos lietuvis", savo kečiuose puslapiuose sutalpinantis visas aktualijas, mus liečiančias politines naujienas, skaitytojų nuomones, dar randa vietos sąmojingiems anekdotams ir originaliems faktams surašyti ("Savaitgalio pabiro", "Ar žinot, kad...?"). Buvo laikas, kai reikėdavo keleto vandenų perskaityti gaunamą lietuvišką spaudą. Dabar pakanka keleto minučių. Ir nėra įdomu skaityti, kas... "padarė masterį", "turėjo ofisą", surengė "ponėkų balių", buvo "progai pritaikytas pamokslas ar paskaita", "skani kavutė", "puikios vašės", "pagrindinis kalbėtojas". Po to saka "įdomūs ir išsamūs komentarai"... Net ir suvažiavimų ar simpoziumų reportażai neperduoda nei idėjų, nei nuotaikos, bet daugiausia protokoliškai surašo pavardes ir temų pavadinimus, pradedant kalbėtojo, baigiant tortų kepėjų pavardėmis. Kelionių aprašymai, kartais galintys sudominti skaitytoją, skaudina akis skaitant: "tūras, kuris į bilietą nemokamai įeina"... Ar "tūras" vaikšto ir gali įeiti į bilietą? Ar bilietas yra patalpa su durimis ir langais? Vietoje žodžio "bendrovė" jau vartojamas "kompanija", turistus lėktuvus "nuveža"... Kai aš mokiausi, lėktuvus nieko nevežiojo, o kompanija reiškė svečius... Keliautojas kartais "turi poilsį" viešbutyje, kuris "komunikacijos atžvilgiu (gal susisiekti?) yra puikioje vietoje". Bet juk telefonai dabar jau randami ir dykumose...

Kad nesunykume savo dvasia yra būtina pažadinti mūsų spaudą, ją pajudinant pavasariškai, jaunatviškai, vėjeliumi, atidarant langus į pasaulį ir įsileidžiant dabarties problemas, kurios įtakoja ir supa mūsų jaunesnes kartas. Norintieji tarpusavyje peštis, tedaro tai privačiai, nepiktinaudžiaudami spaudos puslapiais. Sugrąžinkime jaunimą į lietuvišką šeimą kaip pilnateisį pilietį, jam suteikdami ir vietą, ir dėmesį. Teiraukimės jam įdomių temų, padėkime kovoti su gyvenimo blogybėmis, neužmerkę akių. Duokime jam sveiką, lietuvišką pramogą, kurdami lietuvišką šokių muziką, tinkančią šios dienos nuotajoms, kad jis nebėgtų iš mūsų renginių ir mūsų salėse rastų savo skonius ir jaunatviškai dvasiai tinkamą aplinką. Tik tokiu būdu jaunimas liks su mumis, neatstums, neišskirtas ir nepamirktas savo privatus gyvenimo šaknis leisti svetimosios dirvoje.

sirinkimas savo poilsio valandomis.

Kodėl žmogus skaito? Visu pirma iš periodinio leidinio jis tikisi naujienų ir aktualijų. Iš mokslinio veikalų, jei jam toji sritis yra įdomi, tikisi praktiško žinojimo ir informacijos. Iš grožinės literatūros jis semiasi poilsio, vidinį džiaugsmą, estetinį pasigėrėjimą. Ar mes tuo pasirūpiname, ar vien savo atsiminimų raštuose gerimės atliktais ir neatliktais darbais, kurių vaisingumą, nes daromės silpni laisvėje, nepajėdami pamatyti dabarties, pagalvoti apie jaunesnės kartos poreikius ir interesus, jų problemas ir rūpesčius. Pamiršome, kad žmogui reikalinga šypsena (ne visada vien ironija), juokas, nuotykių ir romantiškų. Pasenome dvasia ir bijome jos atsijauninimo, tardami, kad tai "nelietuviška", kaip yra "nelietuviška" rašyti apie ką nors kita, negu baudžiavą, kaimą, priespaudą, skurdą. Išsižadėjome kunigaikščių, nužeminome bajorus, skriausdami ir taip jau nedidelę mūsų tautą.

Kad nesunykume savo dvasia yra būtina pažadinti mūsų spaudą, ją pajudinant pavasariškai, jaunatviškai, vėjeliumi, atidarant langus į pasaulį ir įsileidžiant dabarties problemas, kurios įtakoja ir supa mūsų jaunesnes kartas. Norintieji tarpusavyje peštis, tedaro tai privačiai, nepiktinaudžiaudami spaudos puslapiais. Sugrąžinkime jaunimą į lietuvišką šeimą kaip pilnateisį pilietį, jam suteikdami ir vietą, ir dėmesį. Teiraukimės jam įdomių temų, padėkime kovoti su gyvenimo blogybėmis, neužmerkę akių. Duokime jam sveiką, lietuvišką pramogą, kurdami lietuvišką šokių muziką, tinkančią šios dienos nuotajoms, kad jis nebėgtų iš mūsų renginių ir mūsų salėse rastų savo skonius ir jaunatviškai dvasiai tinkamą aplinką. Tik tokiu būdu jaunimas liks su mumis, neatstums, neišskirtas ir nepamirktas savo privatus gyvenimo šaknis leisti svetimosios dirvoje.

"Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
jis mums duoda"

**Gerry Loughheed
Funeral Home**

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Devenų kultūros fondo leidiniai

1. *Jūratė Statkutė de Rosales, BALTŲ KALBOS BRUOŽAI* IBERŲ PUSIASALYJE, \$15.00, JAV
2. *Motiejus Karaša, GYVENIMO SŪKURIUOSE*, \$15.00, JAV
3. *Jokūbas Dagys, SCULPTURES* (meno albumas), \$35.00, JAV
4. *J. Andrius, LIETUVOS ŽEMĖLAPIS*, \$6.65, JAV

Užsakymus siųsti: Devenų kultūrinis fondas, P.O. Box 10782, St. Petersburg, FL 33733, USA.

"The Chosen People" ir kiti klausimai

Aktualios svarstybos kultūrinėje popietėje Toronte

J. VARČIUS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Žydai ypač nukentėdavo įvairių karų laikais, kai parodydavo daugiau lojalumo krašto priešams. Tokiais atvejais tarp žydų ir to krašto žmonių santykiai tapdavo kerštingi ir prieš žydus buvo vykdomi pogromai. Tokie pergyvenimai žydų sąmonėje išugdė keršto jausmus kitoms tautoms, ir tai sustiprino jų asimiliacijos atsparumą. Taigi išrinktosios tautos sąmonė išsivijęs šimtmečių eigoje įgavo naują persekiojamos tautos sąmonę, kuri šiais laikais atsispindi žydų charakteryje. Šie du elementai, būtent išrinktosios ir persekiojamosios tautos sąmonė yra pagrindinis žydų likimo rak-tas.

Šios kygos autorius buvo surinkęs nepaprastai daug medžiagos savo temos gvidenimui. Jo tyrimai apima Egiptą, Šventąją Žemę, Ispaniją, Ukrainą, Lenkiją, Lietuvą. Skyrus apie Lietuvą vos 40 puslapių. Autorius, pažindamas lietuvių šaltinius, galėjo žymiai išsamiau paliesti Lietuvos žydus ir jų santykius su lietuviais.

Knygoje mažai rašoma apie Anglijos ir Prancūzijos žydus ir beveik neužsimenama apie Vokietijos žydus. Visi žinome, kad žydų persekiojimas prasidėjo Vokietijoje prieš II D. karą. Hitleriui paskelbus rasines teorijas.

Prof. R. Vaštakas padarė keletą pastabų apie kai kuriuos mokslinio tyrinėjimo netikslumus, tačiau pripažino, kad knygos "The Chosen People" plati apimtis ir padarytos išvados yra pateisinamos pateiktų duomenų. Be to, pasirinktas studijos būdas, būtent tautinio charakterio nagrinėjimas, neleidžia daryti istorinio palyginimo su kitais atvejais bei tautinio charakterio pasikeitimu kelių tūkstančių metų eigoje.

Pagrindinis šios knygos svarbus mums yra tas, kad tai pirmas tokio masto bandymas pažvelgti į labai opią žydų-nežydų santykių problemą pasauliniu mastu ir kartu pateikti pagrindinius duomenis apie lietuvių ir žydų bendravimą įvairiais laikotarpiais. Taigi gauname ne tik bendrą problemos supratimą, bet ir kartu įvykių apžvalgą Ukrainoje, Lenkijoje, ypač Lietuvoje, sovietų ir nacių okupacijos metais.

Reikia tikėtis, kad dr. D. Ralio pradinis darbas paskatins kitus lietuvių bei kitataučius mokslininkus plačiau nagrinėti šią temą.

Prof. R. Vaštakas pareiškė, kad mums reikia daugiau tokių knygų bei studijų ne savo praeičiai prisiminti, bet svarbiausia pataisyti klaidas, kurios veržiasi į pasaulio mokslo veikalus iš sovietinių suklustotų šaltinių. Reikia rinkti ne tik raštišką medžiagą, bet ir telkti gyvo žodžio archyvus, reikorduoti atsiminimus žmonių, kurie tuos įvykius savo akimis matė, patys persekiojimus išgyveno, buvo tų nelaimingų įvykių dalyviai. Svarbu ne tik žydų-nežydų santykius apimti, bet ir visą tą laiką tarpą nuo Lietuvos nepriklausomybės praradimo iki įsikurimo išsivijimo. Šiuo atveju mums pavyzdžių duoda žydai, kurie savo darbštumu kasmet paskelbia apie tūkstantį straipsnių bei studijų apie žydų naikinimo periodą Europoje. Per paskutinius 40 metų žydai pagamino per 200 filmų televizijai ir kino teatrams, kuriuose rodo tikras ir sugalvotas žydų skriaudas, siekdami nuteikti viešą opinią savo naudai.

Žinoma, mūsų išsivijęs pajėgos yra nepalyginamai silpnės negu žydų. Mes nesame tokie turtiniai, gausūs ir įtakingi valdžioje, tačiau ir mažas kupstas gali vežimą parvesti. Tad nepasiduokime pesimizmui, nesibaiminkime tų, kurie, baimės apimti, nieko neveikia ir kitus gąsdina. Rinkime medžiagą, ją klasifikuokime, redaguokime ir leiskime knygas, kurios gins mūsų tautos garbę ir neleis mūsų niekinti.

Iš dr. D. Ralio knygos išplaukia dar viena labai svarbi išvada: mūsų santykiai su žydais per septynis šimtus metų buvo geri, ir abi tautos kentėjo tą patį vargą bei priespaudą. Nacių ir sovietų okupacijos abiem tautom atnešė baisią tragediją. Svarbu žiūrėti į mūsų santykius su žydais iš pozityvaus taško, nes ir dabar sovietų komunistinė priespauda jungia abiejų tautų interesus.

Deschenes komisijos rekomendacijos

KLB krašto valdybos pirm. adv. A. Pacevičius supažindino su Deschenes komisijos rekomendacijomis, kurias Kanados teisingumo ministeris R. Hnatyshyn paskelbė 1987. III. 12 parlamente. Minėta komisija konstatavo, kad S. Wiesen-thalio įgaliotinio Sol Litmano tvirtinimas apie dr. J. Mengele atvykimą į Kanadą yra nepagrįstas ir jo tvirtinimas, kad Kanadoje slapstosi 6000 nacių karo nusikaltėlių perdėtas mažiausiai 400%.

Komisija iš gautų įtariamų nacių nusikaltėlių 880 asmenų pavardžių nustatė, kad 600 negyvena Kanadoje, nes dalis jų mirė, kiti išvyko arba visiškai nežinomi. Kaltinamas ukrainiečių "Galicijos" divizijos daliniais buvo atmetamas. Komisija rado tik 29 asmenis, kuriems yra pagrindo kelti bylas, o likusieji turi būti dar apklašinėjami.

Komisija rekomendavo vyriausybei tris galimybes: 1. Kanados teismo pripažintus karo nusikaltėlius tremti į kitą kraštą; 2. Pakeisti kriminalinio kodekso įstatymą, kad karo nusikaltėliai būtų teisiami Kanadoje; 3. Atimti pilietybę ir išstremti iš Kanados, panašiai kaip daroma JAV-se.

Deschenes komisija rekomendavo, kad teismo sprendimas atimti pilietybę ir deportuoti nusikaltėlių negali būti apeliuojamas ir aukštesnį teismą. Tuo atveju nuteistas būtų sunkesnėje teisinėje padėtyje negu JAV-se. Deschenes nesilė stiegti amerikietiškos OSI įstaigos, bet rekomendavo šiuos reikalus tvarkyti teisingumo ministerijai.

Teisingumo ministeris parlamente pareiškė, kad karo nusikaltėlių problema turi būti sprendžiama Kanadoje pagal jos įstatymus ir įrodymų reikalavimus. Nupiliatinimo ir trėmimo pasiūlymai buvo atmetami.

Kanados vyriausybė nusprendė pakeisti kriminalinius įstatymus, kad Kanados teismai galėtų teisti visus karo nusikaltėlius, nežiūrint iš kur jie atvyko ir kur tas nusikaltimas įvyko. Teisingumo ministeris aiškiai pasisakė ir dėl sovietų įrodomosios medžiagos, kuri bus kritiškai vertinama pagal Kanados įstatymų reikalavimus.

Baltiečiai, ukrainiečiai ir kiti Rytų Europos pavergtų kraštų imigrantai Kanadoje yra patenkinti tokiu Kanados vyriausybės sprendimu, kuris dar nepatvirtintas parlamente. Šis klausimas dar nėra galutinai išspręstas. Yra pakankamai įtakingų žmonių grupių Kanadoje, kurie šiuo metu daro didelį spaudimą, kad Kanados vyriausybė įsteigtų amerikietiškos OSI ir priimtų Deschenes rekomendacijas atimti pilietybę bei išstremti teismo pripažintą nusikaltėlių.

KLB krašto valdybos sudaryta gynybos komisija, bendradarbiaudama su kitų etninų grupių komisijomis, yra pasirodusi ginti lietuvių tautos garbės reikalus. Šią veiklą turi paremti bendruomenės nariai ne tik moraliai, bet ir pinigineis aukomis, nes gynyba reikalauja didelės finansinės paramos.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

PAVASARIO POTVYNIAI

Šiemet Lietuvoje gerokai vėlav pavasaris. Pirmasis jo mėnėnis kovas buvo šaltas, primenantis žiemą. Temperatūra nukrisdavo iki -14° Celsijaus. Kovo 20 d. didesnėje Lietuvos dalyje sniego danga siekė 11-30 cm, o rytiniame pakraštyje — 30-40 cm. Prasidėjus atšilimas atnešė nemažus potvynius kovo pabaigoje ir balandžio pradžioje. Prienų rajone išsiliejusi Verknės upė apsupo buvusiam Grikapėdžio kaimo vandens malūne gyvenančias dvi moteris — R. Stelmokienę ir A. Garkauskienę. Valtimi jas bandė pasiekti milicijos inspektorius Viktoras Pugačiauskas su Jiezno kolchozo draugininkais V. Kutka ir A. Šidlausku. Išsiliejusią Verknę sunku rūkas ir vakaro sutemos. Kunkuliuojanti srovė apvertė valtį, ir jie visi atsidūrė vandenyje. Išgelbėti pavyko tik V. Kutką ir A. Šidlauską. V. Pugačiausko pajieškos buvo nesėkmingos. Ilgiausiai ledas buvo sukaustęs Nemuną, kuris iš jo gniaužtų išsivadavo tik balandžio 4 d. Tada buvo pats potvynio įkarštis Šilutės rajone. Vandens lygis virš plento netoli Rusnės buvo pakilęs vieną metrą ir 40 centimetrų. Virš Nemuno skraidė lėktuvai ir malūnparniai. Jo žemupyje veikė keturi vandens lygio matavimo postai prie Lazdžių, Šilaininkų, Rusnės ir Ostadvorio. Didelės ledų sangrūdų buvo susidariusios netoli Birštono. Ten Nemuno vanduo, pakilęs beveik penkis metrus, apsmėdė kai kurias sodybas ties Prienais.

PSICHOLOGO PATARIMAI

Gediminas Pilaitis "Tiesos" kovo 21 d. laidoje skaitytos informacijos apie naują paslaugą, kurios susilaukė Klaipėdos gyventojai. Paskambinę tel. 57-265, jie galės gauti kvalifikuoto gydytojo psichologo patarimus. Su nauja paslauga skaitytos supažindina Klaipėdos psichoneurologinio dispanserio vyriausiasis gydytojas A. Narinkevičius: "Konfliktai darbe, šeimoje dažnai sukelia emocinius ir psichologinius sunkumus, kuriems ne visada sėkmingai atsispirti. Prie telefono budintis psichologas padės išnagrinėti susiklosčiusią situaciją, patars, kaip įveikti nuovargį, atgauti pasitikėjimą savo jėgomis. Dispanserio poliklinikoje du kartus per savaitę priimsime žmones, norinčius asmeniškai susitikti su psichologu. Jeigu mūsų pagalbos neužteks, nurodysime gydymo įstaigas, kuriose klientai galėtų gauti išsamesnę medicininę informaciją".

KLAIPĖDOS PILIS

Duomenų apie Klaipėdos pilį ir jos liekanas pateikia "Tiesos" korespondentas Gediminas Pilaitis balandžio 1 d. laidoje. Medinę pilį Danės žemupio saloje jau 1252 m. pasistatydino Livonijos ordinas. Vėliau ji buvo pakeista mūrine pilimi, kurią 1298 m. pasiėmė kryžiuočių ordinas. Kai XIV š. pabaigoje tvirtovę sienas pradėjo sudrebtinti artilerijos šūviai, kryžiuočiai

nutarė iš pagrindų atnaujinti Klaipėdos pilį. Atnaujinimo darbams vadovavo ordino pilii architektas Nikalojus Felenšteinas, Marienburgo pilies statytojas. Perstatytą Klaipėdos pilį apjuosė storos gynybinės sienos, joms skirti penkiakampiai sustvirtinimai, vadinami bastionais. Viduryje iškilo keturkampis bokštas. Po septynerių metų karo (1757-63 m.) Klaipėdos pilis, netekusi strateginės reikšmės, pradėjo nykti — XVIII š. pabaigoje gyventojams buvo pardevinėjamos olandiškos pilies čerpės ir plytos. Vėlesnių žinių pateikė Berlyno valstybinės vokiečių bibliotekos kartografinės skyriuje rasti XVII-XIX š. Klaipėdos miesto ir pilies planai. Pilavietės tyrimo darbai buvo pradėti 1974 m. Pasak archeologo Vlodo Žulkaus, pilies liekanas tada sudarė Danės prieplaukos pašonėje dunksantys du suirę, medžiais ir krūmynais apžėlę pylimai. Nukarus storą žemių sluoksnį, šiaurinėje dalyje buvo aptikti buvusių statinių pamatai.

PRAEITIS IR DABARTIS

Dienos švieson išnori Friedricho bastiono liekanos, palyginti nebloginai išsilaikiusios požeminės galerijos, kuriose anksčiau buvo slėptuvės, prako sandėliai. Kasinėjami didij pilies bokštai, archeologai pasiekė grūntiniais vandenimis užlietą grindinį, pamatuosė atsivėrusius senovinių nišų bei laiptų fragmentus. Čia kadaise stovėjo šventovė, kalkakmenio plokštėmis dengta krosnis, komendanto namas. Pilis tada jau buvo gavusi ryškų Renesanso laikų bruožus. Archeologai užkonservavo kai kurių statinių liekanas, paauskinę nuo krūmynų apvalytą gyveninį pylimą. Atnaujintojai žada sutvarkyti praejimą į požeminės galerijas, atidengti senovinį grindinį. Paminklų konservavimo institutu Klaipėdos skyrus vadovas Vytautas Zubovas ragina nedelsiant sutvarkyti pilavietę, kurios liekanos daug pasakytų apie senąją Klaipėdos architektūrą, tvirtovės statinių raidą. Sutvarkius poternomis vadinamas požeminės galerijas ir atstacius didij bokštą, čia būtų galima sutelkti iškastus radinius, pilies planų ir brėžinių kopijas, įdomiausią istorinę medžiagą. Aikštelėse architektai siūlo išdėstyti po visą Lietuvą išsibarsčiusius pabūklus ir įrengti artilerijos muziejų. Vytautas Zubovas betgi nusiskundžia, kad tokiame projekte entuziazmo stokoja bandomoji laivų remonto įmonė, kurios teritorijoje dabar yra šis respublikinės reikšmės istorijos paminklas. Vykdomasis Klaipėdos miesto komitetas jau 1974 m. įsipareigojo laivų remonto įmonę nugriauti pilavietę užstojančią lentpjūvę, panaikinti anksčiau pastatytas pašūres, medžiagų aikšteles. Vytautas Zubovas pasakoja: "Nieko nepadaryta. Piliavietė užversta šiukšlėmis, o laikini sandėliai pavirto kapitaliniais. Įmonė ignoruoja miesto vykdomojo komiteto sprendimus..." V. Kst.

Ontario St. Catharines miesto burmistro įstaigoje Vasario 16 proga. Iš kairės: Kanados parlamento narys JOE REID, K. DERVAITIENE, burmistras JOSEPH MCCOFFERY; antroje eilėje: J. DERVAITIS, miesto tarybos narys JOHN WASHUTA, V. ŽEMAITIENE, Ontario parlamento narys PETER PARTINGTON, Kanados parlamento narys ALLAN PIETZ, kun. K. BUTKUS, OFM, ukrainiečių atstovas ir apylinkės pirm. A. ŠETIKAS

Lenkijos lietuviai

1987 m. kovo 7 d. suplaukė į Čenstakavą minios mūsų tautiečių lietuvių atšvesti jubiliejų 600 metų Lietuvos krikšto. Atvyko apie 300 tautiečių iš visų Lenkijos kampelių — iš Punsko, Seinų, Bidošės, Wrocławo, Gdanskio, Katowicų, Štettino ir kitų vietovių.

Jubiliejinės iškilmes suorganizavo kan. Alfonsas Jurkevičius su Wrocławo kardinolu kun. Henriku Gulbinavičiumi. Deja, pastarasis negalėjo dalyvauti iškilmėse, kadangi buvo iškviestas tuo laiku į Vatikaną.

12 val. 15 min. buvo atidengtas stebuklingas paveikslas Marijos Čenstakavos. Tuo būdu prasidėjo iškilmingos šv. Mišios, kurias atnavašo 5 kunigai lietuviai: kan. Alfonsas Jurkevičius iš Wrocławo, kun. Alfredas Rukšta iš Wrocławo, kun. I. Dzermeika iš Punsko ir kiti.

Kun. Alfredas Rukšta pasakė labai turiningą, įdujinantį pamokslą; vieniems priminė, kitiems išaiškino priežastis pavėluoto Lietuvos krikšto, palyginus su kitomis krikščioniškomis tautomis. Taip pat pabrėžė, kad nors vėlai mūsų tauta priėmė krikštą, bet ligi šiol yra ištikima krikščionybbei ir Kristui. Ne vienam lietuviui nuriėjo per veidą susijaudinimo ašara.

Pabaigoje pamaldų lenkiškai žodį tarė ir pasveikino Čenstakavos vyskupas. Giedant "Marija, Marija" buvo uždegtas stebuklingas Marijos paveikslas.

Pamaldas užbaigė kan. A. Jurkevičius, dėkodamas vienuoliams dominikonams už malonų priėmimą iškilmių, o atvykusiems tautiečiams — už gausų dalyvavimą ir paskatinimą visus sugiedoti "Lietuva, Tėvyne mūsų" bei sekančią giesmę:

1. Motin, Motin mūsų,
Savo vaikus gink,
Neapleisk Motin mūsų
Mūsų maldas priimk.

Ref. O Marija Čenstakavos
Tave meldžiame
Neapleisk Motin mūsų
Neapleisk ne.

2. Melski Motin savo sūnų,
Už mūsų kaltes,
Tavo maldos šventos
mus į dangų vęs.

3. Mes suklypę prašom
būki mūsų krašte,
Grazkin mūsų tautai
laisvę Lietuvai.

4. O kada mes mirsim,
Tu mus neapleisk,
duokli mums malonę
į dangų nuvesk.

Ref. O Marija Aušros Vartų,
Tave meldžiame,
Neapleisk Motin mūsų
Neapleisk ne.

Čenstakavos šventovėje pirmą kartą istorijai skambėjo lietuviškos giesmės ir maldos net dvi valandas. J. Z.

London, Ontario

VISOS MŪSŲ ŠVENTES būna iškilmingos energingo klebono kun. I. Mikalauskio, OFM, ir jam talkinančių parapijiečių dėka. Vėlykų šventės nebuvo išimtis. Didingajam skambėjo R. Vilienės vadovaujamas "Pašvaistės" Aleliuja, "Kristus jau kėlės" ir kitos vėlykinės giesmės. Klebonas aukėjo šv. Mišias ir pasakė prasmingą pamokslą. Jo pagrindinė mintis: "Kristus jau prisikėlė. Tikime, kad ir mūsų brangi tėvyne Lietuva prisikels". Jis pasveikino visus parapijiečius švenčių proga, padėjo muz. Ritai Vilienei ir visam "Pašvaistės" chorui už darnų giedojimą per Vėlykas ir per priešvėlykines pamaldas. Dėkojo ir Grigelių bei Judickų šeimoms už gražias ir gausias geles. Pamaldų dalyviai išsiskirstė patenkinti savo parapija ir šventiškai nusiteikę. D. E.

Ivedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Devintas daugiakultūris dramos festivalis Hamiltonė!

"Aukuras" maloniai kviečia visus — jaunus ir senus
atsilankyti į **Antano Gustaičio**
linskmą kaimo komediją

"SEKMINIŲ VAINIKAS".
Režisuoja **Elena Dauguvietytė-Kudabienė.**

Spektaklis įvyks gegužės 24, sekmadienį,
4 v.p.p., Westdale auditorijoje, 700 Main St. W.
Bilietai kaina — 5 dol. Festivalį rengia

Hamiltono daugiakultūrė dramų sąjunga

Hamilton, Ontario

VISUOTINIS GIEDRAIČIO KLUBO narių susirinkimas — gegužės 24, sekmadienį, 14 v., savoje sodyboje už Kaledonijos. Bus aptariami įvairūs klubo einamieji reikalai. Po susirinkimo bus linksmoji dalis, šaudymai ir kt. Valdyba

St. Catharines, Ont.

A. a. KOSTO JONUŠO laidotuvių aprašymas "TZ" 1987 m. 15 nr. papildytinas sekančiais faktais. Velionis gimė 1902 m. lapkričio 2 d. Lietuvoje, mirė 1987 m. kovo 17 d. St. Catharines. Atvykęs Kaniadon, apsigyveno St. Catharines, Ont., mieste. Buvo narys organizacijų: Kanados Lietuvių Bendruomenės, Lietuvių veteranų sąjungos Ramovė St. Catharines skyrus, Susivienijimo lietuvių Amerikoje, Lietuvos šaulių sąjungos tremtyje vietinės Povilo Lukšio kuopos. Dažnai buvo renkamas į ramovėnų valdybą, pastaruoju metu buvo įždininku. SLA organizacijoje išbuvo 31 metus, valdyboje ėjo įvairias pareigas — pirmininko, išdininko, sekretoriaus. Šaulių kuopoje visuomet buvo renkamas į valdybą.

Atsisveikinimo kalbas laidotuvių pasakė KLB St. Catharines apylinkės pirm. A. Šetikas, ramovėnų vardu — J. Vyšniauskas, SLA — P. Polgrimas. Laidotuvių dalyvavo daug tautiečių.

P. Polgrimas,
SLA narys

Calgary, Alberta

PRIEŠ VELYKŲ ŠVENTES stagi mirė 1987 m. balandžio 14 d. Kazys Yauga 77 metų amžiaus. Palaidotas St. Mary's kapinėse. Į Kanadą atvyko iš Belgijos 1949 m. pas brolių. Dirbo prie namų statybos. Buvo kilęs iš Papilės miestelio. Nuosirdi užuojauta giminėms, netekus dėdės. K.

Vancouver, B.C.

MALONI POPIETĖ. Š. m. balandžio 5, sekmadienį, Leonardos ir Jono Maciasų namuose susirinko didelis būrys Medžiojų ir meškeriojų klubo "Bebras" narių ir svečių. Atsilankė net viešni iš Lietuvos — Zitės Tumaitienės sesuo Lima Simotienė iš Palangos ir Henriko Tumaičio sesuo Sofija Lakeckienė iš Kauno. Klubo pirm. Vincas Skabeikis pasveikino visus susirinkusius ir pranešė, kad bus rodomi 3 filmai: vienas iš laiškos (salmon) gyvenimo laikotarpio, kitas — apie mūsų tautodailės menininkų Antano ir Anastazijos Tamošaičių darbą "Gintaro dvasia" (Spirit of Amber) ir trečias — apie žuvavimą. Filmai buvo įdomūs ir su paaiškinimais anglų kalba. Paaiškinimus papildė V. Skabeikis lietuvių kalba. Po filmų buvo išgerta kavutė su šeiminių paruoštais užkandžiais ir saldumynais, pasiūkėtuota ir pasidalinta įspūdžiais iš matytų filmų. Maloni popietė buvo baigta Tautos himnu. Kor.

Advokatas

AUDRIUS A. STONKUS

nuo 1987 metų vasario 1 dienos
perkėlė savo raštinę į

20 Hughson St. South, Suite 1003 Telefonas
(Union Gas Building) Hamilton, Ontario L8N 3C8 (416) 529-7462

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 24 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
indėlius (P.C.A.) 5%
santaupas 5.25%
kasdienines palūkanas
už santaupas 5%
term. indėlius 1 m. 7.25%
term. indėlius 3 m. 8.50%
reg. pensijų fondo 6%
90 dienų indėlius 6%
(minimum \$5,000)
Reg. pensijų 1 m. 7.25%
IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 9%
asmenines paskolas ... 11.25%
Nemokamas pilnas
čekių patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės
drauda pagal santaupų
dydį iki \$2,000.
Nemokama asmeninių
paskolų drauda iki \$25,000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Vytautas Skuodis pranešė BALFui, kad į JAV atvyks tik 1987 m. vasarą, nes nori dalyvauti Lietuvos krikšto 600 metų sukakties minėjime Vilniuje birželio 28 d. Sovietų Sąjungos leidimas emigruoti į JAV yra duotas jam, žmonai Irenai ir dukrai Dailai. Vyt. Skuodis kreipėsi į aukščiausiąjį Sovietų Sąjungos teismą, prašydamas paleisti Gintautą Iešmantą ir Povilą Pečiulį, kurie buvo nuteisti su juo. Savo pareikšime V. Skuodis pareiškė, kad jam grąžinta laisvė, o G. Iešmantas ir P. Pečiulius, nuteisti kartu su juo, tebevargsta darbo stovyklose.

Už nuopelnus Katalikų Bendrijai ir lietuvių tautai popiežius Jonas-Paulius II š. m. kovo 23 d. kun. dr. Juozui Prunskui suteikė garbės prelatu titulą. Prel. dr. J. Prunskis yra gimęs 1909 m. gruodžio 22 d. Žvilbučiuose prie Daugailių, anuometinėje Utenos srityje, kunigu įšventintas Kaune 1932 m. Gilius savo darbo pėdsakus yra palikęs lietuvių spaudoje, dirbdamas "Mūsų laikraščio", "XX amžiaus", "Draugo" redakcijose. Parašė ir išspausdino apie 10,000 straipsnių, paruošė spaudai eilę knygų, finansavo konkursus ir leidinius.

Hartfordo lietuvių tautinių šokių grupė "Berželis" vadovaujama Dailios Dzikienės penkiolikos metų veiklos sukaktį paminėjo vasario 21 d. specialiu koncertu New Britaine, Conn. Šv. Andriaus parapijos salėje. Dideliame ekrane buvo rodomos įdomios skaidrės, atspindinčios margaspalvę "Berželio" veiklą. D. Dzikienės vadovaujamas "Berželis" turėjo 166-šis pasirodymus, išmoko septynis dešimtis šokių, savo eilėmis praleido apie 120 šokių. Sukaktuviniame koncerte buvo atlikta 12 tautinių šokių.

Lietuvių kilmės vaikų stovykla "Lithuanian Heritage Camp" lietuviškai nekalbančioms vaikams rengiama "Dainavos" stovyklavietėje š. m. birželio 21 — liepos 5 d.d. Vaikams, kurie pernai dalyvavo tokiuose stovyklose, bus atsiųsta platesnė informacija ir registracijos blankai. Naujus stovyklautojus registruoja ir jiems informacijas teikia Jadvyga Damsienė, 13255 Oak Ridge Line, Lockport, IL 60441, USA. Tel. (312) 460-8001. Visa stovyklaujantiems vaikams skirta programa bus atliekama anglų kalba, išskyrus lietuviškas dainas, bet ji bus įjungta į kultūrinio lietuvių tautos pažinimo rėmus.

Lietuvių fronto bičiulių sambūris Niujorke a.a. prof. dr. Antaną Maceiną prisimins ir pagerbs specialiose svarstybose, įvyksiančiose birželio 7 d. Bruklne, Lietuvių kultūros židinio salėje. Svarstybos ruošinama įdomi programa.

Australija

Australijos baltiečių taryba rotacinio būdu kas dveji metai pakeičia savo vadovus. Š. m. kovo 6 d. posėdyje vadovavimą 1987-88 m. laikotarpiui perėmė lietuviai. Naująją valdybą sudarė: pirm. dr. Algis Kabaila, jo pavaduotoja — lietuviams atstovaujanti Laurie Cox, vicepirmininkai — latvis Janis Ritenis ir estas Jaak Pede, sekr. Vytautas Patašius, protokolų sekr. estė Marit Oser, išd. latvis Aris Berzinis, nariai — latvis Mikelis Strikis ir estas Olavas Philak. Valdybos posėdžiuose taigi dalyvauja du kviečiami bendradarbiai: Kastytis Stašionis ir estas R. Kalamas.

Melburno lietuvių katalikų moterų draugijos metinis narių posėdis buvo suauktas Lietuvių namuose, kur jos turi savo svetainę. Veiklos pranešimą padarė pirm. H. Statkuvienė, šiltai prisimindama gražiai atšvestą draugijos 35 metų veiklos sukaktį. Šventėje dalyvavo narės su šeimomis ir svečiais, kitų lietuviškų organizacijų atstovai. Iš Adelaides programos atlikti buvo atvykusios dainininkės "Nemuno dukros" su kitais talkininiais, atvežusiais nemažai humoro. Pirm. H. Statkuvienė tylos minute paprašė pagerbti jau 35 mirusius draugijos narses. Eilės retėja, bet jas užpildo jaunės kartos atstovės. Susirinkimo dalyvės naujai kadencijai paprašė pasilikti ligšiolinę valdybą. Pakeisti teko tik pasitraukiančią parengimų vadovę I. Jokubauskienę, kurios vieton išrinkta A. Žemaitienė. Valdyboje liko: pirm. H. Statkuvienė, vicepirm. E. Mackevičienė, sekr. V. Vaitiekūnienė, išd. J. Petraitienė.

Britanija

XXXIX-sis metinis DBLS narių suvažiavimas ir lietuvių namų bendrovės akcininkų susirinkimas įvyko balandžio 4-5 d.d. Londone, Lietuvių namuose. Suvažiavime dalyvavo 22 aštuoniolikos skyrių atstovai, keturi garbės nariai, trys tarybos nariai ir dvylika organizacijų atstovų. Suvažiavusiuosius sveikino Lietuvos atstovas V. Balickas, skautų vardu — Europos rajono vadovas S. B. Vaitkevičius, įteikęs skautų ordiną su rėmėjo kaspinu dr. S. Kuzminkui. Raštu sveikinimus atsiuntė VLIKO valdybos pirm. dr. K. Bobelis ir PLB valdybos pirm. V. Kamantas, kai kurie kiti veikėjai. DBLS centro valdybos pirm. J. Alkio pranešimas buvo paskelbtas spaudoje, tad suvažiavime jis palietė tik pačius aktualiausias reikalus: lituanistikos katedrą Čikagoje, pastangas įsigyti lietuvių namus Nottinghamame, Lietuvos krikšto 600 metų sukakties minėjimą, jaunimo kongresą Australijoje, PLB seimą sekančiais metais Toronte. Toliau kalbėjo DBLS išd. B. Butrimas, tarybos pirm. K. Bivainis, Tautos fondo atstovas J. Vilčinskas ir Tautinės paramos fondo atstovas R. Šova. Jaunimo sąjungos pirm. G. Jakimavičius, kalbėdamas anglų kalba, nušvietė jaunimo atliekamų darbų, pasirošimą kongresui Australijoje. Lietuvių namų bendrovės pirm. V. Dargis su jos reikalais supažindino susirinkusius akcininkus. Susirinkimo dalyviai atmetė projektą, kuris būtų padidinęs akcijų skaičių. Nutarta įieškoti kiti būdų kapitalui padidinti. Laikiniai yra samdomas patarėjas įvesti naujai sistemai "Nidos" spaustuvę. Po vakarienės suvažiavimo dalyviai išvyko nakvynei lietuvių sodybon.

Posėdžiai buvo tęsimi balandžio 5, sekmadienį, DBLS skyrių ir organizacijų atstovų pranešimais. Tautos fondo atstovas J. Vilčinskas įteikė padėkos diplomus stambesniems aukotojams. V. Gasperienė kalbėjo apie naująjį jaunimo ansamblių, būsimą koncertą Nottinghamame, lietuvių sąskrydį Wolverhamptone. Lietuvių namų bendrovės pirm. V. Dargis pasiūlė uždaryti "Nidos" fondą, nes buvo tikėtasi 12,000 svarų aukų, o gauta tik apie 3,000. Aukotojai bus prašomi tuos pinigų palikti knygų leidybai. Norintieji juos galės atsiimti. Fondui uždaryti gautas suvažiavimų pritarimas. J. Alkis "Europos lietuvių" antraštėn pasiūlė grąžinti iš jos išimtą Lietuvos žemėlapi su jai turinčiomis priklaustyti žemėmis. Pasiūlymą atmetė realiesnių pažiūrų atstovai: M. Bajorinas, J. Vilčinskas, K. Tamošiūnas ir Z. Juras. Antraštės vienijetėje paliekamas Gedimino pilies bokštas ir Vilniaus katedra su statulomis, pašalinamos sovietinių okupantų DBLS centro valdybą išrinkti B. Butrimas ir S. Nenortas, tarybon — J. Levinskas ir R. Grupiljonaitė, Lietuvių namų bendrovės valdybon — S. Nenortas ir B. Butrimas. Patvirtinti tie patys revizoriai su tuo pačiu atlyginimu. Suvažiavimas baigtas Tautos himnu.

DBLS Boltono apylinkės metiniame narių susirinkime kovo 14 d. nutarta skyrus lėšomis paremti lietuvių skautus ir lietuvių jaunimo kongreso ruošą. Perrinkta ta pati skyrus valdyba: pirm. — H. A. Vainelkis, sekr. — S. Keturakienė ir išd. — H. Silius. Revizijos komisijoje sutiko pasilikti O. Eikukienę ir M. Pauliukonienę.

Italija

A. a. kun. dr. Juozas Vaišnora, MIC, ištiktis paralyžiaus, mirė 1987 m. kovo 18 d. vienioje Romos ligoninėje. Velionis, gimęs 1905 m. sausio 16 d. Marijampolės srities Puskelnio kaime, išaugo į pagrindinius šios vienuolijos veikėjas, žymius spaudos ir rašto žmones. Palaikai buvo pašarvoti Tėvų marijonų koplyčioje, palaidoti kovo 20 d. Campo Verano kapinėse Tėvų marijonų koplyčioje Romoje iš Šv. Juozapo šventovės. Marijonų vienuolijos vyriausiasis vadovas kun. Donaldas Petraitis gedulines Mišias koncelebravo su septyniolika kunigu, kurių eilėse buvo penki lietuviai — prel. Audrys Bačkis, prel. Algimantas Bartkus, prel. Ladas Tulaba, kun. prof. dr. Antanas Liuiua, SJ, ir prel. Kazimieras Dobrovolksis. Pamaldose velionį jautriais žodžiais prisiminė vyriausiasis vienuolijos vadovas kun. D. Petraitis, MIC. Pranešimą apie šakotą a.a. kun. dr. J. Vaišnoros, MIC, veiklą ne tik religinėje, bet ir visuomeninėje plotmėje paskelbė Vatikano dienraštis "L'Osservatore Romano".

"AUDRA" TRAVEL CORPORATION KELIONĖS Į LIETUVĄ 1987

12 dienų lietuvių kalbos kursai jaunimui
Lietuvoje nuo liepos 6-22 — kaina \$1979 kan.

*

Kelionių į Lietuvą išvykimo datos:

Gegužės 8	Birželio 29	Rugsėjo 6
Gegužės 21	Liepos 9	Rugsėjo 3
Gegužės 28	Liepos 17	Rugsėjo 17
Birželio 8	Rugpjūčio 6	Spalio 26

Oro linijos — "Air France", "Aeroflot", "JAT", "Finnair".

Šių metų naujienos: Klaipėda ir Palanga — 3, 4, 5 dienos, Kaunas — 2, 3 dienos, Panevėžys — 1 diena

Kelionės 5-7 dienom į Lietuvą sutvarkomos individualiai pagal norimą maršrutą, pagedaujama laiku.

Kelionė į Romą — birželio 24 - liepos 2

Smulkesnių informacijų teiraukitės mūsų įstaigoje nuo pirmadienio iki penktadienio nuo 9.30 ryto iki 17.00 vakaro, šeštadienį nuo 11 v. ryto iki 14.00 v.p.p. Šiuo adresu:

2100 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6S 1M7
Tel. (416) 769-2500 arba (416) 769-8077
Telex 06-986766 TOR
Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2559030

Liksiti be "terbos ir obuolių"

Atsilepiant į mintis, išreikštas straipsnyje "Gyvenkime daugiau dabartimi"

"TŽ" 1987. III. 3 laidoje išspausdintas J. R. inicialais pasirašytas straipsnis "Gyvenkime daugiau realia dabartimi" sukėlė manymų susirūpinimą. J. R. mąstymu, Lietuva sovietinėje sistemoje "visokeriopai reiškiasi ekonominiame, kultūriniam ir socialiniame-politiniame gyvenime". Čia jau iškyla J. R. siūloma pagrindinė mintis: priimkite Lietuvoje esamą padėtį, nes ji jau yra įteisinta. Per 43 metus nuo mūsų pasitraukimo iš Lietuvos okupacijos išaugo beveik dvi naujos kartos, kurios, J. R. supratimu, dėl "girdaus valgio šaukšto" yra jau prisitaikiusios prie okupanto reikalavimų ir pasimokiusios iš praeities, kad mūsų pažadai jiems padėti išsilaisvinimo kovoje yra tušti. Ir čia J. R. teigia, kad "pavergtos tautos prošvaisčių atgauti buvusį valstybinį statusą beveik nematyti".

Sunku suprasti J. R. galvoseną: jis pats pripažįsta, kad garbinga Lietuvos istorija ir šventovės yra išniekintos, ketvirtis tautos ištremta ar išžudyta, žiauriai sulikviduoti partizanai išniekinant net jų lavonus; jis siūlo "neskraityti jau seniai prarastomis padangėmis", nes "senovė jau gilioje praeityje ir nepriklausomybės kovų dalyviai... jau irgi iškeliavo amžinybėn". Gyvenkime realia dabartimi. Nesisekim stiprybės iš praeities. Derinkimės prie okupanto reikalavimų.

Kažin ką pagalvos mūsų tautos kamienas, išgirdęs tokias J. R. samprotavimus? Tos beveik dvi pokario kartos pasyviai grumiasi su okupanto priemesta sovietine sistema, pakeldamos didžias aukas ir irąšdamos mūsų tautos istorijon naujus netiltuotus kunigaikščius ir pasyviuos kovos karvedžius. Ar J. R. nėra girdėjęs kun. Svarinsko, kun. Tamkevičiaus, kun. Matulionio, kun. Jaugelio, Sadūnaišės, Stanelytės, Navickaitės, Bieliauskienės, Lapienio, Petkaus, Gajausko, Terlecko, Dambrasuko, Žemaičio, Pečeliūno, Iešmanto, Skuodžio, Statkevičiaus ir šimtus kitų čia neišvardintų pavardžių? Ar J. R. nėra matęs "LKB kronikos", "Aušros", "Tiesos kelio", "Dievo ir tėvynės", "Rūpintojėlio" ir kitų pogrindžio leidinių, pasiekiančių mūsų? Ar pagaliau J. R. nėra skaitęs Lietuvos dabartinės studentijos, jauniausio mūsų tautos atžalyno leidinio "Juventus academica", kuriame visos Lietuvos jaunimo vardu ragina: "Gyvenk, kovok, dirbk taip, tarytum nuo tavęs vienintelio priklausytų tėvynės likimas!". Tai va koks yra tautos kamieno prisitaikymas prie esamų gyvenimo sąlygų ir okupanto reikalavimų.

Negaliu sutikti su dr. V. Vardžio Lietuvos gyventojų klasifikacija. Opozicionierius yra aktyviai besipriešinas, mūsų atvejui, okupanto mums priemestai sovietinei sistemai, kuri išreiškia okupanto pranašumą (superiority). Disidentas — su ta sistema nesutinkas pasyvus opozicionierius. Visa lietuvių tauta, su labai maža išimtimi nuėjusių tarnauti okupantui, yra disidentai ar opozicionieriai. Kitokios lietuvių tautos nėra. Ji tautiškai yra vienybė su didžiu ir nuolatiniu pasipriešinimo balsu okupantui, kuris yra reikiškasis Lietuvos pogrindžio spaudoje. Brutalia jėga priverstas nusilenkti kiekvienas nenulistamai kovos už savo žmogiškąsias teises, papročius ir įsitikinimus. Lietuvių tauta yra giliai tikinti į Dievą ir savo tikėjimą be baimės viešai išpažįstanti. Per savo tikėjimą, savo papročius lietuvių tauta išreiškia ne vien tautos valią ir jos aspiracijas nepriklausomam gyvenimui, bet taip pat kartu išreiškia ir tautos opoziciją sovietiniam okupantui. Šiluva, Aušros Vartai ir kitos šventovės savo didžiomis procesijom tai paliudija. Jos kasmet didėja nauja priaugancia karta, ta karta, kuri, J.R. samprotavimu, jau turi būti prisitaikiusi ateistiniame okupanto komunizmui arba, kaip ten vadinama, valdiškajai bedievybei.

Lietuvoje nėra ir negali būti galvojančių, kad Lietuva be Sov. Sąjungos negalėtų išsilaikyti. O kaip lietuviai gyveno prieš Sov. Sąjungos okupaciją? Laisvai ir nepriklausomai. Lietuvos gyvenimo lygį okupavę sovietai nustumė, nes okupantas buvo skaičiumi gausus barbaras su nepastebimu kultūrinio lygio, ir jo gyvenimo lygis jokia skale dar nebuvo galimas pamatuoti.

Šias eilutes rašantisys turėjo galimybę susipažinti su slapto dokumentu, konsultacinės firmos paruoštu JAV vyriausybei. Jame buvo įrodinėjama, kad JAV privalo remti Sov. Sąjungą, nes jai subyrėjus, didžios suirutės metu, gali įsiviešpatauti dar žiauresnės diktatūros, nes Sov. Sąjungos respublikos nėra pribrendusios demokratinei santvarkai, išskyrus Baltijos respublikas — Lietuvą, Latviją ir Estiją. Taigi antroji dr. V. Vardžio lietuvių tautos klasifikacinė grupė neturi pagrindo ne tik lietuvių tautoje, bet ir už jos ribų.

Trečioji dr. V. Vardžio lietuvių tautos klasifikacija jau yra priimtinesnė. Lietuva tuo atveju turės atsikratyti sovietinio rusiškiojo imperialistinio jungo. Tai okupacijai atsikratyti vadovaus ne kas kitas, bet ta lietuvių tautos karta, išaugusi ir subrendusi tada, kai ji, J.R. galvojimu, turėjo būti jau jaugusi į okupanto sistemą ir jokių "prošvaisčių atgauti buvusį valstybinį statusą" jau nebeturėjo.

Susumavus dabartinę Lietuvos gyventojų analizę, galima drąsiai pasakyti, kad lietuvių tauta visumoje yra gyvastinga ir gana stipriai reikiąsi "Pakeliui į laisvę" judėjime. Tam judėjimui prislopinti okupantas stengiasi panaudoti išeiviją, kad galėtų lietuviams Lietuvoje pasakyti: "Išeivija yra jau su mumis. Ji jums nepriartina".

Turju sutikti su J. R. kad išeivija yra suskilusi, bet tas skilimas yra kur kas gilesnis, negu viešumoje yra minima. Sunku tikėti, kad nesutarimai išsilygins, nebent Lietuvių Bendruomenė sugrįš prie Lievardintų pavardžių? Ar J. R. nėra matęs "LKB kronikos", "Aušros", "Tiesos kelio", "Dievo ir tėvynės", "Rūpintojėlio" ir kitų pogrindžio leidinių, pasiekiančių mūsų? Ar pagaliau J. R. nėra skaitęs Lietuvos dabartinės studentijos, jauniausio mūsų tautos atžalyno leidinio "Juventus academica", kuriame visos Lietuvos jaunimo vardu ragina: "Gyvenk, kovok, dirbk taip, tarytum nuo tavęs vienintelio priklausytų tėvynės likimas!". Tai va koks yra tautos kamieno prisitaikymas prie esamų gyvenimo sąlygų ir okupanto reikalavimų.

Negaliu sutikti su dr. V. Vardžio Lietuvos gyventojų klasifikacija. Opozicionierius yra aktyviai besipriešinas, mūsų atvejui, okupanto mums priemestai sovietinei sistemai, kuri išreiškia okupanto pranašumą (superiority). Disidentas — su ta sistema nesutinkas pasyvus opozicionierius. Visa lietuvių tauta, su labai maža išimtimi nuėjusių tarnauti okupantui, yra disidentai ar opozicionieriai. Kitokios lietuvių tautos nėra. Ji tautiškai yra vienybė su didžiu ir nuolatiniu pasipriešinimo balsu okupantui, kuris yra reikiškasis Lietuvos pogrindžio spaudoje. Brutalia jėga priverstas nusilenkti kiekvienas nenulistamai kovos už savo žmogiškąsias teises, papročius ir įsitikinimus. Lietuvių tauta yra giliai tikinti į Dievą ir savo tikėjimą be baimės viešai išpažįstanti. Per savo tikėjimą, savo papročius lietuvių tauta išreiškia ne vien tautos valią ir jos aspiracijas nepriklausomam gyvenimui, bet taip pat kartu išreiškia ir tautos opoziciją sovietiniam okupantui. Šiluva, Aušros Vartai ir kitos šventovės savo didžiomis procesijom tai paliudija. Jos kasmet didėja nauja priaugancia karta, ta karta, kuri, J.R. samprotavimu, jau turi būti prisitaikiusi ateistiniame okupanto komunizmui arba, kaip ten vadinama, valdiškajai bedievybei.

JAV Lietuvių Bendruomenės kultūros tarybos pirmininkė INGRIDA BUBLIENĖ ir krašto valdybos pirmininkas inž. ALGIMANTAS GEČYS. Septintoje premijų šventėje Čikagoje 1987 m. balandžio 4 d. Pirmininkas dėkoja I. Bublionei už surengtą šventę. Nuotr. J. Tamaliūčio

je buvusių politinių partijų junginys ir kaip toks jis išreiškia valstybinį Lietuvos tęstinumą. Vakarų demokratijoje Lietuva tebėra laikoma suverene valstybe, okupuota Sov. Sąjungos. Ji tebeturi savo atstovybes, bet neturi savos valdžios — vyriausybės. Nors ir nepasiskelbęs egziline Lietuvos vyriausybė, VLIKas dalį tokių egzilinės vyriausybės funkcijų pasigėrėtinai atlieka. Mūsų visų pareiga yra jį remti ir sudrausminti tuos, kurie jį kėsina. Jo sunaikinimas būtų nutraukimas valstybinio Lietuvos tęstinumo.

Visai nepagrįstai J.R. kaltina, kad "Lietuvių Bendruomenė negali į savo organizacijos vadovybę įsileisti aukštais pareigūnais pasiskelbusių (bet neišrinktų) asmenų". Keistas kaltinimas, nors VLIKas ir nepaminėtas vardu. VLIKas ar jo nariai visai nebando užimti jokios vietos L. Bendruomenėje, be to, VLIKo vadovybė yra renkama į VLIKą deleguotų partijų atstovų.

Visi lietuviai, čia ir tėvynėje, labai norėtų matyti vieną, darnią, nesusiskaldžiusią Lietuvių Bendruomenę, besirūpinančią lietuviškumo ir lietuvių tautinės kultūros išlaikymu išeivijoje. Tam tikrai nėra vienas lietuvis nepasipriešins. Tas skilimas dar dides ir L. Bendruomenės silpnės, nes lietuviai nepritaria ir nepritaro "minkštajai" Lietuvos laisvinimo linijai. Savanorių ir partizanų krauju rašytas testamentas įpareigoja kiekvieną taurių lietuvių kovoti dėl Lietuvos laisvės iki galutinės pergalės, bet ne bendrauti ir mainikauti su okupantu, J. R. žodžiais tariant: "truputį gauti, truputį duoti".

Nebe po truputį, bet jau su kaupiu atiduoda okupantui kai kurie mūsų kultūrininkai — premijų laureatai, kurie net "praeitį nutraukia ir nukubina senus varpus" (citata parafrazuota, A. Str.) arba išjuokia ir senoviškais vadina mūsų tautos dainius (jie mat kunigai): vysk. Baranuską ir Maiorą, kad įtikyti vieno eilės, o kito satyros Vytauto Kazakevičiaus cenzūrai ir jas jis Lietuvoje knygom išleis. Už lašą lešienės jie atiduoda Kazakevičiui savo orumą, kad KGB pulkininkas galėtų mūsų tautai pasakyti: "Jie jau su mumis. Su jais jau susidorota".

Kitas Vytautas, buvęs "stribas" Petkevičius, žudė mūsų partizanus ir niekino jų lavonus, užjo po JAV įsiskodamas naujų "laureatų". Jį globojo ir po JAV vežiojo buvęs aukštasis (ne pats pasiskelbęs, bet išrinktas) pareigūnas. Quo vadis exilium lituanum? Kur ta "minkštoji" Lietuvos laisvinimo linija veda? Tai linijai pasidavę atsiskirs nuo mūsų tautos kamieno, kuris želdo atžalas tautiniam ir valstybiniam Lietuvos tęstinumui išlaikyti. Sutinkantieji su J. R. samprotavimu viską atiduos "po truputį", ko okupantas iki šiol dar nepajėgė iš jų išlupti, būtent jų orumą ir norą matyti Lietuvą laisvą bei nepriklausomą. Tokioms pagundoms viliojant, vertėtų prisiminti mūsų senolių posakį: "Neik su velniu obuoliu — liksi be terbos ir obuolių". A. Str.

ALGIS DUDARAVIČIUS, gavęs 1986 metų kultūrininko-visuomenininko premiją iš KLB kultūros komisijos, uoliai darbuojasi Kanados Edmontone, ypač organizuodamas Lietuvių namų remonto darbus

Lietuvių jaunimo kongreso žinios

Išrinkti Toronto atstovai. Rinkimuose, kurie įvyko balandžio 12 d. Priskelimo parapijos ir Anapilio patalpose, išrinkti sekančios 10 atstovų: Bernadeta Abramaitytė, Marytė Balaišytė, Indrė, Rimas ir Vytautas Čuplinskai, Daina ir Ricardas Kalendros, Mirga Šaltmiraitė, Monika Spudaitė ir Loreta Stanulytė. Išrinktieji atstovai turės įsijungti į kongreso ruošos darbus, kurių pirmiausias bus lėšų telkimas kelionei į Australiją, antras — pasirušimas atstovauti Kanados lietuvių jaunimui.

Prieškongresinė stovyklą Dainavoje rengia JAV Lietuvių jaunimo sąjungos valdyba visam jaunimui, ypač atstovams, birželio 7-14 d.d. Kviečiamas dalyvauti visas jaunimas, 14-30 m. amžiaus. Registruotis: JAV-LJS Vasaros stovykla, P.O. Box 1071, New York, NY 10276, USA.

Kelionės į Australiją. Šiuo metu siūlomos trys galimybės kelionei į jaunimo kongresą. 1. Organizuoja Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos skrenda per Ramųjį Vandenyną į Vakarus. Kelionė sutvarkoma individualiai ir grupėms, bet visi priskaitomi prie jaunimo kongreso grupės. Išvykimo datų pasirinkimas: gruodžio 15, 16, 17, 19, 25 iš Los Angeles į Sydney; arba gruodžio 16, 20 iš San Francisco į Sydney. Grįžimo datų pasirinkimas: sausio 3, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15 iš Melbourne į Los Angeles. Kaina — \$1774.50 kanadietiskais (šandieniniu kursu) plus apie \$350 skridimui iš Toronto iki Kalifornijos ir atgal. Reikia iki balandžio 30 d. įmokėti \$250 JAV rezervuoti bilietui šia kaina.

2. Organizuoja "Audra Travel" iš Toronto skrenda per Ramųjį Vandenyną į Vakarus. Turi būti bent 15 žmonių grupė. Išvyksta iš Toronto 1987 m. gruodžio 17 d., tiesiai į Sydney. Grįžta 1988 m. sausio 12 arba 19 d.d. iš Melbourne į Toronto. Kaina iš Toronto iki Australijos ir atgal — \$2050 kan., iš Otavos — \$2070. Įmokėjimas iki 1987 m. birželio.

3. Organizuoja per "Audra Travel" iš Toronto skrenda per Atlantą, Helsinkį, Singapūrą į Sydney ir grįžta iš Melbourne tuo pačiu keliu per Singapūrą ir Helsinkį. Turi būti bent 15 žmonių. Išvyksta gruodžio 13 d. iš Toronto, per Montrealį. Grįžta 1988 m. sausio 12 d. Kaina, įskaitant

mokesčius ir vizą — \$2221 kan. Įmokėjimas iki 1987 m. birželio.

Visais keliomis reikalais kreiptis į Bernadeta Abramaitytę Toronte (416) 767-0867.

Kongresui talkos komitetas Kanadoje planuoja per įvairius didesnius parengimus Toronte ir apylinkėse rinkti aukas prie jaunimo kongreso aukų stalų. Antrasis toks stalas bus pastatytas Anapilyje per kapinių lankymo dieną (pirmasis stalas surinko \$400 aukų per "Rugpjūtės" spektaklį Lietuvių namuose). Priskelimo parapijoje per Velykas jaunimo sekcijos suruošė šokių pelenas skiriamas jaunimo kongresui.

Buvusiųjų kongreso dalyvių talka. Pauliaus Kuro iš Guelph, Ontario, iniciatyva ruošiamas buvusiųjų kongreso dalyvių suėjimas 1987 m. rugsėjo mėnesį Toronte. Tikslai: 1. atnaujinti pažintis, 2. padėti į kongresą vykstantiems atstovams lešomis. Organizuoja Paulius Kuras, Laima Beržinytė, Gražina Ignaitytė ir Giedrė Čepaitytė. Buvusiųjų kongreso dalyviai prašomi paskambinti Pauliui Kurui (519) 837-0780, kad kai bus siunčiami kvietimai, Jūs nebūtumėte aplenkti. Gabija

Lietuvybės vėliavnešys Kanadoje

Algio Dudaravičiaus kultūrinė ir visuomeninė veikla

EDITA NAZARAITE

Pirmą kartą Edmontono Lietuvių namus aplankiau praėjusią vasarą: buvo karšta šeštadienio diena, rodos, tik gulė kur paežery prie saulutės, juo labiau, kad vasaros čia skaudžiai trumpos, o žiema ilga ir įkyri — gamta ilgai nepasidžiaugsi. Tačiau Lietuvių namų durys buvo plačiai atlapotos, o viduje plūšėjo vienui vienas žmogus — Algis Dudaravičius, Edmontono lietuvių bendruomenės pirmininkas.

Atvykęs į Kanadą, metus turėjo atidirbti aukso kasykloje šiauriniame Ontario. 1948 m. apsigyveno Winnipege, kur tuoj pat įsijungė į Šv. Kazimiero šventovės statybos organizavimą. Tačiau jau 1951 m. nuolatinei apsištoje Edmontone, kur randa susikūrusią lietuvių bendruomenę, gausenę, negu dabar, bet be savo visuomeninio pastato.

Tais pat metais į Edmontoną atvyko kun. Bruno Jurksas, kuris ėmėsi Lietuvių namų su kopyčia statybos organizavimą. A. Dudaravičius labai aktyviai įsijungė į tą gražią iniciatyvą. Įdomu pastebėti, jog Lietuvių namai Kanadoje tėra dveji: Toronte ir Edmontone. A. Dudaravičius lietuvių bendruomenėje išdirbo apie 30 metų. Ejo įdinininko, sekretoriaus, valdybos pirmininko pareigas, dirbo su jaunimu. 1965 m. jo iniciatyva buvo įsteigta Baltiečių santalka, po penkerių metų išrinktas šios organizacijos pirmininku, kurio pareigas eina iki šiol.

Darbas mažoje kolonijoje nėra lengvas nei dėkingas. Jei ir nevisada sutariama dėl visų planų, tačiau parama iš tautiečių visada ateina. Bet, dirbant per ilgą laiką mažoje kolonijoje, vieni kitiems nusibosta, nėra naujų impulsų, savitarpio santykiai sudyla. Pvz. paskutinis komitetas dirbo penkerius metus be pakeitimo. Prieš 8 metus buvo ir jaunimo komitetas, bet išgyvavo tik dvejus su puse metų. Tai rimtos problemos. Nauji emigrantai iš Lietuvos, galintys įnešti naujo vėjo ir neleistų užkoti lietuviškai veiklai, dažniausiai apsisloja didesniuose lietuvių susibūrimuose.

Daug gražių darbų nuveikta, daug svajota. A. Dudaravičius prasišalė turis svajone: jei leistų aplinkybės, organizuotų dokumentinį filmą apie Lietuvos okupaciją. Galėtų būti panaudoti gen. Raštiko atsiminimai. Tačiau šiuo metu yra nemažai konkrečių darbų. Reikia baigti Lietuvių namų remontą, išdailinti fasadą. Prie šio projekto daug prisidėjo torontiški architektas Algimantas Banelis. A. Dudaravičius tikisi darbus sėkmingai baigti, nors yra silpnėjančios sveikatos. Mažoje kolonijoje didelę darbo dalį reikia nuveikti pačiam: nuo grindų plovimo iki ministerio priėmimo. Tačiau ir tarp suaukšėtų tautiečių yra idealistų, ir pagalbos gali prisilaikyti.

Kartais pagalvoji, ar ne geriau tokiame veiklame žmogui, kaip A. Dudaravičius, savo energiją išlieti didesnio sambūrio veikloje? Deja, asmeninės aplinkybės ne visada susiklosto taip, kaip "geriau". Pasak Dudaravičiaus, nesvarbu kur dirbi, nes lietuviai visur bendrą kalbą randa. Įkvėpia veikla tokių žmonių, kaip Paulioniai, Karasiejai, Breichmanienė, kun. P. Gaida, Winnipego prel. J. Bertašius. Tai pasišventimo pavyzdžiai. Malonu buvo girdėti R. Kurienės padėkimas. Glausius ryšys su Rytų Kanados lietuviais labai paskatina.

A. Dudaravičius už savo pasišventimą visuomenei veiklai yra gavęs du provincinės Albertos valdžios apdovanojimus 1976 m. ir 1986 m. Taip pat malonu buvo gauti ir Kanados Lietuvių Bendruomenės visuomenininko-kultūrininko premiją. Šis faktas byloja, jog lietuviuose nėra taip jau labai lengva nusipelninti, kaip sakoma, savo kieme pranašų nebūsi. Tačiau savo kieme reikia gyventi, reikia dirbti, reikia aukotis, jei myli savo kiemą.

Norite susipažinti su savitrašiu "TEVIŠKĖS ŽIBURIAI"? Atsiųskite savo adresą ir gausite keletą numerių nemokamai.

Maloniai kviečiame Jus dalyvauti

Lietuvos 600 metų krikščionybės sukakties iškilmėse Romoje

1987 m. birželio 24 - liepos 21 dienomis

PROGRAMA: Lietuvių audiencija pas popiežių Joną-Paulių II Šv. Tėvo Mišios sekmadienį ir arkiv. Jurgio Matulaičio beatifikacija Mišios Šv. Jono Laterano bazilikoje Mišios 12 apaštalių bazilikoje Lietuvių chorų pasirodymas Lietuvių akademija Bufetas Saint' Angelo pilyje

KAINA: (iš Čikagos asmeniu) "Hilton" \$1530.00 "Sheraton-Boston" \$1375.00 "Polo" \$1310.00 "Michelangelo-Grand" \$1255.00 "Nordland" \$1090.00

Skrendant iš Los Angeles — pridėti \$150.00 prie pagrindinės kainos. Skrendant iš Bostono, Niujorko ir Toronto — nuimti \$50.00 nuo pagrindinės kainos. [Šią kainą neįeina \$13.00 aerostovo mokeskis. Kainos gali keistis pagal dolerio vertę.

[Šią kainą įeina: lėktuvo bilietas, 7 naktys viešbutyje (nakvojant dviese kambaryje), (Continental) pusryčiai kasdien, "Hospitality Desk", lagaminų nešiojimas, visos susisiekimo išlaidos pagal planą, bilietas į bufetines vaišes Sant' Angelo pilyje.

Informacijų teiraukites: Regina Krutulytė (312) 436-5566 arba "toll-free" 1-800-331-3903 arba artimiausiam agentui:

Audronė-Jūratė c/o Audra Travel Corp. 1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A4 Canada (416) 532-8772

Romas Kezys c/o Vytis International 2129 Knapp St., Brooklyn, NY 11229 (718) 769-3300

Romas Kezys siūlo vienos savaitės ekskursiją per Vokietiją ir Šveicariją, Alex Lauraitis siūlo dviejų savaitų ekskursijas į Vokietiją ir Šveicariją, į Austriją, Budapeštą ir Jugoslaviją, vienos savaitės ekskursiją Italijoje.

Alex Lauraitis c/o American Travel Service 9727 S. Western Ave., Chicago, IL 60643 (312) 238-9787

Danguolė Majauskas c/o Comtraage, Inc. 9265 Overdale Lane Brighton, MI 48116 (313) 229-6024

Birutė Zalatorienė c/o Travel Advisers, Inc., 1515 N. Harlem Ave., Suite 110, Oak Park, IL 60302 (312) 524-2244

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

2881 CHATEL 2180 Hurontario St. 379-7448

RONCESVALLES CHATEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YORK CHATEL 2387 Bloor St. W. 749-3119

Turner & Porter

A+ JURGIUI DAUGINIUI

mirus,

sūnų VALTERĮ, gimines ir artimuosius nuoširdžiai užuojaučiame –

Toronto Lietuvių namų valdyba

Mielam tėveliui

A+ JURGIUI DAUGINIUI

mirus,

sūnų VALTERĮ DAUGINĮ su šeima, gimines ir artimuosius nuoširdžiai užuojaučiame bei kartu liūdime –

Toronto lietuvių namų moterų būrelis

A+ JURGIUI DAUGINIUI

mirus,

sūnui VALTERIUI, giminėms ir artimiesiems reikiame nuoširdžią užuojautą –

Medžiotojų ir žūklautojų klubas "Tauras"

A+ JURGIUI DAUGINIUI

iškeliavus amžinybėn,

sūnų VALTERĮ DAUGINĮ su šeima, gimines ir artimuosius nuoširdžiai užuojaučiame –

Ada ir Aleksas Juciai

A+ JURGIUI DAUGINIUI

iškeliavus amžinybėn,

žmoną ADELE, dukrą LINĄ, sūnus – VALTERĮ ir BRONIŲ, vaikaičius – ALGĮ, RUTĄ, VIDĄ, VALĮ, RIČARDĄ bei kitus artimuosius nuoširdžiai užuojaučiame –

M. L. Malinauskai B. I. Wilkinson
G. G. Thorn

Viešpačiui pakvietus į dausas
A+
MAGDALENĄ ŠVILPIENĘ,
rauda nenuslopina beribę širgėlą –

Leonardas, Birutė, Algimantas,
Gediminas, Kęstutis ir Audrius
Eimantai

A+ MAGDALENĄ ŠVILPIENĘ

amžinybėn palydėjus,

atsiskyrimo liūdesiu dalindamiesi, užuojaučiame vyrą STASĮ, choristus – DANUTĘ, ALGĮ ir STASĮ, jų šeimas, artimuosius bei gimines –

Choras "Pašvaistė"
London, Ontario

Mielam tėveliui

A+ VINCUI JUODVALKIUI

mirus,

dukra v.s. STEFĄ GEDGAUDIENĘ, vyriausią seserijos skautininkę nuoširdžiai užuojaučiame –

Hamiltono "Širvintos-Nemuno" tuntas

P A D Ė K A Brangiai ir mylimai tetai TEODORAI KRATAUSKIENEI

mirus, 1987 metų sausio 4 dieną
Port Coquitlam, B.C.,

reiškiu nuoširdžią padėką visiems, atsilankiusiems koplyčioje, aukojusiems Kanados lietuvių fondui vietoje gėlių, atsiuntusiems užuojautos korteles ir išreikštas užuojautas žodžiu.

Ypatingas ačiū L. Maciauskienei už pasakytus koplyčioje atsisveikinimo žodžius ir įdėjusius tiek daug darbo gaminant maistą po laidotuvių namuose.

Lieku visiems dėkingas –

nuliūdęs A. Stallonis

Kanados lietuvių muzikai ir vokalistai, atlikę koncertinę programą Anapilio salėje 1987 m. balandžio 12 d. Iš kairės: smuikininkė REGINA BANKIENE, solistė MARYTĖ BIZINKAUSKAITE, akompaniatorius JONAS GOVE-DAS, solistė SLAVA ŽIEMELYTĖ, fleitininkas TOMAS REGINA. Šie menininkai, išskyrus smuikininkę, atlikę meninę programą Lietuvos krikščionybės sukakties iškilnėje St. Catharines mieste gegužės 10 d. • B. Tarvydas

Atsigrižkime veidu į šviesą

Kanados lietuvių kultūros muziejaus reikalu

A. KALNIUS

Nuo 1982 m. balandžio mėnesio, kai bene pirmą kartą KLB kultūros komisijoje kilo archyvo steigimo klausimas, prabėgo jau 5 metai. Per tą laiką šiuo reikalu spaudoje pasirodė apie 10 straipsnių. Gana konkrečiai "Tėviškės žiburiuose" pasisakė jauna istorikė Rasa Mažeikaitė: girdi, susipažinta su Lituanistikos centro archyvu Čikagoje ir gauta naudingų patarimų. Be to, esą telkiami asmenys, kurie padėtų rinkti archyvinę medžiagą ir ją pagal atitinkamą analizavimo metodiką tvarkyti. Deja, nėra kambario šiai medžiagai patalpinti.

Neteko patirti, kas tie rinkėjai yra ir ar yra sudarytas kultūrinių vertybių aukotojų sąrašas ir ar jie yra aplankyti. Mat kai reikėjo kur nors patalpinti a.a. dr. A. Šapokos vertingą istorinę medžiagą, tai šį darbą turėjo atlikti privati iniciatyva. Taip atsitiko ir su a.a. žurnalisto P. Alšeno kultūrinio palikimu. Šiuo metu abiejų mirusiųjų medžiaga sutelkta Prisiškimo "pārapijos" palatose. Taigi atrodo, kad iki šiol ne vienas toks palikimas galėjo atsidurti kur nereikia.

Kultūros komisija per ilgai laukė Toronto Lietuvių namų atsakymo į jos prašymą paskirti kambarį archyvinei medžiagai. Delsimas vienaip ar kitaip atsakyti ir atsakymo laukimas buvo nuostolingas šios medžiagos telkimui. Tai matydami, vienas tautietis vel savo iniciatyva pakalbino Anapilio sodybos veikėjus – a.a. A. Rinkūną, vėliau J. Andriulį ir J. Jasinevičių, ar jie negalėtų parūpinti archyvu vietas jų sodybos pastatuose. Visi trys vyrai šiai minčiai entuziastingai pritarė ir vėliau iškilo archyvu prieštato klausimas. Apie tai atsitiktinai buvo painformuota kultūros komisijos pirm. Dangolė Juozapavičiūtė ir paraginta archyvo patalpų reikalu kreiptis į Anapilį.

Be kita ko, tenka pasakyti, kad archyvo klausimas buvo ir yra įtrauktas į Kanados lietuvių žurnalistų veiklos bazę. Deja, visu aštrumu iškilus siaubingam žydų klausimui, žurnalistas dėmesys buvo nukreiptas į mūsų tautos garbės gynbos frontą. Ryšium su šia veikla, be ištisos eilės straipsnių spaudoje, atsirado ir knyga žydų klausimu, kurios tikslas yra supažindinti skaitytojus su savo kaltintojais. Ogi ana minėtoji privati iniciatyva yra kilusi taip pat iš žurnalistų s-gos narių tarpo. Be to, jos žinioje yra daug sutelkta istorinių veikalų žydų klausimais ir įvairios kitos istorinės, mokslinės, religinės ir meno klausimais literatūros, kuri turėtų patekti į planuojamą kultūros muziejų.

Šitaip pamažu atriedėjo kultūros muziejaus klausimas iki šių dienų. Dabar jis jau ima tapti realybe. Reikia pasakyti, kad archyvo vardo pakeitimas muziejaus vardu yra labai vykęs. Šis vardas yra iškilmingesnis, reprezentatyvesnis ir platesnis, apimantis įvairių vertybių sritį. Betgi jo įrengimas ir turinys pareikalauja ne tik darbo rankų, specialistų, bet ir meninės nuovokos.

Visuomenė jau žino, kad muziejui patalpos dar šį pavasarį

pradedamos statyti. Turint galvoje anapiliečių ryžtą, galima tikėtis, kad pastatas dar šiais metais iškils. Bet prieš akis pietu stoji viena labai svarbi sąlyga – lietuviškos visuomenės parama. Be šios paramos užmojis vėl gali nutęsti iki begalybės ir mūsų kultūrinės vertybės atsidurti pragaistyje. Tai būtų tragiškas likimas Kanados lietuvių istorijai, o kartu ir istorijai mūsų tautos. Taigi nepadarykime nusikaltimo, ir visi, o visi aukokime muziejaus statybos reikalams.

Muziejaus patalpų statyba kainuos per 700.000 dol. Pasvarstykime, ar mūsų kišenės ištėsė tokia suma sutelkti. Neabejokime. Juk Kanadoje gyvena apie 25.000 lietuvių. Spėjau, kad jų tarpe yra apie 4.000 šeimų ir apie 1.000 pavienių asmenų. Taigi iš viso turime apie 5.000 aukotojų, arba kas penktą lietuvių galintį aukoti. Jeigu šis skaičius paaugos po 125 dol., tai iš viso bus suaukota 625.000 dol. Nesakykime, kad kiekvienas negalėsime 125 dol. iš kišenės ištraukti. Žinoma, kai kam bus sunku, betgi reikia turėti galvoje, kad mūsų tarpe yra gerokai pasiturinčių žmonių, kurie bus pajėgūs aukoti daugiau.

Ko visuomenė galėtų iš mūsų kultūros komisijos, besirūpinančios šio muziejaus reikalais sužinoti? Gal pirmiausia tai įstatų, kuriuose būtų nurodyti muziejaus tikslai, organizacinė jo struktūra, lėšos, ateities planai ir visi kiti dalykai, susiję su muziejaus tvarkymu.

Man atrodo, kad šis muziejus turėtų eiti ir kultūrinių vertybių fondo pareigas. Mes

žinome, kad sovietiniai okupantai yra užtempę ant savo rusiško korpulio Lietuvos istoriją, o jos dokumentaciją sunaikinę arba išvežę į Maskvos archyvus. Jie yra sunaikinę daug mūsų kultūrinės kūrybos aruodų ir religinės bei tautinės minties knygų masę, taip pat, iškraustę mūsų ūkinio gyvenimo svirus ir kluonus. Kai atsistos kada nors mūsų tauta vėl ant savo kojų, atsidurs prieš kultūrinę ir ekonominę tuštumą, kurią bus nelengva užpildyti.

Štai kodėl mums labai reikia ne tik Tautos fondo Lietuvos laisvės kovai remti ir Lietuvos fondo išievojimo veiklai remti bei atgimstančiai valstybei padėti atsikurti, bet ir kultūrinių vertybių fondo jos kūrybinei dvasiai atgaivinti. Vadinasi, didžioji dalis kultūrinių vertybių fondo, telpancio Kanados lietuvių kultūros muziejaus remuose, atėjus laikui, turėtų būti perkelta į Lietuvą.

Ryšium su šia fondo prielaida turėtų padidėti ne tik muziejaus telkinio įvairovė, bet ir jų skaičius, o taipogi ir jo reikšmė. Žinoma, muziejuje atsirastų daugiau darbo ir padidėtų atsakomybė ne tik vadybės, bet ir kiekvieno lietuvių kanadiečio. Be mūsų visuomenės moralinės ir finansinės paramos kultūrinių vertybių telkimo planas pasiliks tik svajonių plotmėje.

Kultūros muziejus taps mūsų kultūrinio veido išraiška ir gražiausias mūsų ateities paminklas. Bet mes jį turime statyti taip, kaip prieš 2000 metų savo talentu ir darbu pasistatė paminklą garsusis romėnų poetas Horacijus: "kietesnę už varį, aukštesnę už karalių piramides..."

LIETUVIŠKOS KASETĖS ESTRADINĖ ŠOKIŲ MUZIKA

1. Gervės skrenda – (įvairūs orkestrai ir dainininkai.
2. Raganėlių puota – instrumentalinis ir vokalinis ansamblis Nerija.
3. Volungėlė – (įvairūs orkestrai ir dainininkai.
4. Nakties muzika – (įvairūs orkestrai ir dainininkai.
5. Myliu – (įvairūs orkestrai ir dainininkai.
6. Už viską švelniau – (įvairūs orkestrai ir dainininkai.
7. Paklydo ramunė – (įvairūs orkestrai ir dainininkai.
8. Balti balandžiai – (įvairūs orkestrai ir dainininkai.
9. Vilniui – (įvairūs orkestrai ir dainininkai.
10. Su tavim kartu – (įvairūs orkestrai ir dainininkai.
11. Gimtinės aidai – B. Gorbulsio dainos su orkestru ir dainininkais.
12. Brangiausias žodis – Raudonikio dainos su orkestru ir dainininkais.
13. Dar širdyje ne sutema – (įvairūs orkestrai ir dainininkai.
14. Dainuok ir šok – dainuoja J. Nakutavičius su Dana Striugaite.
15. Ir vėl žydi gėlės – dainuoja Juozas Nakutavičius, naujai išleista kasetė.
16. Armonika – kaimo kapela su dainininkais.
17. Mūsų kaime gegužinė – kaimo kapela su dainininkais.

18. Tūkstantis žingsnelių – kaimo muzika, dainuoja E. Kuodis su Girijotų.
19. Vyrų ir moterų oktetai – iš okupuotos Lietuvos.
20. Šventieji vakarai – Dainų ir šokių ansamblis Lietuva.
21. Chorai I – (įvairūs chorai iš okupuotos Lietuvos.
22. Chorai II – (įvairūs chorai iš okupuotos Lietuvos.
23. Ažuoliukas – žymusis berniukų choras iš okupuotos Lietuvos.

- Šios visos kasetės yra 60 minučių ilgio. Vienos kasetės kaina – 10 JAV dol. su persiuntimu.
1. Virgilijus Noreika – dainuoja liaudies, estradines dainas ir operų arijas.
2. Aliukų broliai 1983 – viena iš populiariausių grupių okupuotoje Lietuvoje.
3. Aliukų broliai 1984 – viena iš populiariausių grupių okupuotoje Lietuvoje.

Šios trys kasetės yra 90 minučių ilgio. Vienos kasetės kaina – 15 JAV dol. su persiuntimu.

Užsakant kasetes, čekių rašyti Lyra Records, Inc., 236 Norman-dy Rd., Massapequa, N.Y. 11758, USA. Tel. (516) 795-7930; skambinti vakarais.

Taip pat galima gauti visokių šokių muzikos kasečių, tik instrumentinės, be įdainavimo. Suinteresuoti prašomi rašyti nurodytu adresu ir prašykite kasečių sąrašo.

Pagerbti visuomenės darbuotojai

Baltiečių jaunimo sandraugos surengtas pokylis Vašingtone

1987 m. balandžio 4 d. Vašingtono apylinkės latvių šventovės salėje Baltiečių jaunimo sandrauga surengė pokylį pagerbti visų trijų tautų asmenims, pasižymėjusiems bendruomenine savo veikla, ypač dėmesį kreipiant jaunimo organizacijoms.

Susirinkę baltiečiai turėjo progos susipažinti ir pabendrauti prieš vakariene. Šalia pagerbtųjų dalyvių buvo galima pasikalbėti su Lietuvos atstovu dr. S. Bačkui, p. Bačkienė, jų sūniumi prelatu A. Bačkui, einančiu aukštą pareigą Vatikane, su iš Kanados naujai paskirtu antruoju Latvijos atstovybės sekretorium p. Lūsiu ir ponija.

Po vakarienos prasidėjo pagrindinė vakaro programa. Sandraugos pirmininkė latvė Inara Valtars pasveikino susirinkusius ir pakvietė estą Martin Suubergą vadovauti programai. M. Suuberg pasiūlyė Sandraugos valdybos narius į talką: estus – Erik Suubergą, Ardo Hanssoną ir Jaak Pedaką, latvius – Inarą Pungą, Anitą Suritis, Lotars Belovsą ir lietuvių Rimą Šilė-

naite. Valdybos nariai atliko malonią savo tautiečių pagerbimo pareigą.

Estai pagerbė Mari-Ann Rikken už jos veiklą, remiant disidentus ir dirbant su Antano Mažeikos vadovaujama "Coalition for Constitutional Justice and Security" ir Peeter Kiik už jo bendruomeninę veiklą, organizuojant pasaulinius estų festivalius ir kitus estų bendruomenės darbus.

Latviai pagerbė Asją Lejins už darbus švietimo srityje bei ilgametį mokytojavimą latvių mokyklose ir Arturs Valtarsą už įsteigimą ir ilgametį vadovavimą latvių aukštesnės mokyklos Beverina.

Lietuviai pagerbė Juozą Laučką, įvertindami jo darbą Ateitininkų federacijoje, "Amerikos Balse" bei bendradarbiaujimą lietuviškoje spaudoje ir kun. Antaną Saulaitį už jo darbą lietuviškose jaunimo organizacijose.

Taip pat buvo pagerbtas amerikietis Robert Gillette, "Los Angeles Times" bendradarbis už jo straipsnius, gi-nančius baltiečių reikalus.

R. Šilėnaite

Jaunimo eiseną Romoje

Sklandžiai vyksta pasiruošimai Lietuvos krikščionybės sukakties paminėjimo iškilnėms Romoje š. m. birželio 24 – liepos 3 d.d. Romos lietuvių jaunimas su entuziazmu aktyviai prisideda prie iškilnių programos. Vienas pagrindinių jaunimo organizuojamų renginių šventės metu yra

MALDOS EISENA, kuri įvyks penktadienį, birželio 26. Eisenoje kviečiame dalyvauti jaunimą bei visus atvykusius Romon maldininkus. Prie maldos eisenos organizavimo prisideda Italijos katalikų jaunimo organizacija "Comunione e Liberazione" (kaip lietuvių ateitininkų organizacija), turinti apie 60.000 narių. Jie taip pat bendrai dalyvaus visos savaitės iškilnių programoje.

Maldos eiseną prasidės 7 v.p. prie buvusios senovės romėnų pagoniškos šventyklos Panteono. Nuo šios šventyklos pradėsime žygiuoti Šv. Petro aikštės Vatikane link, nesdami tris lietuviškus kryžius, ap-

suptus žibintų. Taip pat ir visi dalyvaujantys laikys rankose po kryžiuok ar deglę (fakelą).

Ši eiseną simboliškai pavaizduos Lietuvos istoriją, prasidėjusią nuo pagonybės ir išsivysčiusią į gyvastąją tautą. Ši žygiuos į Šv. Petro aikštę, t. y. vietą, kur Jėzaus Kristaus įpėdinis Šv. Petras buvo persekiotas ir nukankintas. Tai istorinė vieta, išreiškianti dabartinę Lietuvos tikinčiųjų padėtį.

Susirinkę Šv. Petro aikštėje, tęsime maldos eisena Kryžiaus keliais, tuo pareiksdami maldos bei susikaupimo atmosferoje paskutinius Jėzaus gyvenimo žingsnius ir kartu prisiminsime sunkią dabartinę Lietuvos tikinčiųjų būklę. Tikimės, kad eisenos pabaigoje Šv. Tėvas pasitvirs pro savo darbo kambario langą bei suteiks mums palaiminimą.

Iki pasimatymo Romoje –
Romos lietuvių jaunimas

Panteono aikštė Romoje, iš kurios prasidės lietuvių jaunimo organizuojama eiseną š. m. birželio 26 d., 7 v.v. Lietuvos krikščionybės sukakties proga. Dalyvaus ir italų jaunimas. Kviečiami ir visi lietuviai maldininkai

Laiškas iš okupuotos Lietuvos

Šiandien gavau malonų Jūsų laišku su kalėdine plotkele ir mielu veiduku, tik gaila, kad jis popieriaus gabalėlyje, o ne tikrovėje. O visi dėlto būtų malonu pasišnektėti, pasijuokti, perkelti atsiminimus savo linksme-nių dienų, kurios jau liko praeityje. Pasakyk man sekretą – kur nesenimo priežastis? Gal, sakau, Amerikoje turite tokių vaistų, kurių užgerus atjaunėji, o gal kitos tam yra priežastys, kad amžius nebėrašo savo raukšlį ir gyvo žmogaus veidą... Mano žemaitišką "mordą" taip išvagojo senatvės raukšlės, kad aš ir pats nebedrįstu į jį žiūrėti, o siūsti kam nors atvaizdą šiandieninį – nesinoriu gadinti draugui ar draugei nuotai-kos. Mes Lietuvoje greičiau sens-tame ir greičiau einame iš gyvenimo.

Priežastys nežinomos. Vieni kalba, kad rūpestiai, baimė, sunkios gyvenimo sąlygos sendina žmones, bet aš tam nelinkęs tikėti. Mano supratimu, Černobilis, toli – nėra ko bijoti. Ignalina dar laikosi kol kas, bet greitai ji pasaks savo draugą Černobilį. Tada bus Baltijos kraštai be baltiečių; mes visi vieną dieną pakilsime ir orą ir atskrisime pas Jus į Ameriką. Černobilyje tik du žmonės težuvo, o Ignalinoje žus visi Baltijos srities žmonės, nes jie pasižymi nepaklusnumu bedievy-

bei, kuri pas mus yra taip įpilie-tinta, kad be jos nė žingsnio nei pirmyn, nei atgal. Jei nori gauti geresnę tarnybą, skubėję ateitin-klubą ir įsirašyk jo nariu, gerovė garantuota, o, be to, koks tu pilietis, jie neturi supratimo, kaip žengti karjeros laiptais aukš-tyti! To nesugebėdamas gali nugar-mėti į tokią vietą, kad ir savo prie-šams pavydėsi, jau nekalbant apie draugus.

Šalin juokus, imkime rimtesnius klausimus. Jūsų su Džioniu buvo-tę numatė atvykti į Vilnių 1989 m., bet tas laikas nepriimtinas, nes per ilgus laiko tarpas, aš galiu jau būti iškeliavęs į tėvų šalį, iš kurios niekas sugrįžti negali. Taigi apie susitikimą žemėje ne-daug vilčių, bet jeigu Jūs sugalvo-tumėte atvykti šiais metais, tada visai kitas reikalas, gal tada ir pasimatytume dar čia žemėje... Jūs sekanties laiške įrašykite, kada konkrečiai esate nutarę lanky-ti Vilnių ir jo gyventojus, kurie taip puikiai Jūsų laukia ir priima, kad visi pašaliniai žmonės iš pa-vydo pažaliuoja...

Gyvuokite ir juskite, kad ir kiti Jums laimės linki. Pasveikink arti-muosius ir brangius tautiečius, ku-rie myli Lietuvą. Nors toli nuo jos gyvena, bet mintimis aplanko jos pievas ir laukus. O retkarčiais ir žmones. Tegu dar sykį būna leista pasimatyti čia žemėje. N. N.

J. JAKŠTAS

Apie autorių ir kita

1986 m. gale mūsų istorija praturtėjo LKMA išleistu dideliu, net 723 pp. veikalu — Zenono Ivinskio rinktiniais raštais. Mūsų žymiausias nepriklausomai Lietuvoje išsi-mokslinusiame istorikui imtas statyti — nerūdijantis paminklas. Leidėjo (Pauliaus Jatu-lio) pažymėta, kad tai antras tomas ir po jo turi būti dar keturi. Taip skaičiuojama paverčiant Zenono dar jo paties nebaigtą Lietuvos istorijos pirmą tomą, privestą iki Vytauto mirties (1430), pirmojo raštų tomu.

Kalbamas leidinys tuo savi-tas, kad pradedamas skyriumi, neįprastu istoriniams raštų leidiniams. Jis pirma supažin-dina skaitytoją su Vatikano archyvu, kuris Europos ir kitų kraštų istorikams tapo Meka nuo to laiko (1884), kai popie-žius Leonas XIII atidarė jį nau-dotis mokslui. Tada pradėjo traukti į jį įvairių kraštų is-torikai, semtis duomenų sa-vam mokslui. Kūrėsi Romoje įvairių kraštų net valstybi-niai institutai savų kraštų istorijai tirti.

Ivinskis pats prisipažįsta, kaip jį traukė Vatikano archy-vai: „Galvon jie man krito stu-dijuojant Lietuvos universite-te Kaune. Jau 1920 m. vasarą įieškojau progos pasikalbėti su Palangoje gyvenančiu ka-m. Prapuoleniu, kuris gerai pa-žino Romą. 1929-30 m. žiemos semestrą studijavau pas Haekelį Miunchene, Vokietijoje, ypač atsidėdamas senųjų raštų skaitymui (paleografijai) ir senųjų dokumentų mokslui (diplomatiškai)... Vysk. Pa-dolskis sutiko man porai metų duoti stipendiją... Per B. Kristanavičių S. J. parūpino iš archyvo vadovybės leidimą, padėjo sutvarkyti kitus for-malumus. Kai gavau iš kun. Širkos (Balfo kolegija) reika-lingas raštiškas pragyvenimo garantijas, nesunkiai gavau ir vizas. Tad lengva širdimi, at-siėmęs iš Amerikos konsulato savo dokumentus ir laikinai numojęs ranką į galimybę pa-tekti į Ameriką, atvykau Ro-mon“.

Toliau žiningai ir įdomiai pasakoja, kaip pradėjo dirbti archyvuose ir kartu vaizduoti juos pačius. Vis įieškota var-tant tūkstantčius foliantų me-džiagos Lietuvos istorijai. „Kai 1949-50 m. iš Lietuvos čia vie-naš sėdėjau, jausdavaisi kar-tais kaip toji maža skruzdė-lytė prie didžiausios krūvos suvilkto kraugės“ (15 p.). Be atvangos traukiančiam istori-kui pavyko surasti daug naujų šaltinių Lietuvos istorijai. Jų dalį jis paskelbė spaudoje.

Trumpą laiką teko susira-šinėti su juo. Užsiminus man kartais kokį istorijos klau-simą, dažnai gaudavau iš jo at-sakymą „turiu naujos medži-agos“. Kai čia, Klivlande, vie-šoje bibliotekoje susidūriau su vienu didžiausiu viduram-žiniu rankraštiniu traktatu „Songe du viel pelerin“, pa-rašytu prancūzo riterio keliau-ninko Philippe de Meziere ir jame užtikau Lietuvą liečian-čių žinių (tarp jų ir apie Lie-tuvos krikštą), — nedelsdamas pasigyrčiau Zenonui. Prisipaž-nau, kad rengiu apie šį traktatą straipsnį į „Lietuvių tautos praeitį“, kurią tada redagavau. Ivinskis greitai atsiliepė, ra-ginte ragino rašyti straipsnį vokiškai ir duoti spausdinti jo tuo metu (apie 1959) redag-uotam žurnalui „Commenta-tiones Balticae“. Jo paveiktas parengiau kiek ilgesnį studi-ją „Das Balticum in der Kreuz-zugsbewegung des 14 Jahrhun-derts“. Ją Zenonas išspausdi-no minėtame žurnale.

Kai mano studijos atspaudu buvo kiek daugiau parduota (taip rašė Zenonas), tai jis ma-ne primygtinai ragino duoti kokį straipsnį kitam „Comm. Bal.“ numeriui. Atsikalbinė-jau, teisindamasis, kad netu-rėu kito rankraštinio traktat-o. O be jo negalėčiau paruošti kokie naujovės turinio straipsnio. Zenonas iš savo pusės žadėjo duoti „Liet. t. praeičiai“ straipsnį apie tris pirmuosius rinktinius Lietu-vos-Lenkijos karalius. Laiški-nis pasikalbėjimas pasibaigė fatališka Zenono liga ir mirti-mi bei paties Baltijos institu-

to likvidavimu. Bet paliko mū-sų istoriko iš Vatikano archy-vų sukrauta kaugė. Klausimas, kada ir kokių būdu ji bus pa-naudota mūsų istorijai ryš-kingai?

Lietuvos istorijai daugiau svėrė Karaliaučiaus archyvas negu Vatikano. Todėl Ivinskis ir jam skyrė nemažą dėmesio. Jis paskyrė jam 15 psl. ir ap-rašė jį ne vienu straipsniu. Straipsniai perspausdinti šia-me rinkinyje ir sudaro itin patrauklią ir įtaigaujančią lektūrą. Skaityt juos, tarsi mirkčioja Lietuvos praeities prošvaitės. Lietuvos istori-jos mėgėjui patartina pasiskai-tyti straipsnius žiningo is-toriko, koks buvo Ivinskis, rau-sešis tame archyve ir jį iš pa-tirties aprašęs.

Straipsniai baigiami leidėjo pastaba, kad buvęs Karaliau-čiaus archyvas perkeltas 1979 m. iš Goettingeno į V. Berlyną.

Vaidžiai ir šaltiniai

Z. Ivinskis buvo pagrindi-nis Lietuvos istorijos bendra-darbis Lietuvių enciklopedijoje. Daug jo straipsnių perspausdinta šiame rinkinyje. Tarp perspausdintų šaltinių pirmą kartą Lietuvos metrika. Ją autorius pagal gali-mybes plačiai apžvelgė. Nega-lėdamas duoti jos pilnos isto-rijos (1386-1794), pateikė kai kuriuos jos bruožus su tūri-niu. Suminėjo ir kai kurias jos išspausdintas knygas. Bet tai vis dalinis pavaizdavimas to brangaus rinkinio, ypač D. Lie-tuvos kunigaikštijos vidaus istorijai.

Apžvalga baigiama įmantria pastaba: „Tik priėjimas prie Lietuvos metrikos medžiagos įgalintų šitą versmę išnaudoti Lietuvos istorijai tokiu laipsniu, kaip iki šiol nėra buvę“ (44 p.).

Prie Lietuvos metrikos prid-damos teismų knygos. Jos, pasak autoriaus, sudaro net ketvirtadalį visos Lietuvos metrikos. Teismų knygos taip pat vertingų dokumentų ūkio istorijai ir kultūrai rinkinys. Maža dalis jų išspausdinta.

Po metrikos kalbama apie Lietuvos metraščius, kaip jie užrašyti ir paties autoriaus aptarti LE. Jų kilmė aiškina-ma pagal nusistojusią nuo-monę iš Vytauto skundo pabė-gus pas Vokiečių ordiną. Susidarė trys metraščio re-dakcijos. Ivinskis, tobulai įsisavinęs visų jų trijų tu-rininius, kai kuriuos jų atpa-sakoja. Ypač pabrėžė autorius antrosios redakcijos metraš-čius, kilusius XVI š. ir prasi-dedančius nuo romėniško lie-tuvių kilimo. Tos redakcijos metraščių (jiems autorius kar-tais duoda ir kronikų vardą) kilmės vietą nurodo Smolens-ką dėl joje paminėtos to mies-to istorijos. Pažymimas tos redakcijos (savadų) paplitimas. Kiekvienas nuorašas pa-vadinatas savu vardu nuo jo radimo vietos ar savininko vardo. Iš viso matyti, kad to-mis kronikomis siekta tvirtinti Lietuvos valstybingumą, skir-tingumą nuo Lenkijos.

Plačiausioji yra trečioji redakcija. Jos žinomas vienas rankraštis vadinamas Bychov-cio kronika. Jos rankraštis nėra išlikęs ir ji nežinoma iš N. Narbuto išspausdinto teksto, gauto iš Gardino teisėjo Bychovco. Dabar žinoma, kad tuo vardu teisėjas buvo ir siuntė Narbutui rankraštį. Tad be pa-grindo kaltintas Narbutas Bychovco kronikos falsifikatorium. Ivinskis ir klydo, kai to-kiu rimtu istorikui, koks buvo K. Chodynckis, priskyrė Narbuto falsifikatoriaus prie-varde. Iš tikrųjų Chodynckis tik įtarė Narbutą falsifikatorium dėl jo prasimanyto Rau-donės metraščio.

Vienas vertingas senosios Lietuvos istorijos šaltinis sa-vaita, skirtingai išdėstyta su „Eiluiotinė Livonijos kronika ir jos autentiškumas“. Jai skiriama daug vietos ir ji atrodo perspausdinta iš 1938 m. „Židi-nio“. Jis žymiai sutrumpintas, pateiktas LE V t. 12 psl. su nuo-dugniai išnagrinėtu turiniu. Tai trumpa monografijėlė, skirtinga nuo kitų enciklope-dinių straipsnių. Dalykai pa-ženklinti bendra antrašte „Kito-s kronikos ir metraščiai“ (iš viso 20 vienietų) perspausdinti iš LE. Tarp jų ir tokie autoriai, kaip Dluogošas ir Dusburgas. Kiekvienas autorius žiningai

aiškinamas. Tie aiškinimai yra pirmą kartą pagalba studijuo-jančiam Lietuvos istorijai.

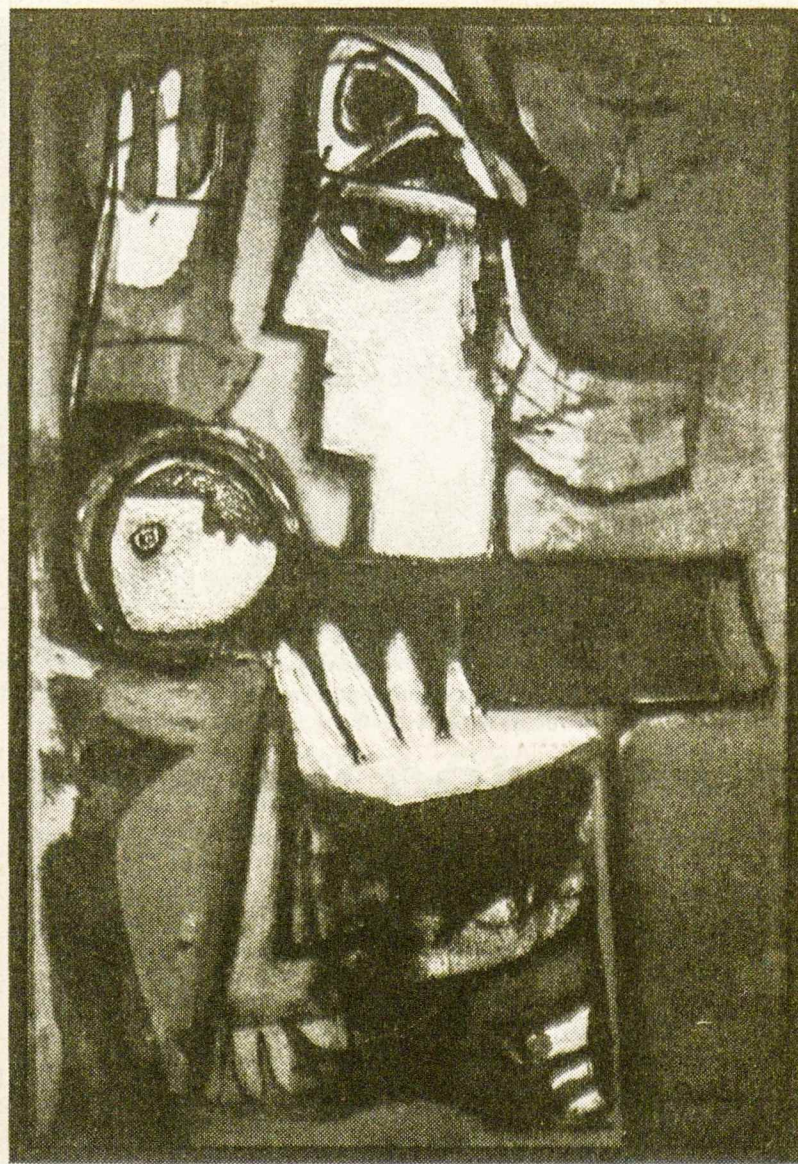
Didelėje serijoje, pavadin-toje „Spausdintų šaltinių rin-kiniai“, sudėti spausdinti šal-tiniai. Rinkiniams davė pra-džią vokiečiai, pradėję nuo 1826 m. didelį leidinį „Monu-menta Germaniae Historica“. Sekant vokiečiais, pradėtos leisti panašios serijos ir ki-tuose kraštuose. Ivinskis pa-minėjo kai kuriuos vokiečius pasekusius kraštus, bet dau-giau apsiribojo Lietuva ir ją lietuviais kaimynais. Ivinskis jų priskaitė 24. Tarp jų nema-žai privačių leidinių. Visus juos įžvalgusis autorius moka apibūdinti ir nurodyti jų ver-tę Lietuvos istorijai, jeigu juo-se ji glūdi. Apžvalga baigiama Baltų instituto leidinių pami-nėjimu, kuris baigė savo gyve-nimą su mūsų autoriaus mir-timi.

Po archyvų ir šaltinių apra-šo pradedamas antras plačios apimties skyrius „Lietuvos kraštas ir kaimynai“. Skyrius pradedamas žemaičiais. Patei-kiama jų trumpa, suglausta isto-rija nuo seniausių laikų iki dabarties. Mokamai įrodinė-jama, kad jie buvo savitas vie-netas Lietuvos valstybėje, val-domas rinktinio seniūno. Tu-rėjo seimelius, kurie rinkosi Raseiniuose. Žemaičiai gynėsi nuo kryžiuočių, lietuvių pade-dami, ir apsigynė, nors du kar-tus buvo Vytauto jiems davo-noti. Iš to paties Vytauto žema-ičiai gavo 1413 m. privilegi-ją. Ji dingusi. Apie ją patiria-ma iš Kazimiero Jogailaičio privilegijos jiems suteiktos 1441 m. Iš jos sužinome, kad žemaičiai gavo 'laisves' ir ma-lones', kurias turėjo "prakil-naus valdovo Kazimiero dėdės (Vytauto) laikais". Žemaičių privilegijos kartotos ir vėles-niais laikais. Tai buvo jų sa-ivaivalda. Trumpa žemaičių isto-rija išdėstyta su meile ir au-toriaus įsijautimu.

Seka trumpai pavaizduotos paskiros vietovės. Jų tarpe reikšmingai parodytas, skirtu-mas tarp Trakų kunigaikštijos ir vaivadijos. Tai naujovė mū-sų istoriografijoje, nes iki šiol nebuvo minima šalia vaivadi-jos Trakų kunigaikštija.

Ypatingas skyrius ir savitai parašytas "Trakų Galvės ežero salos pilys". Išskirtinis apra-šo pobūdis paženklinantis dve-jų poetų (S. Gimžausko ir Mai-ronio) eilėraščių ištraukomis. Pats straipsnis pradedamas įžanginiais žodžiais "nėra Lie-tuvos kitos vietos... kaip Trakų pilių griuvėsiai". Pats pilių aprašymas užsibrėžtas iš plačios perspektyvos. Pirmą autorius perbėga kelis šimt-mečius paliesdamas pilis tik bendrais bruožais. Imdama-sis dėstyti sistemingai, pami-ni dvejus Trakus: Senuosius (S) ir Naujuosius (N). Senieji Trakai pavadinti Gedimino Trakais dėl jo viešpatavimo metu (1337) šaltinyje paminė-to "rex de Tracken", žuvusio prie kryžiuočių pastatytos Baierburgo pilies. Faktas pa-minėtas šaltinyje tik vieną kartą ir jis istoriko toliau ne-minimas. Autorius telkia dau-giau šaltiniuose užtinkamų žinių apie N. Trakus. Jie mi-nimi kovose su ordinu ir pa-čių Gediminaičių tarpusavio kovose (1382). Tada, pagal au-torių, 1375-1380 atsirado Gal-vės saloje ir pusiasalyje 2 pi-lys (152 p.p.). Nuo to laiko ir vokiečiams buvo žinomi dveji Trakai. Jie buvo pastatyti Kė-s-tučio valdymo metu. Jie turėjo atlaikyti daug vokiečių puol-i-mų Gediminaičių kovų metu. N. Trakai atiteko Jogailai. Žu-vus Kestučiai Krėvos pilyje, juos gavo ištikimas Jogailos brolis Skirgaila (1382). Jis val-dė 10 metų (iki 1392), kai juos gavo Vytautas, valdęs iki mir-ties (1430). Po Vytauto N. Tra-kai dar vis atliko antros DLK sostinės vaidmenį. Dar ir Liub-lino unijos derybose jie buvo jiems pripažįstami.

Istorijos moksle susitinka praeitis ir dabartis. Istorijos mokslo teikiamais duomeni-mis žvelgiama į praslinkusius laikus ir kartu stengiamasi įžvelgti jų išlikusias žymes dabartyje. Mums Lietuvos nepriklausomybės laikais po 1930 m. aktualus pasidarė Klaipėdos klausimas. Jis su-aktualėjo dėl vokiško nacio-nalsocializmo pradėtos Versa-

Aliejinis dailininko ALFONSO DARGIO paveikslas "Benamis". Jo darbu paroda surengta V. Vokietijoje, Konstancos universitete nuo 1987 m. balandžio pabaigos iki gegužės mėnesio pabaigos

Kanklių koncertas

ALGIRDAS GUSTAITIS

Jauna lietuvaitė (vos 25 me-tų) Mirga Bankaitytė, gyvenan-ti Ohio Klivlande, yra virtuozė kanklininkė, sėkmingai kon-certavusi keliuose kontinen-tuose. Amerikos lietuvių tauti-nės sąjungos Los Angeles sky-rius pakviesta, ji davė labai malonų koncertą Šv. Kazimie-ro parapijos salėje 1987 kovo 22 d.

Didelėmis, puikiomis kank-lėmis, papuoštomis lietuviška simboliška, paskambino pirmo-je dalyje tris A. Mikulskio kūrinis ir vieną J. Švedo. Antroje dalyje atliko dar du A. Mikulskio kūrinius, po vie-ną Paolo ir Guierrez, pritaik-tytus M. Bankaitytės. Tarpuo-se aktorius ir režisierius Pe-tras Maželis paskaitė iš lietu-vių klasikų raštų.

Pirmojo koncerto dalyje kanklininkė dėvėjo puikius lietuvių tautinius drabužius, antroje — baltus, atrode kaip vaidilutė.

Gaila, neturėjo jos įkank-liuotos plokštelės ar kasėtelės. Lietuvių Bendruomenė ar kas kitas galėtų parengti garsin-nes vaizdajuostes su Mirgos Bankaitytės kanklių muzika, rodyti mokyklose, stovyklo-se, net kitataučiams.

Kanklės yra labai senas lie-tuviškos muzikos instrumen-tas. „Lietuvių enciklopedija“ (X t. p. 440-441) išspausdino kalbininko A. Salio straipsnį. Pasak jo, kanklės yra styginis lietuvių liaudies muzikos in-strumentas. Kanklių vardą vartojo J. Rėza 1625 m. išlei-tame Bretkūno psalmių verti-me. Vardas yra prabaltiškas. Iš baltų kalbos yra pasiskoli-nusios suomių, karelių ir kitos tautos.

„Lietuviškoji tarybinė enci-klopedija“ (V t., 260 psl. Vil-nius, 1979 m.) sako: „Kanklės styginis lietuvių liaudies muzi-ko instrumentas. I kankles panašūs kaimyninių tautų liaudies muzikos instrumen-tai: latvių kuoklė, estų kane-lė, suomių ir karelių kanelė, rusų guslės. Kanklės minimos lietuvių tautosakoje, senuose raštuose nuo XVI a.“

Prieš daug metų ilgo grojimo plokšteleje, vadovaujant Onai Mikulskienei, Tautinis kank-lių ansamblis (Cleveland, Ohio), įkankliavo 14 kūrinių. Plokštelės applanke, kuriame nėra spausdinimo metų, apie kankles pateikti aiškinimai lietuvių ir anglų kalbomis: „Lietuvių tautinis muzikos instrumentas kanklės yra vie-

nas seniausių styginių instru-mentų pasaulyje. Savo išvaiz-da jos primena lyrą. Senovėje kanklės turėjo tik 5 stygas, susuktas iš ožio žarnų. Vėliau stygų skaičius daugėjo ir 20 amžiaus pradžioje jau buvo 24 stygos. Kankles savo tautiniu instrumentu dar laiko lietu-vious broliška latvių tauta, kuri jas vadina 'kuoklės', ir, prieš 2,000 m. iš lietuvių pa-ėmusi, suomių tauta, vadinan-ti 'kantele' vardu.

Kanklių viršus buvo ir yra tebedaromas iš kietosios eg-lės, o apačia skaptuojama iš klevo ar beržo medžio. Seno-vėje daugiausia kanklėmis skambino savo šventėse apei-dų giesmes kriviai, bet nau-dojo ir vaidilos akompanuoti dainoms ir skambinti šokiams. Dabar kanklių orkestrai su-daromi iš keturių rūšių kank-lių — pirmųjų, antrųjų, baso ir kontrabaso“.

Šiuo metu užsienio lietu-viuose kanklių muzika labai apieista, ją nedaug kas moka, tėra paskiri kanklininkų-ių vienetai.

Užsienio latviai savo jauni-mą moko kankliavimu. Jie šiuo metu JAV-ėse turi 9 ansamb-lius, skambinančius antikinė-mis kanklėmis (kokle) (žiūr. „Naujoji viltis“ nr. 19, 1986 m., p. 122, 129).

Išėivijos lietuviams reikėtų turėti daugiau kanklių muzi-ko plokštelių ir garsinių vaizdajuosčių. Tai pažadintų jaunimo dėmesį, kad atsirastų to muzikos mokytojų, kompo-zitorių. Leidžiant naujas kank-lių plokšteles, reikėtų naudoti tiksliai lietuvių kompozito-rių kūryba, gal pasitelkiant latvių. Tada latviai grotų mū-sų kanklininkų kūrinius savo ansambliuose.

Jauniems lietuviams, besi-domintiems muzika, jos istori-ne eiga, reikėtų patyrinėti kanklių praeitį, kilmę, tais reikalais parengti tinkamą knygą. Lietuviams beveik ty-lint, neparuošiant tinkamos literatūros, kažin ar kitos tautos nepradės savintis kank-lių, jas vadinti jų muzikiniu instrumentu, parodys senų raštų, drožinių. Tokio smūgio lietuviškoji muzikos praeitis turėtų išvengti. O tai galima padaryti kieno nors atliktu kruopščiu studijiniu darbu.

Atsiųsta paminėti

LITUANUS, The Lithuanian Quarterly, 1987/Volume 33, No. 1. Editor of this issue — Antanas Klimas. Subscription per year: \$10.00. Address: Lituanus, 6621 S. Troy St., Chicago, IL 60629 — 2913, USA.

Bičiulis, EILERASČIAI IŠ DIE-VAS IR TĖVYNĖ. Lietuvos po-grindžio spauda nr. 15. Tai seriji-nis PLB leidinys, kuriame patei-kiama autentiški okupuotos Lie-tuvos patriotiniai pagrindinio spau-dos tekstai. Prenumerata: 6 lei-diniais — \$25. Adresas: Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636, USA.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Poeto Bernardo Brazdžionio amžiaus aštuoniasdešimtmetį Los Angeles bei apylinkių lietuvių mi-nės gegužės 9, sekmadienį po pa-maldų, Šv. Kazimiero parapijos salėje. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas rašytojas Antanas Vaiči-laitis, laimėjęs lietuvių rašytojų draugijos 1986 m. premiją už apsa-kyimų rinkinį "Vidurnaktis prie Šei-menos". Bernardas Brazdžionis taip pat yra laureatas, pasivėžęs JAV LB krašto valdybos 1986 m. literatūros premiją iš JAV LB kul-tūros tarybos šiemetinės premijų šventės Čikagoje. Minėjime bus aptartas premiją jam laimėjęs poe-zijos rinkinys "Po aukštaisiais skliautais". Didžiausia staigmena betgi tenka laikyti Broniaus Bud-riūno sukurta kantata, kuriai jis panaudojo populiarių Bernardo Brazdžionio eilėraščių "Per pasau-lį keliauja žmogus". Minėjime tą kantatą atliks choras ir solistai.

Biochemijos dr. Kazio Martin-kaus (1953—1984) atminimui tė-vai, sesuo ir artimi bičiuliai 1985 m. įsteigė stipendijos fondą, ku-riuo gali pasinaudoti visi laisvojo pasaulio lietuvių studentai, pa-sirinkę specialybes, susietas su moksliniais tyrinėjimais ir litua-nistika. Norintys gauti daugiau informaciją ir prašymų formų tu-ri kreiptis šiuo adresu: Kristina Martinkus, Dr. Kazys Martinkus Memorial Scholarship Fund, 7120 So. Richmond, Chicago, IL 60629, USA. Užpildytas prašymų formas reikia gražinti stipendijų fondui iki š. m. gegužės 20 d.

Dr. Kosto Jurgėlos 1954 m. doktorato disertaciją "Lithuania and the United States: the Estab-lishment of State Relation" 1985 m. išleido Lietuvių istorijos drau-gija. Tas JAV vyriausybės Lietu-vai 1922 m. liepos 24 d. suteiktas de jure pripažinimas buvo labai svarbus jos atgautai nepriklauso-mybei. Leidinio sutikutes š. m. vasario 22 d. Vašingtone surengė vietinis BALFO skyrius, vadovu-jamas dr. A. Valiūno, ir Lietuvių moterų klubas su savo vadove dr. D. Varmoniene, į sutikutes buvo atvykęs disertacijos autorius dr. Kostas Jurgėla. Disertacinių lei-dinių aptarė VLKIO valdybos na-rys inž. Liūtas Grinius. Pasak jo, dr. K. Jurgėlos disertacija pasi-žymi stropiai surinkta 1917-22 m. dokumentacija, rodančia JAV po-litiką neryžtingumą. JAV vyriau-sybė Lietuvai skyrė nedidelį dė-mesį, nors jos reikalais rūpino-si ir už juos kovoję vietiniai lie-tuviai. Lietuvai bei kitom pris-keičiančiom šalim buvo labai svar-bi tautų apsisprendimo teisė, įtrauk-ta į prez. T. W. Wilsono keturio-likos punktų deklaraciją. Ji, deja, nedaug turėjo įtakos JAV užsie-nio politikai. Daugiau nusvėrė faktas, kad 1922 m. Lietuva, Lat-vija ir Estija jau buvo tapusios išpilietinusiomis valstybėmis.

Los Angeles ir apylinkių lietu-viams buvo labai įdomus kovo 1 d. įvykęs Brentwood-Westwood sim-foninio orkestro koncertas. Mat dirigentas Alvin Mills greta W. A. Mozarto, C. Debussy, G. Bi-let kurinių programon įtraukė ir Giedros Gudauskienės "Vilniaus prisiminimų" siuitą, kurią jis pats suorkestravo. "Vilniaus prisimini-mai" simfoniniu orkestru buvo atliekami pirmą kartą. Lietuviams brangius Vilniaus vaizdus atspin-dėjo aštuonios siuitos dalys: "Ryt-mečio varpai", "Vaikai parke", "Senasis žydų kvartalas", "Štra-lio kavinėje", "Vilnelė ir Neris", "Kareivių maršas", "Kapinės", "Gedimino pilis". Koncertui pa-sibaigus, kompoz. G. Gudauskie-nė pasveikino JAV LB Vakarų apygardos pirm. A. Nelsenę ir atminimui įteikė lėkštę su ide-gintu Vyčiu.

Adomo Galdiko meno galerija yra įsteigta Niujorko Brukljne prie Kultūros židinio, kur ją tva-ko ir prižiūri Leonardas Andrie-kus, OFM. Galerija turi jau beveik visų žymesniųjų išėivijos dailini-nių kūrinių, kurie papildomi nau-jais rodiniais. Tarpininkaujant Al-gimantui Keziui, SJ, iš dail. Alek-sandro Marčiulionio gauta skulp-tūra "Trys veidai", iš dail. Janinos Monkutės-Marks — įremitas au-dinys "Trys gracijos". Galerija taipgi įsigijo ir vieną aliejinį dail. Prano Domšaičio tapybos darbą. Visuomenė nuosirdžiai kviečiama apsilankyti Adomo Galdiko meno galerijoje, susipažinti su joje su-telktais išėivijos lietuvių dailini-nių kūriniams. Šiuo metu spaudai yra ruošiamas apžvalginis gale-rijos leidinys.

Žemaitijos liaudies meistrų tai-komosios dailės paroda surengė Telšių kultūros rūmai, sutelkę apie 300 meistrų iš Klaipėdos, Tel-šių bei kitų Žemaitijos rajonų. Lankytojų laukė pusė tūkstančio medžio drožinių, mezginių, audi-nių, pynimo, keramikos ir kalvys-tės darbų, įvairių papuošalų iš medžio ir gintaro.

Vilniaus meno darbuotojų rū-muose darba pradėjo kūrybiniais bandymams skirta scena, įrengta salės pakraštyje greta žiūrovų. Pradžiai buvo pasirinkta dabarti-nio anglų rašytojo A. Silituo pie-sė "Vienišas bėgikas", turinti tik vieną vaidmenį, kurį atliko akto-rius V. Landbergas. Spektaklį pa-ruošė rež. R. Viktiukas. Bando-mojoje scenoje naujų darbo for-mų, skirtų meninei saviraiškai, galės įieškoti visų Lietuvos teat-rų atstovai — aktoriai, režisie-riai, dailininkai laisvu nuo savo tiesioginio darbo laiku. Režisie-riai čia galės ruošti bandomojo pobūdžio spektaklius, jiems su-burdami grupę mažiau užimtų aktorį. Salės pakraštyje esan-čią sceną gali pakeisti rūmų lai-ptų aikštelė, balkonas, bet kuri ki-ta vieta, net kiemas ar parkas, jei-gu tai yra paranku kūrybinei pie-sės ir režisūros fantazijai. Dėl to teatras Vilniaus meno darbuotojų rūmuose ir vadinamas bandomąja scena.

Vis labiau populiarėja poetas Vytautas Mačernis, jaunas žuvs nuo artilerijos švedinio skeveld-ros 1944 m. rugsėjo 7 d. prie Že-maičių Kalvarijos. Prieš 17 metų buvo išleistas jo poezijos rinkinys "Žmogaus apnuoginta širdis". Ši knyga dabar jau yra tapusi biblio-grafine retenybė, kurios nepakan-ka gausiems V. Mačernio poezijos gerbėjams. Pastariesiems pagal-bon atėjo Lietuvos respublikinės bibliotekos darbuotojai Vilniu-je, surengę poeto V. Mačernio kūrybos vakarą. Apie V. Mačernio gyvenimą ir kūrybą kalbėjo filologijos dr. V. Kubilius, apie jos įtaką jaunajai kartai — Lie-tuvos mokslų akademijos lietuvių kalbos ir literatūros instituto moks-linė bendradarbė S. Laurančiukaitė. Pluoštu atsiminimų dalijosi poetas E. Matuzevičius. Vakaras užbaigtas literatūrinė-muzikine pynė, atlikta aktorės L. Stepan-kaitės ir pianistės V. Baltuonytės. Pynėje skambėjo Vytauto Mačernio poezija, kompozitorių Sta-sio Vainiūno ir Osvaldo Balakaus-ko muzika.

Vilniaus konservatorijos liau-dies instrumentų ansamblis "Su-tartinė", vadovaujamas Prano Tamošaičio, specialiu koncertu paminėjo veiklos trisdešimtmetį. Ji pradėta tarptautiniame Mask-vo jaunimo festivalio konkurse išsikovuoti aukso medaliu, kurį laimėjo jauno birbynininko P. Tamošaičio suorganizuota lietu-vių liaudies instrumentų grupė (še-šeris kanklės, viena birbynė) ir sol. Virgilijus Noreika, tada dar studijavęs dainavimą konservato-rijoje. Tik dešimtmečiui praėjus, kamerinė liaudies instrumentų grupė, prof. J. Čiurlionyte pa-siūlius, buvo pavadinta "Sutarti-ne". Trisdešimtmečio istorijoje liaudies instrumentų ansamblis "Sutartinė" surengė daugiau kaip pusantro tūkstantio koncertų, gastrolavo Bulgarijoje, Norve-gijoje, Čekoslovakijoje, Indijo-je, Kanadoje, R. Vokietijoje, Suo-mijoje bei kitose šalyse. Sukak-tuvinin koncertan buvo įjungti nauji lietuvių kompozitorių kūri-niai: V. Ločerio "Biržų polka" lumzdeliui ir kontrabosinei birby-nei, L. Poviličiaus pjesė kanklėms ir duetas birbynėms su orkestru, V. Bagdono "Genių kalvė" skra-balams su orkestru, J. Tamulio-nio dainos "Medkirtėliai" ir "Sa-kyk, ar meluojai". A. Lapinsko duetas birbynėms su orkestru, T. Makiacko "Lopšinė" ir "Išdai-ga" birbynių kvintetui, J. Baltra-miejūnaitės "Sutartinė" visam an-sambliui. Lietuvių kompozitorių harmonizuotas ir kai kuriais ori-ginaliais dainais koncerte atliko solistai: V. Noreika — Švedo "A-pie žirgą ir mergelę", E. Kaniava — P. Tamošaičio "Užaugo berželis", A. Stasiūnaitė — J. Švedo "Aš pa-šoksiau", R. Maciūtė — S. Šimkus "Vai nekukuok", E. Kuodis ir J. Girijotas — V. Mikalauko "Lop-šinę žemei ir motinai", Z. Marti-navičiūtė — R. Bileipio "Oi se-niai seniai", V. Čepkus — N. Juo-zapaitis "Vai aš išjodamas". Iš-traukai ir vysk. A. Baranauko "Anykščių šilelio" skaitė akto-rius T. Vaisieta.

V. Kst.

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.p.p.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	6 %
180-364 d. term. ind.	6 1/2 %
1 metų term. indėlius	7 %
2 metų term. indėlius	7 %
3 metų term. indėlius	7 1/4 %
1 metų GIC-met. palūk.	7 3/4 %
1 metų GIC-mėn. palūk.	7 1/4 %
RRSP ir RRIF (pensijos)	7 1/2 %
RRSP-1 metų term. ind.	7 1/2 %
Specialią taup. s-tą	6 1/4 %
faupomąją sąskaitą	6 %
Kasd. pal. taupymo sąsk.	6 1/4 %
Kasd. pal. čekių sąsk. iki	5 3/4 %

IMA UŽ:

Asmeninės paskolas nuo	10 1/2 %
Sutarties paskolas nuo	10 1/2 %
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuosimčiu	9 1/2 %
1 metų	9 1/2 %
2 metų	9 3/4 %
3 metų	10 %
Su keičiamu nuosimčiu	
1, 2 ir 3 metų	9 1/4 %

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir morgičius iki 75% (kainoto turto vertės. Pardudame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas (valias sąskaitas).

AKTYVAI virš 34 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
2239 Bloor Street West. Telefonas 536-5936 ir
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (ISSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS I NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS
SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

A.P. GOMES 1567 Dundas St. W.
Real Estate & Insurance Ltd. Toronto, Ontario
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada
Jums sąžiningai patarnaus
Antanas Bliūdžius Telefonai:
531-1191
namų 537-2291

"Bache Securities" registruotas atstovas
VILIUS SERGAUTIS, B.Sc.
"TREASURY BILLS" – mokami aukščiausi nuosimčiai už 30 d.,
60 d., 90 d. ir vienerių metų investavimus.
Mielai jums patarnaus
šėrų, lakštų, pelningo
investavimo reikaluose. Tel. 860-3280
18 King St. E.
Toronto, Ont., M5C 1E3

PASIRINKITE
SAU NAMĄ
SU
* patyrusiu atstovu
* sąžiningu patarnavimu
* asmeniniu patarimu
ANTANAS GENYS

an independent member broker
RE/MAX professionals inc. Realtor
1 east mall crescent
etobicoke, ontario M9B 6G8
232-9000
res: 231-2839

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8,
telefonas 279-4371
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukli kairėn prie
pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus.
Savininkas J. Tamošiūnas

Greitas ir tikslus patarnavimas!
DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju,
nuomininkų turto, verslo ir komercijos
Juožas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate Simpson's, 176 Yonge St.,
Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju i namus

Nepaprastosios Ateitininkų federacijos konferencijos dalyviai Toronte 1986 m. rugpjūčio 16 d. klausio inž. ALMIO KUOLO paskaitos, kurioje jis gvildeno dabarties ateitininkų problemas

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

lim ir 90 dienų naujom dalim. Kontrolės įvedimą automobilių draudai daug kas laiko Ontario liberalų pasiruošimu provincinio parlamento rinkimams, kur premjerui D. Petersonui reikia užsitikrinti atstovų daugumą. Ontario provincijoje yra beveik šeši milijonai automobilių savininkų ir vairuotojų. Jų balsas – svarsnis už draudos bendrovių savininkų ir darbuotojų.

Mažiau naudos susilauks Kanados ministerio pirm. B. Mulronio vyriausybė, paskelbusi kovą rūkymui. Rūkalų reklamos laikraščiuose bus sustabdytos nuo 1988 m. sausio 1 d. Pilna drauda, apimanti rūkalų reklamas radio ir televizijos laidose, reklaminėse lentose ir netgi krautuvėse prasidės 1989 m. sausio 1 d. Tada ir rūkalus gaminančioms bendrovėms nebus leista finansuoti ir garsinti sporto bei kitų renginių. Visose Kanados valdžios institucijose ir jos kontroliuojamose įstaigose bus griežtai uždraustas rūkymas, išskyrus specialiai nuo klientų izoliuotas vietas, kurios bus pradėdamos įvesti jau nuo š. m. spalio 1 d. Pranešimą paskelbė Kanados sveikatos ministras J. Eppas. Įstatymą turės patvirtinti Kanados parlamentas, kur konservatoriai turi saugią atstovų daugumą. Už įstatymo pažeidimą numatoma finansinė bauda iki \$100,000, kalėjimas iki šešių mėnesių. Kritikai primena ministerio pirm. B. Mulronio konservatorių vyriausybę, kad valdžia dėl rūkalų reklamų sustabdymo kasmet praras apie \$5 milijonus pajamų. Be to, daug milijonų dolerių pareikalaus parama ūkininkams, auginusiems tabaką, padengti ūkių pertvarkymui.

Tautinės ekonomijos šalininkus Kanadoje sukrėtė kanadiečių kontrolėje esančios didelės naftos ir natūralių dujų bendrovės "Dome Petroleum Ltd." nepakeliamą skolą, pasiekusią \$6,3 milijono. Bendrovė su didele tautininkų viltimi buvo įsteigta tada, kai pasaulinė rinkoje visus gerdino arabų valstybių pasakiskai išskeltos naftos kainos. Tada daug kam atrodė sveikintina idėja Kanadoje turėti savo "Dome Petroleum" bendrovę, kuri įieškotų naujų naftos šaltinių, stengtųsi sumažinti jos gaminių kainas. Pastangų buvo daug, bet jos dabar priešo liepto galą, kai kanadiškos bendrovės įsiskolinimas pasiekė \$6,3 milijono. Tokios skolos neįmanoma padengti su dabar kritusiomis naftos kainomis. "Dome Petroleum" vadovai bendrovę, pernai turėjusią \$2 milijonus nuostolio, nutarė parduoti už \$5,1 milijono amerikiečių bendrovės "Amoco Corp." Kanados skyriui, pernai turėjusiam milijoną dolerių pelno. Pirkejai išsipareigoja padengti didžiąją dalį akcininkų patirtų nuostolių.

Opozicinių partijų vadai: liberalų J. Turneris ir ypaci socialistų B. Broadbentas reikalauja, kad "Dome Petroleum" būtų parduota kanadiškai bendrovei, pvz. "Trans Canada Pipe Lines". Pastaroji betgi norėtų gauti Kanados valdžios atleidimą nuo \$600 milijonų vertės pajamų mokesčio. Tokias nuolaidas atmeta energijos išteklų ministeris Marcel Masse, teisingai pareiškdamas, kad jau anksčiau daug nuolaidų susilaukusių kanadišką "Dome Petroleum" bendrovę turi gelbėti ne val-

Skautų veikla

• Gegužės 9 d., 4 v.p.p., skautų būkle įvyks akademinių skautų draugovės kandidatų apklausinėjimas ir temų gynybas. Visos akademikės kviečiamos dalyvauti. D. B.

• Balandžio 26 d. "Rambyno" ir "Satrijos" tuntuai Prisikėlimo patalpose paminėjo skautų-čių globėjo Šv. Jurgio šventę. Iškilmingai su vėliavom dalyvavo Mišiose ir Parodų salėje įvykusioje sueigoje. Įnešus vėliavas, tunto adjutantas skv. vsl. Linas Garbaliuskas pakvietė Kanados rajono vadą s. V. Turūtą tarti žodį. V. s. įsakymus skaitė Dalia Melnykaitė. "Satrijos" tunto tuntininkė paskirta s. D. Keršienė, o jos pavaduotojomis – fil. J. Neimaniėnė ir s. R. Žilinskienė. V. s. įsakymus skaitė rajono vadeiva ps. dr. A. Dailidė, o tunto – adjutantas. Užbaigoje trumpai lauzo programai vadovavo fil. J. Neimaniėnė.

Georgetown turnyre gegužės 2 d. dalyvavo 31 golfininkas. Geriausiai pasirodė: R. Strimaitis 82, J. Rusinavičius 85, Al. Simanavičius ir Al. Kuolas 88, R. Bagdonas ir A. Stauskas 90 ir t.t. Su išlyginamais smūgiais: J. Rusinavičius 70, R. Strimaitis, S. Obelienius, A. Balnis 71, A. Grigonis, V. Štūkys 72, Al. Kuolas 73, A. Supronas 74, A. Zalagėnas, E. Kuchalskis, B. Sergautis 75 ir t.t.

Moteryų klasėje su išlyginamais smūgiais – E. Kėkštienė 84, I. Kymantienė 86. Abiejų turnyrų metu premijas už taikliausius sviedinuko primetimus prie vėliavėlės gavo A. Balinis, R. Bagdonas, J. Danaitis, E. Kėkštienė ir A. Paulionis.

Toronto lietuvių golfo klubo valdyba, kuriai pirmininkauja Antanas Stauskas, linki visiems nariams gero oro bei gero golfavimo ir kviečia visus dalyvauti turnyruose. Kor.

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas:
sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – **RICARDAS KYBARTAS**,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

SAULĖ, ŽAIDIMAI, ŠYPSENOS, GRYBAI, EŽERAS, ŠOKAI, LAUŽAI, ISTORIAI, SPORTAS, DISKUSIJOS, CHORAI,
LIEUVIŲ KALBA, SENI DRAUGAI, KEPSNIAI, PUŠYS, DAUGIAU
JAV LIETUVIŲ JAUNIMO SAJUNGOS
VASAROS STOVYKLA
birželio 7-14 d.d.
Dainavos stovyklavietėje, Michigan, JAV
Kviečiamas visas Š. Amerikos jaunimas –
18-35 m. amžiaus
Pilna ir įvairi programa: paskaitos, užsiėmimai ir sportas, šokiai, laužai, žaidimai
Stovykla baigsis bendru
JAV LJS SUVAŽIAVIMU
1987 m. birželio 13, šeštadienį
ATVYKITE PABENDRAUTI, PASIMOKYTI, PASTOVYKLAUTI!
Kreiptis: JAV LJS vasaros stovyklos komitetas,
P. O. Box 1071, New York, NY 10276, USA
Čikagiečiai gali kreiptis:
JAV LJS KV, 5620 So. Claremont,
Chicago, IL 60636, USA. Tel. (312) 778-2200
NAUJI DRAUGAI, PASKAITOS, JUOKAI.

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

6 % už 90 dienų term. indėl.	10 1/2 %
6 1/2 % už 6 mėn. term. indėlius	10 1/2 %
7 % už 1 m. term. indėlius	10 1/2 %
7 1/4 % už 2 m. term. indėlius	10 1/2 %
7 1/4 % už 3 m. term. indėlius	10 1/2 %
7 1/4 % už GIC 1 m. garantuoti investavimo pažymėjimai	10 1/2 %
7 1/2 % už pensijų planą (variable rate)	10 1/2 %
7 1/2 % už 1 m. term. pensijų planą	10 1/2 %
7 1/2 % už pensijų fondą – RRIF (variable rate)	10 1/2 %
6 1/4 % už specialią taup. s-tą	10 1/2 %
6 % už taupymo s-tas	10 1/2 %
5 1/4-6 1/4 % kasd. palūkanų sąskaita	10 1/2 %
5 1/4 % už čekių s-tas (dep.)	10 1/2 %

IMA:

už asmenines paskolas nuo	10 1/2 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu	10 1/2 %
1 metų	9 1/2 %
2 metų	9 3/4 %
3 metų	10 %
(fixed rate)	
su keičiamu nuosimčiu	
1, 2 ar 3 metų	8 1/4 %
(variable rate)	
Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir morgičius iki 75% (kainoto turto).	
Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji morgičiai.	

AKTYVAI virš 59 milijonų dolerių

Visų narių gyvybę apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nemo-kamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai – 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonas 532-1149

ALFONSAS GARBENIS, sn. (tėvas), ALFONSAS GARBENIS, jn. (sūnus), sveikina į vieną įstaigą. Po 35 metų veiklos ir toliau jis tarnaus tautiečiams Toronte nekilnojamo turto reikaluose. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.
A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 4Y3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543
Namų įkainojimo skyrius
HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED
25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3
Telefonas (Toronto linija) 773-6480
ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgicijų, palikimų, investicijų. (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

RE/MAX renowned realty ltd., realtor an independent member broker
daiva t. dalinda, B.A.
associate broker
4887 dundas st. west
Islington, ontario M9A 1B2
res: 767-0999
232-2322
PRINCE EDWARD ir BLOOR – trijų miegamųjų, puikiai išremontuotas, vienaaukštis namas. Kaina – \$239,900.
BABY POINT – gražiai išremontuotas dviejų miegamųjų namas. Kaina – \$179,900.
HIGH PARK – trijų miegamųjų namas su garažu. Kaina – \$164,900.
ISLINGTON-DUNDAS – trijų miegamųjų, labai didelis sklypas. Kaina – \$289,900.
NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas
Parduodant, perkant ar tik norint informaciją apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti
Justinas Raškauskas
624-6336 namų 897-0068
ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4141 Dixie Rd., Rockwood Mall, Mississauga

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7
Telefonas: 625-0707 Savininkas – Tom Thompson

Vaidotas (Vay) Jonynas
Telefonas (416) 864-2734
pataria ir padeda investacijose nuo aukso iki valstybinių lakštų. Jo atstovaujama firma aptarnauja investuotojus nuo 1923 metų.
MOSS, LAWSON & CO. LIMITED
48 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1G7

Tautybių savaitė Karavanas, kuriame dalyvauja ir lietuviai su savo paviljonu "Vilnius", įvyks birželio 19-27 d.d. Priėmimo parapijos patalpose. Paviljono paruošimui KLB Toronto apylinkės valdyba yra sudariusi specialų komitetą, kuriam pirmininkauja Rebeka Josys (Rauth). Šiemet, kaip ir pernai, įieškoma lietuvių paviljono karalaitė "Miss Vilnius". Mergaitės, virš 16 metų amžiaus, prašomos atsakyti į šį klausimą: "Atstovaujant Toronto lietuvių kolonijai Karavano metu, kokios bus jūsų pareigos (a) tarp lietuvių, (b) tarp kanadiečių". Aprašymas turėtų būti ne ilgesnis, kaip 1000 žodžių ir turi būti atsiųstas "Miss Vilnius" rinkimo komitetui iki 1987 m. gegužės 21 d., šiuo adresu — 1011 College St., Toronto, Ont. M6A 1A8. Yra numatyta, gavus visus aprašymus, juos įvertinti, asmeniškai pasikalbėti su kiekviena kandidatė ir tada pranešti gavusiai "Miss Vilnius" pareigas. Tas pareigas reikės eiti tik Karavano metu. Taip pat paviljonui reikia ir talkininkų, kurie padėtų jį įrengti ir Karavano metu jame dirbti. Susidomėję šiuo reikalu prašomi pranešti Rebekai (588-1928) arba Antanui Rašymui (233-7757).

Tautinių šokių grupė "Atžalynas" š. m. gegužės 2 d. Toronto Lietuvių namų salėje su rengė metinį koncertą-balių. Susirinkus ir susėdus prie apvalių stalų publikai, pranešėja Zita Gurklytė visus pasveikino ir kvietė pasigėrėti tautiniais lietuvių šokiais, atliekamais atžalyniečių. O gėrėtis buvo kuo: salės viduryje sukosi šokėjų grupės viena po kitos be jokio sutrikimo. Šoko trys grupės — jauniausia, vidurinė ir vyriausioji. Kadangi nebuvo išspausdintos programos, atliekamų šokių pavadinimai, ypač rečiau matomų šokių, liko nežinomi. Paskutiniame šokyje pasirodė visos grupės drauge ir susilaukė gausių publikos plojimų. Tėvų komiteto atstovė D. Simonaitytė-Sisac iškviėtė scenon tautinių šokių grupių mokytojas bei mokytojus ir apdovanojo gėlėmis. Štai jų pavardės: D. Krivaitė, M. Gutauskaitė-Hurst, R. Tarvydas, V. Dovidaitytė, V. Vaitiekūnaitė, A. Zanderienė. Gavo po gėlę ir muzikantai: K. Deksnys, E. Kairys, M. Tarvydas, D. Pargauskaitė, A. Vaičiūnas. Tėvų komiteto pirmininkė — J. Vitkūnienė, sekret. D. Bonner, išd. E. Pamataitis, parengimų vadovas P. Šturmčas. "Atžalynas" šiuo metu turi apie 80 šokėjų trijose grupėse. Ji yra suplanavusi kelionę į Šveicariją 1988 m., kur įvyks tautinių šokių festivalis. Ta proga galbūt aplankys ir kitus Europos kraštus.

Po programos visi stiprinosi skania vakariene, linksminosi grojant šokių orkestrui, o laimingieji dažiegėsi loterijos laimikiais.

Vasario 16 gimnazijai paaukojo: \$150 — Pr. Basys, \$100 — P. Kaziukonis, \$50 — V. Daugėlavienė, \$50 — A. Laurinaitis, \$20 — R. Žiogarys, visi iš Toronto; \$200 — P. Vaitkūnas iš Edmontono, \$100 — V. Garnešis iš Tillsonburgo, \$250 — Z. Danilevičius pagal testamentinį palikimą. Visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkojame ir laukiame iš kitų lietuvių aukų savai gimnazijai. Atrodo, iš tolimų miestų jai aukoti yra lengviausias būdas per Toronto lietuvių kredito kooperatyvuose esamas Vasario 16 gimnazijos sąskaitas. Paaukojusiems \$15 ir daugiau išduodami kvitai, tinkami atskaityti nuo pajamų mokesčių.

L. Tamošauskas, KLB švietimo komisijos narys Kanados valstybės sekretariatą praneša, kad daugiakultūrių reikalų min. D. Crombie paskyrė \$16,000 paramą Žydų bendruomenės centrui Toronte.

"The Catholic Register" 1987. IV. 18-24 išspausdino informaciją apie Nijolę Sadūnaitę okupuotoje Lietuvoje. Ji esanti 49 m. amžiaus vienuolė, kuri 5 metus slėpėsi pogrindyje, išėjo viešumon, buvo suimta, tardyta dvi valandas ir vėl paleista. Jai keliama byla už nesilaikymą sovietinių taisyklių.

A. a. kūrėjo-savanorio Jurgio Dauginio atminimui A. P. Skilandžiūnai paaukojo "Tėviškes žiburiams" \$25.

A. a. Kosto Jonušo atminimui paaukojo Tautos fondui \$25: J. Šarapnickas; \$20: P. D. Dauginai; \$10: A. Šetikas.

A. a. Jono Lekučio atminimui aukojė \$50 "TŽ" ir reikiu nuoširdžiai užuojautą giminiams: broliui P. Lekučiui JAV, seseriai M. Kušlikienei JAV, svainiui D. Kochankai ir jų šeimoms.

L. Skripkutė A. a. Jono Lekučio, mirusio Hamiltone, atminimui Vanda ir Petras Giedraičiai paaukojo "Tėviškes žiburiams" — \$50, po \$15 — Antanas Mingėla ir Valentinas Grikielis.

Aušros Karkienės tėvo a.a. Jurgio Gyllo atminimui paaukojo "Tėviškes žiburiams" \$30 Arūnas ir Rūta Šlekia, gyvenantys Kalgaryje.

JAV Lietuvių Bendruomenės Palm Beach apylinkės valdyba atsiuntė "Tėviškes žiburiams" dosnią \$100 auką su šiuo priedu: "Jūsų žiburiai, budėdami tėvynės sargyboje, nušviečia kelią ne vienam lietuviui. Palm Beach Lietuvių Bendruomenės valdyba aukuoja \$100.00, pagerbdama Jūsų pasišventimą". Pasirašė pirm. Jonas Šalna, M.D., sekr. Alicija Solienė.

Poetas Pranas Kozulis, gyvenantis Toronte, š. m. balandžio 26 d. buvo paminėtas Sophie Barcus radijo lietuviškoje programoje. Apie jo kūrybą kalbėjo Algirdas T. Antanaitis, kūrybos ištraukas skaitė Gailė Antanaitytė. Pr. Kozulis yra išspausdinęs savo poezijos nepriklausomos Lietuvos periodinėje spaudoje. Toronte 1950 m. išleisdinęs poezijos rinkinį "Dulkės ežere".

Kanados lietuvių žurnalisto sąjunga, išausgi iš torontiško skryliaus ir įsisteigusi 1983 m., turi 28 narius, kurie įvairiais būdais talkina lietuviškai spaudai. Dabartinė jos valdyba: pirm. J. Varanavičius, vicepirm. K. Raudys, sekr. St. Varanka, išd. L. Girinis-Norvaiša, koresp. St. Prapakas ir Hamiltono atstovas K. Mileris. Pastaruoju metu ši organizacija pradėjo leisti savo žiniaraštį-biuletinį, kurį redaguoja J. Varanavičius. Kol kas žiniaraštis neperiodinis. Ateityje numatomi platesnės apimties leidiniai.

Ontario vyriausybė apdovanojo specialiais žymenimis tautinių grupių veikėjus savanorius. Ilgame sąraše yra ir šios gintariečių pavardės: Dalia Nausėdas — 10 metų žymuo, Giedrė Paulionis — 10, Ramona Yčas — 5.

Imigracijos ir daugiakultūrių reikalų kritikas Kanados parlamente Sergio Marchi, liberalų partijos narys, išreiškė protestą vidaus reikalų ministeriui J. Kelleher prieš policijos tarnautojo E. Gough Kičeneriję pareiškimą, kaltinantį tautines bendruomenes: "Kai kurios etninės organizacijos Kanadoje yra teroristinių grupių frontai, ir žmonės, remiantys tas organizacijas, galimas dalykas, remia dar labiau subversinę veiklą". Jis paprašė ministerį atitaisyti pareiškimą ir nubausti minėtą tarnautoją.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. 498-5823 arba 755-3174.

Bookbinding Studio "SAMOGITIA" meniškai įraš knygas bei žurnalus. Savininkas — lietuvis. Telefonas 625-2412. P. O. Box 1343, Postal Station "B" Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Dr. Gina J. Ginčauskaitė optometristė

1551 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A5 (prie Lietuvių namų) Priima pacientus pagal susitarimą tel. 532-7115 Susitarus priima pacientus ir vakarais

Kanados ministeris pirminkas B. Mulroney savo sveikinime Kanados baltiečių veteranų lygos suvažiavimui, kuris įvyko Toronte, atsiuntė specialų sveikinimą vyriausybės vardu, kuriame sako: "Nežinodami, kas formavo mūsų institucijas ir nepripažindami praėjusių kartų įnašo, mes negalime pilnai suprasti savo dabarties. Šiandieną kanadiečiai privalo atsiminti, kad visi mes esame skolingi nepaprastai didelį dėkingumą tiems, kurie kovojo už laisvę ir demokratiją. Baltiečių veteranų lygos nariai gali didžiulius savo pastangomis, kurios įgalino mūsų šalis ir dukras žvelgti į daug žadančių ateitį."

Gydytojas pensininkas, lietuvis, gyvenantis Lenkijoje, š. m. birželio mėnesį atskrenda Kanadon, kur ketina pabūti ištisus metus. Jis norėtų 3-4 mėn. pabūti lietuvių šeimoje, kurioje yra mažamečių vaikų, reikalingų auklėtojo, arba rasti kitokią jam tinkamą užsiėmimą. Kreiptis į "TŽ" administraciją.

Daugiakultūrių reikalų min. D. Crombie paskyrė \$210,000 Kanados daugiakultūrio ir tarpkultūrio švietimo komitetui. Pastarojo sekretoriatas yra Toronte. Jo paskirtis — skieisti kultūrinę įvairovę švietimo srityje, rengiant konferencijas ir leidžiant specialų žurnalą.

Trimėnesinis laikraštis "The Truth", leidžiamas "American Freedom Co." (Box 100, Danbury, NH 03230, USA) nemažai rašo ir apie Baltijos valstybes. Pz. 1987 m. pavasario laidoje rašo apie Balį Gajauską — žmogaus teisių čempioną, kuriam trys amerikiečių organizacijos ryžosi išrūpinti iš Kalifornijos gubernatoriaus tos valstijos garbės pilietybę. Taip pat yra straipsnis apie baltiečių holokaustą, kuriame sovietai sunaikino 700,000 estų, latvių ir lietuvių. Atskiras straipsnis įdėtas apie Estijos nepriklausomybę.

PADĖKA

Dėkojame abiejų parapijų klebonams — kun. J. Staškui ir kun. A. Simanavičiui, OFM, už leidimą rinkti aukas rekolėkcijų metu. Visiems aukotojams nuoširdus ačiū. Per juos visus pajutome Dievo dosnumą ir nuoširdumą ir per tai esame paskatinti toliau skieisti Viešpaties meilę Jo duotoje aplinkoje. Meldžiame Viešpaties palaimos visiems.

N. Pr. Marljons sesers Toronto

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame Tėvams pranciškonams ir kun. P. Diliui už atlaikytas pamaldas mūsų gimtadienio proga. Dėkojame giminiams iš arti bei toli atvykusiems ir visiems dalyvavusiems šioje mūsų šventėje. Dėkojame Reginald Stočkutei už gražiai pravestą vakarą, Sofijai ir Zigmui Revams, Alesei ir Pijui Grigams už šventovės ir salės papuošimą gražiomis gėlėmis, už įdėtą darbą bei didelį rūpestį. Dėkojame A. Grigienei, S. Revienei, P. Šostakienai ir M. Tamošiūnienei už labai skanius pyragus. Dėkojame visiems svečiams, prisidėjusiems prie mūsų pagerbimo, įteikusiems gražias dovanas. Dėkojame E. Juknienei už labai skanius pagaminimą maistą.

Tas malonus vakaras liks neužmirštamas mūsų širdyse. Su giliausia padėka — Marija Andriulevičienė Teresė Gražulienė

• Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKES ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitytą adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

Klivlando "Žalgirio" šaulių kuopos metiniame susirinkime kovo 22 d. N. BRAZIULIENĖ-ČEČIENĖ (dešinėje), apdovanota šaulių žvaigždės ordinu, kurį įteikia O. MIKULSKIENĖ. Nuotr. V. Bacevičiaus

SKAITYTOJAI PASISAKO

ŽYDŲ GELBĖTOJAI

Pastaruoju metu daug rašoma apie karo metais nukentėjusius žydus. Dabar, kai po 45 metų tebėra suvedamos sąskaitos su niekuo nekaltais žmonėmis, mane paskatino parašyti šį pasisakymą.

1941 m. prasidėjus karui, vokiečiai pradėjo naikinti Lietuvoje likusius komunistus ir žydų žydus. Lietuviai nuo seno laikomi geraširdžiais žmonėmis, kurie niekad nekeršydavo (neskaitant atvejų, kad pirmos sovietinės okupacijos metais žydų tarpe buvo daug išdavikų) padėjo gelbėti nelaiminguosius.

Daugiausia žydų Kaune išgelbėjo gydytoja Kutorgienė. Prie jos namo Kestučio gatvėje, Kaune, žydų pastangomis buvo prikalta specialinė lenta, rodanti, kad šiame name nuo tų iki tų metų gyveno "Nusipelnusių gyd. Kutorgienė". O jai mirus (užsimušė žiemos metu ant slidaus šaligatvio ties centrinio pastu) žydai savo lėšomis pastatė Petrašiūnų kapinėse marmuro paminklą, iškalė rusų kalba maždaug tokio turinio tekstą: "Padariusiai daug gero šioje žemėje".

Labai daug mažamečių žydų vaikų išgelbėjo Sofijos Kymantaitės-Ciurlionienės šeima, jų tarpe dabartinis metu gyvenančią Izraelį — pianistę Esterą Elinaite. Kai-miečiai žmonės iš Vilkaviškio, kuri giminaitis gyveno netoli Viliampolės geto, išgelbėjo Saulerį Noselį, Lazerio sūnų su žmona. 1956 m. jiems išvykus nuolatiniams apsigyvenimui į Izraelį, mes nupirkome iš jo namą. Po metų gavome dar iš jo laišką iš Lenkijos, nes Gomulka perėmus valdžią, žydai apie metus laiko dar turėdavo pagyventi Lenkijoje.

Jo sesuo Saulerytė-Burginienė, komunistė-pogrindininkė, prieš rusų okupaciją gyvenusi Vilkaviškyje, daug pasidarbavo įskysdama išvežimui ne tik lietuviams, bet ir kelias padarias lietuviškai nusiteikusias žydų šeimas. Su jos dukra Lena apie 10 metų dirbau kar-

tu. Kartą paklausiau, kokie jos mamos nuopelnai, kad ji įtraukta tarybinėje enciklopedijoje, pastaruoju metu gauna 120 rublių pensiją. (Tai didžiausia pensija Sov. Sąjungoje). Ji man atsakė, esą mama Smetonos laikais iška-bandavo raudonas vėliavas, išdavdavo lietuviams langus. Žinoma, juokinga, bet tai tikra tiesa.

Kybartų manufaktūros prekybininką Lavitą su jauna žmona išgelbėjo Alvido Klebonas (Ar nežinoma pavardė? Red.). Pirmą juos pakrikštijęs, išdavė fiktyvinius gimimo metrikus Albino Kiaušo ir Onutės Kiaušaitės vardais. 1943 m. Vilkaviškio ligoninėje Onutė pagimdė sūnų. Jai ne-reikėjo net slėptis, nes buvo nepašai į žydėlkaitę, kai tuo tarpu jos vyras Lavitas buvo slapstomas pas ūkininkus, dažnai keičiant gyvenimo vietą. Antros sovietinės okupacijos metu gyvendami Kaune, juodu išsiskyrė, ir Onutė ištekojo už lietuvių Macijausko. Apie 1971 m. sūnus pirmas išvyko Izraelin, po vienerių metų — mama, o 1974 m. — pats Lavitas, kuris po metų mirė Izraelyje. Onutė ištekojo Izraelyje už prekybininko, gyvenančio V. Vokietijoje, kur ir šiuo metu ten gyvena.

Neteko girdėti, kad žydų tautybės žmonės už išgelbėtas gyvybes būtų atsidėję. Buvo atvejų, kad lietuvių, ištikus kokiai nelaimei, kreipdavosi į žydus, bet atsakymas būdavo — mes negalime, bijome. Tuo tarpu mūsų žmonės rizikavo net savo gyvybę juos gelbėdami. Dabar jie trokšta keršto, vada-vaudamiesi šūkiu "Akis už akį, dantis už dantį". Vanda Stašaitienė

KRIKŠČIONIŠKA ŠVIESA

Bukitė malonūs jungti ir mane į "TŽ" rėmėjų būrį bei teikti džiaugsmą taipgi 1987 metais krikščioniškos kultūros šviesa švytinčiais "Tėviškės žiburiais".

Jonas Mikulionis, Sterling Hgts., MI

Lietuvių bendruomenė nuoširdžiai kviečiama dalyvauti

VAKARE SU YURI SHYMKO,

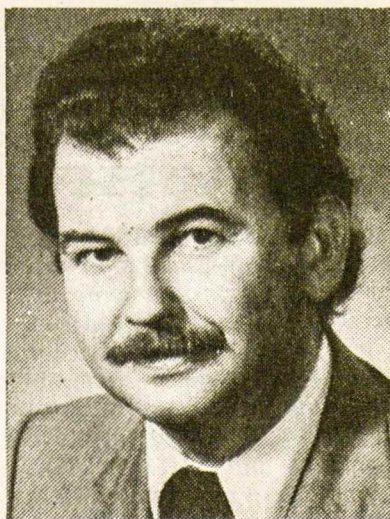
provincinio parlamento nariu

1987 m. gegužės 12, antradienį, nuo 6 v.v., kokteiliai, 7 v.v. pilna vakarienė Toronto Lietuvių namuose (1573 Bloor St.W.)

Bilietai — \$100.00 asmeniui, \$25.00 jaunimui. Bus išduodamas mokesstinis kvitas pilno šimto dolerių. Telefonas informacijai: 369-0744.

Parodykite, kad lietuvių bendruomenė remia šį principą, sąžiningumą, patirties ir pareigos vyrą, kuris visuomet gynė mūsų žmones.

Renginį globoja High Park-Swansea pažangiųjų konservatorių sąjunga

Advokatė JOANA E. KURAS, LL.B.

3425 Dundas St. W., Suite 200 prie Windermere Ave., Toronto, Ontario M6S 2S4

Telefonas (416) 763-3362

Advokatas ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500 Bloor ir Jane gatvių kampas Toronto, Ontario M6S 4W3

Telefonai:

įstaigos (416) 762-7393

namų 233-0303

Advokatas PETRAS K. ŠIMONĖLIS, B.A. M.L.S. LL.B.

3425 Dundas St.W., Suite 200 prie Windermere Ave. Toronto, Ontario M6S 2S4

Telefonai:

įstaigos (416) 763-3362

namų 621-2136

TOTAL TRADES RENOVATING

151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

- * atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių
- * parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
- * įrengiu aliumininius gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
- * atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas
- * uždengiu naujus stogus, išlieju (važiavimus) (driveways)

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD., REALTOR, 1614 Bloor St. West, Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT — PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SAŽININGAI IR DRAUGISKAI PATARNAUS STASYS JOKUBAITIS.

30 metų patirtis vakarų Toronto ir High Parko rajonuose.

KINGSWAY NATIONAL THE SIGN OF DISTINCTION

Tel. 535-2331 arba 537-2869

RE/MAX west realty inc., realtor an independent member broker

Juozas (Joseph) Norkus namų pirkimo ir pardavimo atstovas

patarnauja lietuvių kalba Nemokamas namų įvertinimas

Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" 1-me aukšte.

1700 bloor street west toronto, ontario M6P 4C3

769-1616

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814

2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS • ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. — 7 v.v., šeštadieniais — 10 v.r. — 2 v.p.p.

Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!

V. Dauginis — telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480

Lilija Pacevičienė — tel.(416) 846-7301, namų (519)853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,

1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6

(416) 533-1121

1987 metų EKSKURSIJOS Į VILNIŲ IR KITUS EUROPOS MIESTUS

3. Birželio 25 — liepos 14 5. Rugsėjo 2 — 16
4. Rugpjūčio 17 — 28 6. Spalio 5 — 16

Grupės: gegužės 13, birželio 25 ir rugsėjo 2 lydesiu aš pats. Norintiems nupirkti automobilį arba ir kitus reikmenis. Sudaromi iškvietai ir vizos pavieniui važiuojantiems ilgesniam laikui. Kellonės dokumentai sutvarkomi pavieniams ir grupėms į visus pasaulio kraštus. Dėl smulkesnių žinių skambinti arba rašyti žemiau nurodytu adresu.

V. BAČĖNAS

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.

296 Queen St. W., Toronto, Ontario M5V 2A1

Visais kelionių reikalais kreiptis: **V. BAČĖNAS** tel. (416) 593-0600

TORONTONT

Anapilio žinios

— Gegužinės pamaldos laikomos sekmadienio 10 v. Mišiu.
— Gegužės 2 d. lietuvių kapinėse palaidotas a.a. Jonas Leskevičius, o gegužės 5 d. — a.a. Marija Pocestiūnienė.

— Gegužės 10, sekmadienį, 12.30 v.p.p. Motinos dienos pietus Anapilio salėje. Valgius gamins J. Bubulienė, programą atliks jaunimui, jaunų šeimų sekėja. Bilietai — parapijos salėje sekmadieniais po pamaldą.

— Mississauga tautybų savaitė galis "Karasaaga" — gegužės 8 ir 9 d.d. Lietuvių paviljonas bus rengiamas. Lankymo valandos: gegužės 8 d. — nuo 12 v.v. iki 1 v.v.; gegužės 9 d. — nuo 12 v.v. iki 1 v.v. Valgius gamins J. Bubulienė, meninę programą atliks "Gintaras".

— Motinos dienos proga gintariečiai sekmadienį po pamaldą parapijos salėje parvadinės rožes.

— Gegužės 10, sekmadienį, po 9.30 v. Mišių bus kalbamas Romanas. Visi kviečiami dalyvauti.

— Klebonas kun. J. Staškus gegužės 3 d. atnauavo Mišias Wasa goje ir po pietų skaitė paskaitą Rodney lietuviams Motinos dienos minėjime.

— Kanados lietuvių kultūros muziejiu Anapilyje paukojo \$10000 — M. F. Yokyubienė, J. Luomoniėnė.

— Religinei šlapai pajuokio: \$200 — E. Stunguris (kun. J. Steponaitis) 50 metų kunigystės sukakties proga; \$100 — F. V. Mockai; parapijai: \$500 — R. D. Staškus; \$100 — P. Baikauskienė; \$75 — dr. A. Valadka; \$60 — T. Bartkus; \$50 — A. Aperavičienė.

— Mišios gegužės 10, sekmadienį, 9.30 v.v. — už a.a. Juozą Klečką, 11 v.v. — J. M. Sefterį intencija.

Lietuvių namų žinios

— Motinos dienos pietūs — gegužės 10 d. nuo 11 v. r. iki 4 v.p.p. Mindaugo menė. Motinos bus apdovanotos gėlių ir pavaišintos vyunu. Rengia — LN ir LN vyrų būrelis.

— Pokylis ir šokiai 37-tųjų Š. Amerikos lietuvių sporto žaidynių įvyks LN Mindaugo menėje gegužės 9 d., 6.30 v.v.; vakarienė — 7 v.v. Kaina — \$15.

— KLF metiniame susirinkime gegužės 3 d. Gedimino pilies menėje į naują tarybą išrinkti: H. Stepačaitis, A. Bersėnaitė, dr. A. Papavilius, A. Z. Bersėnaitė, E. Čuplinskis, H. Lapsas, P. Augaitis, V. Dargis, dr. P. Lukoševičius, dr. S. Cepas, dr. V. Pacevičius, P. Pleišny.

— "Atžalyno" vidurinė ir studentų grupės vyks į Delhi gegužės 10 d., kur atliks programa Mindaugo dienos minėjime vokiečių salėje I.v.p.p.

Laukiami paramos

Pagrindinis Lietuvos krikščionybės sukakties minėjimas Kanadoje įvyks Toronto š. m. lapkričio 14 ir 15 d. Šeštadienio vakare Ryersono auditorijoje bus atlikta specialiai tam sukurta oratorija, kuriai žodžius parašė poetas Bernardas Brazdžionis, o muziką sukūrė muz. kun. Bruno Markaitis. Oratoriją atliks jungtinis choras su solistais ir Toronto simfoniniu orkestru. Sekmadienio popietėje įvyks iškilmingos pamaldos Toronto katedroje. Ta proga bus surengta atitinkama paroda ir etyfonės Toronto gatvėmis. Kovo ir balandžio mėn. buvo surengtos keturiuos akademijos skaitos, kurios sutraukė nemažą skaicių klausytojų.

Visi šie renginiai pareikalaus gana didelį išlaidų, todėl maloniai kreipiamės į mūsų institucijas ir pavienius geradarius, prašydami prisidėti prie minėtų renginių savarankiškai ar su kitais. Tam reikalinga daryta saskaityta Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyve nr. 1538401. Auksa galima pasiūsti pašto komiteto finansinių reikalų pirm. V. Taseckui, 3221 Trelawny Circle, Mississauga, Ont. L5N 5C7.

Pirmieji, atsiliepę į mūsų prašymą, buvo Toronto Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas su 2000 dol. auksa ir Kanados Lietuvių fondas su 5000 dol. parama. Jiems nuosirdžiai dėkojame ir tikimės, kad ir kitos institucijos bei pavieniai asmenys prisidės prie visų šių renginių finansavimo.

Lietuvos krikščionybės sukakties komitetas Kanadoje V. Taseckas, išdėminkas

PARDUODU 1984 m. automobilį "Ford-Escort", 4 cilindrinį, Geram stovyje. Kaina — \$4,000. Skambinti Rutai po 6 v.v. Tel. 653-5855 Toronto.

37-tųjų Šiaurės Amerikos lietuvių sporto žaidynių

BANKETAS ir ŠOKIAI

ivyks gegužės 9, šeštadienį, Toronto Lietuvių namuose

Taurės bus įteiktos šokių metu. Gros orkestras. Bus loterija.

Šokių pradžia 6.30 valandą vakaro, vakarienės — 7 v.v.

Bilietai gaunami: Rick Dresher tel. 233-8788 (namu); 233-3334 (darbo); Audra Danailytė tel. 626-8994 (namu); 252-4659 (darbo) (ėjimas — \$15.00)

Maloniai kviečiame jus atsilankyti į metinį "Gintaro" ansamblio

"koncerta" tinkamybės

1987 metų

gegužės 24, sekmadienį

5.30 v.p.p., Anapilio salėje

Programoje: visos "Gintaro" grupės ir solistas Rimas Paulionis, loterija, kava ir skanėstai.

Bilietų kaina — \$6.00. Stalai numeruoti. Rezervuokite, skambindami J. Vingelienei tel. 233-8108 arba G. Šimkieniui tel. 766-8844 tik vakarais.

"Gintaro" tėvų komitetas

Toronto Maironio mokykla ir

Aukštesnieji lituanistiniai kursai

maloniai kviečia Jus dalyvauti

IŠKILMINGAME UŽBAIGIMO

AKTE ir VAKARIENĖJE,

kuri įvyks š.m. gegužės 29, penktadienį 7 v.v.,
Prisikėlimo parapijos salėje.

Bilietai gaunami mokykloje arba pas B. Batraks tel. 271-1640.

MAIRONIO MOKYKLA

Kvieslys į skautų stovyklą

"ROMUVA 25"

1987 metų rugpjūčio 1 - 15 d.d.

Kainos: vienai savaitėi \$125
vienam \$200
dvim \$325
trim \$450

Vienlams nepriklausantys registruojasi pas Kanados rajono vadovais:

S. Aldona Baltakienė, 82 Hardale Cres., Hamilton, Ont. L8T 1Y1
ps. dr. Arūnų Dailydė, 1147 Talka Court, Mississauga, Ont. L5C 1B1

IKI PASIMATYMO STOVYKLOJE!

"PARAMA" PRANEŠA,

kad valdyba nutarė pakelti palūkanas už KASDIENINIŲ INDELIŲ SĄSKAITĄ ligi 6 1/4%, o už GIC GARANTUOTUS INVESTAVIMO CERTIFIKATUS — ligi 7 3/4% nuo š. m. gegužės 1 dienos.

MOKAME KASDIENINES PALŪKANAS UŽ INDELIUS ČEKIŲ SĄSKAITOJE

— Palūkanos apskaičiuojamos už kiekvieną dieną.
— Palūkanos prirašomos į čekių (depozitų) sąskaitą kiekvieno mėnesio gale.
— Neimame mokesčio už išrašytus čekius.

Geros sąlygos visiems, ypač tiems, kurie rašote daug čekių ir laikote didesnes sumas šioje sąskaitoje. Kviečiame visus mūsų narius šia sąskaita naudotis.

raštinės tarnautojas-ja

dviem dienom savaitėje.

Kreiptis darbo dienom: A. Vaičiūnas tel. 762-1777 Toronto.

MONTREALQUE

Mergaičių choro "Pavasaris" metinis koncertas balandžio 26 d. AV parapijos salėje praėjo su dideliu pasisekimu. Dainų atlikimas žavėjo visus klausytojus. Programoje buvo numatyta sesionika dainų, bet, publikai prašant, choras padainavo dar dvi. Choro vadovė Ingrid Tark buvo apdovanota gėlių puokšte, choristės gavo po gėlę, o akompaniatorius Jeff Fisher ir administratorė Jadvyga Baltuonienė — po dovanėlę. Po koncerto sekė vaišės. Dalyvių galejo būti daugiau, bet dėl viešosios susistėmimo streiko daug kas negalėjo pasiekti salės.

Lietuvių kredito unijos "Litas" metinis narių susirinkimas įvyko balandžio 25 d. AV parapijos salėje. Susirinkimo minutė buvo pagerbta pernai mirę 19 narių. Iš pranešimų paaiškėjo, kad "Litas" veikia labai gerai. Finansinių metų pabaigoje (1987. I. 31) buvo 2125 nariai, balansas viršijo 21 milijoną dol., atsargos kapitalą sudarė 755,000 dol. Šiais metais lietuviškiems kultūriniais reikiams numatyta išleisti 10,000 dol. I valdybą ir komitetas akla-macijos būdu buvo perrinkti buvę institucijų nariai. Dabar valdybą sudaro (alfabetine tvarka): Juozas Bernotas, Bruno Bulota, Henrikas Dauderis, Alma Drešienė ir Andrius Gustaitis; revizijos komisija — Robertas Bernotas, Viktoras Lukošius ir Juozas Šiauška; kredito komisija — Jonas Adomonis, Justas Kibirskis ir Vincas Peciūlis. Susirinkime dalyvavo 135 pilsnietisai nariai ir keletas svečių. Po susirinkimo, kuris truko dvi valandas švilpti".

Santuokai ruošiasi Gailius La-pinas su Monika Riedler.

Aldona ir Gintaras Nagai su-silaukė antro sūnaus. Bronė Rudzevičienė, Birutė ir dr. Henrikas Nagai džiaugiasi nauju vaikučiu.

Manfredo ir Karolės Kisielių duklė pakrikštyta Mary-Malissa-Rita-Theresa vardais. B.S.

"The Gazette" 1987. IV. 13 iš-spausdino John Sampson'o pasisakymą, kviečiantį nepasitikti so-cializmo, nes jis pasirašytas lai-vidais, nes jie nepuolimo startus yra su-laukę daug kartų, įskaitant Balti-ko valstybes. Tiems kurie žavisi dabartinio Gorbačiovo "atvirumu" jis primena N. Chruščiovo 1957 m. rugšėjo 17 dienos pareiškimą:

"Jei kas mano, kad mūsų šypsniai reikština tuoliau nuo Markso, Le-nino ir Engelo mokyimo, labai ap-sirinka. Tie, kurie to laukia, turi laukti, kol vėžiukas (krevetė) pra-dės švilpti".

Dalyvauja solistai: Gina Čapkauskienė Slava Žemelytė Vlado Vėrikaitis Antanas Keblys

Palydi: Simfoninis orkestras Vargonais — Me. M. Roch Vyriausias dirigentas — kompozitorius A. Stankevičius Auka — \$10.00

Lietuvos krikščionybės sukakties komitetas Montrealyje

Kantata - premjera

H. Nagio ir A. Stankevičiaus

"KRYŽIŲ IR RŪPINTOJŲ LIETUVA"

Š. m. gegužės 23, šeštadienį, 3 v.p.p.,

Š. Kazimiero šventovėje, 3428 Parthenais St., Montreal

Atliks: Aušros Vartų par. mišrus choras
Šv. Kazimiero par. mišrus choras
Mergaičių choras "Pavasaris"
"Gintaro" ansamblio dainininkai
Otavos mergaičių choras "Ramunėlės"

Dalyvauja solistai: Gina Čapkauskienė Slava Žemelytė Vlado Vėrikaitis Antanas Keblys

Palydi: Simfoninis orkestras Vargonais — Me. M. Roch Vyriausias dirigentas — kompozitorius A. Stankevičius Auka — \$10.00

Lietuvos krikščionybės sukakties komitetas Montrealyje

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545 PETRAS ADAMONIS Res.: 256-5355 C.I.B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8

Tel. 766-5827; 766-5830

Skyriai: 3907A Rosemont Blvd. ir Šv. Kazimiero parapija

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS — Virš \$21,000,000; REZERVAS — virš \$600,000.

MOKA UŽ:

Certifikatus 7 1/2% Taupymo — special. 5 1/4%

Term. indelius 1 metų 7 1/4% Taupymo — kasdienines 4 1/2%

180 d. - 364 d. 6 1/4% Einašios sask. 4 1/2%

120 d. - 179 d. 6 1/2% Pensijų — RRSP — term. 8 1/4%

30 d. - 119 d. 6 1/4% Pensijų — RRSP — laup. 6 %

IMA UŽ:

Neklin. turto nuo 9 1/4%, asmeninės — nuo 10 1/2%

Informacija apie naujasias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS

1475 De Seve Rosemont Šv. Kazimiero

Pirm. antr. treč. 9.00 - 3.00 4.00 - 8.00

Ketvirtadienis 12.00 - 8.00 2.00 - 6.00

Penktadienis 10.00 - 6.00 10.30 - 12.30

Sekmadienis 10.30 - 12.30

EUROPEAN

CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gerimų (baro) reikalai. Skambinti bet kurio laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 239-4496 Toronto.

SHANNON FLORIST LTD.

gėlių krautuvė

Savininkė LINDA MacDONALD

357 Jane Street, Toronto, Ontario M5S 3Z3. Tel. 766-2367